

בעוה"ש"ת

קוֹנְמָרָם

יום הנשואין

דְּבָרִים עֲרָבִים וְנִעְיָמִים, הַלְכוּת וּמִנְהָגִים, עֲצוֹת וְשִׁרּוֹת
וְהַדְרָכוֹת, הֶחֱתָן וְהַכֵּלָּה בְּיוֹם חַפְתָּם, בְּדַת מִוֶּה לַעֲשׂוֹת
שֶׁיַּעֲשׂוּ וְיִצְלִיחוּ כָּל יְמֵי חַיֵּיהֶם

בְּנוֹי וּמְיֻסָּד עַל-פִּי דְבָרֵי רַבֵּנוּ הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אֹר הַגְּנוּ
וְהַצְּפוּ, בּוֹצִיגָא קְדִישָׁא עֲלֵאָה, אֲדוֹנֵנוּ, מוֹרֵנוּ וְרַבֵּינוּ

רַבִּי נַחֲמָן מִבְּרֶסְלֵב, זְכוּתוֹ יִגַן עֲלֵינוּ

וְעַל-פִּי דְבָרֵי תַלְמוּדוֹ, מוֹרֵנוּ הַקְּדוֹשׁ, אֹר נִפְלָא, אֲשֶׁר כָּל
רַז לֹא אָנִיס לִיה

רַבִּי נֵתָן מִבְּרֶסְלֵב, זְכוּתוֹ יִגַן עֲלֵינוּ

וּמִשְׁלֵב בַּפְּסוּקֵי תוֹרָה, נְבִיאִים, כְּתוּבִים וּמֵאֲמָרֵי חֲכָמֵינוּ
הַקְּדוֹשִׁים מוֹמְרָא וּמְדַרְשִׁים וְזֵהר הַקְּדוֹשׁ.

הוֹבֵא לְדָפוּס עַל-יְדֵי חֲסִידֵי בְּרֶסְלֵב
עִיר הַקְּדוֹשׁ וְרוֹשְׁלִים תוֹכֵב"א

הכתובת להשיג את הספר הקדוש הזה וכל ספרי
אדמו"ר מוהר"ן מברסלב זי"ע וספרי תלמידיו הקדושים

To obtain this and other Breslev publications:

היכל הקודש קרית יואל

Heichal Hakodesh Kiryas Joel

8 Hayes Ct.

845-467-5299

מתיבתא היכל הקודש

Mesifta Heichal Hakodesh

1129-42nd Street

Brooklyn NY 11219

מרכז היכל הקודש דחסידי ברסלב

Heichal Hakodesh Williamsburg

287 Hewyard Street

347-563-4044

היכל הקודש וויליאמסבורג

Heichal Hakodesh Williamsburg

27 Skillman Street

718-384-1652

היכל הקודש מאנסי

Heichal Hakodesh Monsey

79 Decatur Avenue.

347-243-2992

היכל הקודש מאנסי

Heichal Hakodesh Monsey

32 Dolson Rd.

347-733-7551

בארץ ישראל

מוסדות "היכל הקודש" חסידי ברסלב

שני עמותת "ישמח צדיק-קהילת ברסלב בגליל"
בנשיאות כ"ק מוהרא"ש שליט"א

רחוב רבי נחמן מברסלב 1 ת.ד. 421 יבנאל 15225

טלפון רב קווי 04-6708356

פקס: 04-6708359

Visit Our Web Site: www.breslevcity.co.il

לשמוע השיעורים 212-444-9191

Find our entire book selection at:

amazon.com or at: mohorosh.com

To donate and/or sponsor one of our books please call: 845-481-3321

יום הנשואין

א.

בְּנֵי וּבָנוּתֵי הַיְקָרִים ! עֲלֵיכֶם לְדַעַת, כִּי הַיּוֹם הַזֶּה –
יּוֹם נְשׂוּאֵיכֶם יוֹם חֲפֵתְכֶם, הוּא הַיּוֹם שְׁלָכֶם, שְׁנַתֵּן
הַקְדוּשׁ – בְּרוּךְ הוּא לָכֶם לְמַתְנָה, וּבַיּוֹם הַזֶּה אַתֶּם
יְכוּלִים לְפַעַל אֲצִלוֹ יִתְבָּרַךְ כָּל מֵה שְׁאַתֶּם רוֹצִים,
וְעַל-כֵּן עֲלֵיכֶם לְנַצֵּל אֶת הַיּוֹם הַזֶּה בְּקִדְשָׁה וּבְטָהֳרָה,
כִּי כָל יְמֵי חַיֵּיכֶם תְּלוּוִים בַּיּוֹם הַזֶּה דִּיקָא, כִּי בַיּוֹם
הַחֲפָה מוֹחֲלִין לָכֶם עַל כָּל עוֹנוֹתֵיכֶם וְחַטָּאת
נְעוּרֵיכֶם, אִם רַק תַּחֲזִרוּ בְּתַשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וּכְמוֹ

שָׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (ירושלמי, בכורים, פָּרָק שְׁלִישִׁי):
 חֲתָן מוֹחֵלִין לוֹ עַל כָּל עֲוֹנוֹתָיו, דְּכָתִיב (בְּרֵאשִׁית כח):
 "וַיֵּלֶךְ עִשָׂו אֶל יִשְׁמָעֵאל וַיִּקַּח אֶת מַחְלַת בַּת
 יִשְׁמָעֵאל", וְכִי מַחְלַת שָׂמָּה, וְהֵלֵא בְּשִׁמַּת שָׂמָּה?
 אֲלֵא שֶׁנִּמְחַלוּ לוֹ עַל כָּל עֲוֹנוֹתָיו, מִכָּאן שִׁיּוֹם הַחֲפָה
 וְהַנְּשׂוּאִין הוּא יוֹם מְחִילָה וְסְלִיחָה וְכַפָּרָה לְחֲתָן
 וְלַכֶּלֶה כְּמוֹ יוֹם הַכַּפּוּרִים, וְעַל-כֵּן נִהְגוּ הַחֲתָן וְהַכֶּלֶה
 לְהִתְעַנּוֹת בְּיוֹם חֲפָתָם, וּמִפְּשָׁפְשֵׁין בְּמַעֲשֵׂיהֶם,
 וְחוֹזְרִים בְּתִשׁוּבָה אִמְתִּית אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, בְּחֻרְטָה עַל
 הָעֵבֶר וּבְעֻזִּיבַת הַחֲטָא וּבְקַבְלַת מַעֲשִׂים טוֹבִים
 לְהֵבֵא, וְנוֹהֲגִים לְסַיֵּם בְּיוֹם זֶה אֶת כָּל סֵפֶר הַתְּהִלִּים,
 וּמַעֲלֵת הַזּוֹכָה לְסַיֵּם אֶת כָּל סֵפֶר הַתְּהִלִּים בְּפַעַם
 אַחַת בְּלִי הַפֶּסֶק, זֶה אֵין לְתֵאָר וּלְשַׁעַר כָּלֵל, כְּמוֹ
 שְׁגָלָה לָנוּ רַבְּנֵנוּ אִישׁ הָאֱלֹקִים הַבְּעַל-שֵׁם-טוֹב, זְכוּתוֹ
 יִגַּן עֲלֵינוּ, עַל הַפֶּסוּק (תְּהִלִּים קו): "מִי יִמְלֵל גְּבוּרוֹת
 ה' יִשְׁמִיעַ כָּל תְּהִלָּתוֹ", מִי שְׂרוּצָה לְמַלֵּל וּלְסַפֵּר אֶת
 מִדַּת הַגְּבוּרָה, הַעֲצָה לָזֶה - יִשְׁמִיעַ כָּל תְּהִלָּתוֹ,
 שֶׁהוּא אֲמִירַת סֵפֶר הַתְּהִלִּים בְּפַעַם אַחַת, וּבְכַרְט

יום הנשואין

ה

היום הזה שְׁהוּא יוֹם חֲפֻתְכֶם, יוֹם נְשׂוּאֵיכֶם בְּסִימָן טוֹב וּבִמְזַל טוֹב, יוֹם אֶחָד בְּחַיֵּיכֶם, שְׁבוּ מוֹחֲלִין לְכֶם כָּל הָעוֹנוֹת, וּמִתְחִילִים הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה, בְּוֹדַי עֲלֵיכֶם, בְּנֵי וּבָנוֹתֵי הַיְקָרִים, לְקַחַת אֶת עֲצַמְכֶם בְּיַדְיְכֶם, וּלְהַתְחַרֵּט עַל כָּל הָעֶבֶר שֶׁלְכֶם, וּלְקַבֵּל קַבְלוֹת טוֹבוֹת לְהַבֵּא, וְאִף שְׁכָבָר עָבַר עֲלֵיכֶם עַד הַיּוֹם הַזֶּה כָּל מִינֵי יְרִידוֹת וּנְפִילוֹת וְהַשְׁלָכוֹת, שְׁנַפְלָתֶם וַיְרַדְתֶּם וְנִשְׁלַכְתֶּם בְּמָקוֹם שְׁנַפְלָתְכֶם וַיְרַדְתֶּם, וְנִתְלַכְלַכְתֶּם כְּמוֹ שְׁנִתְלַכְלַכְתֶּם, עִם כָּל זֹאת הַיּוֹם הַזֶּה הוּא הַיּוֹם שֶׁלְכֶם, יוֹם שְׂמִחַתְכֶם, עֲלֵיכֶם לְשַׂכַּח אֶת כָּל הָעֶבֶר שֶׁלְכֶם, וְתִתְחִילוּ הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה לְגַמְרֵי, כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַבְּנוּ ז"ל מֵאַמְרֵם ז"ל (פְּתוּבוֹת טו:): כִּי־צַד מְרַקְדִים לִפְנֵי הַכֹּלֵה, הֵינּוּ כִּי־צַד מְרַקְדִין וּמְדַלְגִין לִפְנֵי הַכֹּלֵה - מֵה שֶׁקָּרָה לִפְנֵי הַחֲתָנָה, שֶׁצָּרִיכִים לְשַׂכַּח אֶת כָּל הָעֶבֶר שֶׁלוֹ בַּיּוֹם הַחֲפָה, וְלַעֲשׂוֹת הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה (עֵין חַי-מוֹהֲר"ן, סִימָן תַּקפּו - דְּפוּס חֲדָשׁ), וְאִז אִם תִּלְכוּ בְּדַרְךָ זוֹ תִצְלִיחוּ כָּל יְמֵי חַיֵּיכֶם, כִּי בַיּוֹם הַזֶּה, יוֹם הַחֲפָה, יוֹם הַנְּשׂוּאִין,

יכולים החתן והכלה לפעל אצלו יתברך כל מה שרק רוצים, אם אין מבטלין את הזמן היקר של היום הקדוש והנורא הזה בפטפוטי דברים בטלים ודברים של מה בכך, וכמו שמספרים מהרב הקדוש רבי נפתלי מראפשיץ, זכותו יגן עלינו, שאמר, שהיום הקדוש והנורא הזה, יום החפה והנשואין הוא יום כל-כך גדול, ויכולים לפעל בו כל-כך הרבה ברוחניות, אף חבל שמסרו את היום הזה לילדים שאינם יודעים איך לנצל את היום הקדוש והנורא הזה; ועל-כן, בני ובנותי היקרים, מאחר שזכיתם להגיע ליום הזה, ראו לקבל על עצמכם ביום הזה, יום תענית, גם תענית דבור, ותשמרו מאוד מאוד לא לבלות את הזמן היקר בהבל ובריק, רק תגמרו ביום הזה את כל ספר התהלים, ומלבד זאת תפראו את כל שיחתכם וכל אשר עם לבבכם אליו יתברך, כאשר ידבר איש אל רעהו והבן אל אביו, בלשון שאתם רגילים בה, כי כל דבור ודבור שמדברים עמו יתברך, נשמע ונתקבל, ועל-כן אשרי

יום הנשואין

ז

מי שמרבה לדבר ביום זה עמו יתברך בחדר מיוחד שאין שם בני-אדם ויושב בהתבודדות, בד בכד יהיה קדוש, ויבקש לכל החיים כל מה שצריך, ואז בודאי לא יזוז משם עד שתתקבלנה תפלותיו, ומאד מאד צריכים להזהר ביום הזה לא לריב ולא להתעצבן, כי ביום הזה אורב גם השטן להכניס מתח וריב בפית, כי בדרך כלל כל המשפחה במתח ועצבנות משמחת החתונה, וכל אחד טרוד מאד לעשות את הקניות האחרונות, ולכן רוצים להכניס גם את החתן והפלה במתח, ועל-כן צריכים החתן והפלה לא להתבלבל משום דבר שבעולם ביום הקדוש והנורא הזה, רק לעסוק בתפלה ובתחנונים ובאמירת תהלים, ולשוב בתשובה שלמה וחרטה על העבר, וקבלא על להבא, ואז דיקא יצליחו כל ימי חייהם לארץ ימים ושנים טובות.

ב.

בני ובנותי היקרים! עליכם לדעת כי ביום החפה והנשואין אתם צריכים להפריש את עצמכם מכל וכל, על-כל-פנים יום אחד בחייכם, ולחשוב חשבוננו של עולם, ולהתבונן היטב מה תפקידכם בחייכם, ומה עומד לפניכם, ובמה אתם נכנסים ומה אתם הולכים לבנות, ואז פשתזכו להגיע אל ישוב הדעת הזה, כבר שום דבר שבעולם לא יוכל לבלבל אתכם, ואף שביום הזה השטן מקטרג מאוד מאוד לבלבל מחשבתכם שלא יהיה לכם זמן פנוי, פי דיקא ביום האחרון בהיותכם עדין רוקים ויושבים בבית הוריים כשכל הבית בוער כמרקחה, וצריכים לגמור את ההכנות והקניות ולסדר את הסדורים האחרונים, רוצים להמשיך גם אתכם בתוך כל הבלבולים והעצבנות, כי הלא אתם חלק מהשמחה וכו', עם כל זאת עליכם להתגבר ביום זה על כל המכשולים והמניעות, ותשתדלו להיות לבד ביום זה, כדי שיהיה לכם פנאי לחשוב היטב על עתידכם

יום הנשואין

ט

אֲשֶׁר אַתֶּם הוֹלְכִים לְבָנוֹת יַחַד, וּתְקַבְּלוּ עַל עַצְמְכֶם
הַדָּבָר הָרֵאשׁוֹן וְהַעֲקָרִי בַחַיִּים - אַף פַּעַם לֹא לְהִיּוֹת
בְּכַעַס וּבַעֲצָבָנוֹת אֶחָד עַל הַשְּׁנִי, יְהִי מֵה שְׂיֵהְיָה
וְיֵהְיָה אִיף שְׂיֵהְיָה, עִם מִדַּת הַכַּעַס וְהַעֲצָבָנוֹת לֹא
פוֹעֲלִים שׁוֹם דְּבָר, אֲלֵא עוֹד מִחֲרִיבִים מֵה שְׂרוּצִים
לְבָנוֹת, כִּי בְּאֵמֶת אִישׁ וְאִשָּׁה שְׂכִינָה שְׂרוּיָה בֵּינֵיהֶם
(סוּטָה יז.), וּכְשֵׁאִין זֹכִים אֲזִי נִשְׁאָר רַק אֵשׁ וְאֵשׁ, כִּי
שָׂמוּ יִתְבָּרַךְ - י"ה יוֹצֵא וּפּוֹרֵחַ מִמְּקוֹם שְׂיֵשׁ שָׁם כַּעַס
וְעֲצָבָנוֹת, כִּי אֵין הַשְּׂכִינָה שׁוֹרָה בְּמִקְוֹם הַכַּעַס
וְהַעֲצָבוֹת, כִּי "כָּל הַכּוֹעֵס כְּאֵלוֹ עוֹבֵד עֲבוּדָה זָרָה"
(זֶהר הַקְּדוּשׁ, בְּרֵאשִׁית כז:), וְ"אֵין הַשְּׂכִינָה שְׂרוּיָה אֲלֵא
בְּמִקְוֹם שְׂמִחָה שֶׁל מִצְוָה" (שִׁבְת ל:), וְעַל-כֵּן בְּתוֹךְ
אִישׁ וְאִשָּׁה יֵשׁ שָׁם שָׂמוּ יִתְבָּרַךְ - י"ה, וּבְרִגְע
שְׁנֵת עוֹרֶרֶת בָּהֶם אֵשׁ הַכַּעַס וְהַרְצִיחָה, פּוֹרֵחַ מִשָּׁם
שָׂמוּ יִתְבָּרַךְ - י"ה, שֶׁהוּא סוּד הַמַּחֲזִין, וְנִשְׁאָר רַק אֵשׁ
וְאֵשׁ וְנִשְׂרָפִין, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, וְנִחָרַב הַבַּיִת כְּלוּ, וְעַל-
כֵּן עֲלִיכֶם לְקַבֵּל עַל עַצְמְכֶם בַּיּוֹם הַזֶּה קְבֵלָה חֲזָקָה
לֹא לְכַעַס וְלֹא לְפַל בַּעֲצָבָנוֹת אֶחָד עַל הַשְּׁנִי כָּל יְמֵי

חייכם, והנסיון הוא ביום הזה דיקא בפעיה שכל
 הפית בוער כמרקחה, וכלם עצבניים וטרוודים עם
 ההכנות האחרונות, ורוצים להכניס גם אתכם בתוך
 האש הבוערת, ויש עליכם הרבה טענות ומענות,
 עליכם לדעת שכל זה למען נסותכם הישכם
 אוהבים את הקדוש ברוך הוא באמת, ואם היום
 הקדוש והנורא הזה אצלכם באמת יום קדוש ונורא
 או לא, ועל-כן שולחים לכם נסיון של פעם
 ועצבנות, ואם תעמדו בנסיון הקשה והמר הזה, אז
 תדעו שכל ימי חייכם תוכלו להתגבר על הנסיון
 הזה לא לכעס ולא להתעצבן אחד על השני, רק
 לחיות ביחד באהבה, אחוה ורעות, ובשוב הדעת
 ואחד, יעזר את השני, כמו שאמר החכם מכל אדם
 (קהלת ד, ט-י): "טובים השנים מן האחד, אשר יש
 להם שכר טוב בעמלם, כי אם יפלו, האחד יקים את
 חברו, ואילו האחד שיפל, ואין שני להקימו", וזה
 יסוד גדול בקיום ובבנין בית חזק - כשהאיש
 והאשה מקבלים על עצמם את השתפות האמתית,

יום הנשואין

יא

ומתחלקים בכל דבר שנה בשנה בין לרוח ובין להפסד, חס ושלום, תמיד צריכים לדעת כי הזוג הוא שתף בכל, ועל-כן אסור לבא בטענות אחד על השני ולהשפיל אחד את השני, שזו כבר לא שתפות אלא רמאות, ושתפות אמתית היא רק כשיש שלום, אהבה ואחדות אמתית בין בני הזוג, וזה אשר אתם צריכים להתישב ביום הזה דיקא, לידע שהאחריות נופלת על שניכם, ואסור להשפיל אחד את זולתו, רק שניכם תעזרו אחד לשני, ואז תצליחו ותחשבו רק ממנו יתברך, איך שהוא מנהיג את עולמו בהשגחה פרטי פרטית, ואין שום טבע כלל, כי "אין אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא אם-כן מכריזין עליו מלמעלה" (חלין ז.), ו"אין אדם נוגע במה שמוכן לחברו, ואין מלכות נוגעת במלכות חברתה אפילו כמלא נימא" (יומא לח.), ובידיעות אלו באמת תזכו להיות הכי מאשרים בחייכם, ותחיו יחד באהבה, אחוה ורעות, והבנה הדדית, ואחד יעזר לשני.

ולכל זה אי אפשר לזכות, כי אם כשקבלים
 עליהם על מלכות שמים וחוזרים תמיד בתשובה
 שלמה, וזה אשר ח'תן פ'ל'ה ראשי תבות:
 "ח'טאתי נ'גדי ת'מיד" (תהלים נא), "כ'י ל'הוי"ה
 ה'מלוכה (תהלים כב), הינו מצד אחד צריך לשוב
 בתשובה תמיד על העבר ולזכור את עוונותיו
 וחסאתיו המרבים, ומצד שני צריך לקבל על עצמו
 על מלכות שמים, לידע אשר אין בלעדיו יתברך
 כלל, ובאמת זה תלוי בזה, כל מה שאדם מבטל את
 עצמו לגמרי, ויודע וזוכר היטב את מעשיו המגנים,
 דיקא על-ידי-זה הוא יכול לזכור ממנו יתברך,
 ולקבל על עצמו על מלכותו יתברך, כי כפי שאדם
 זוכה לבטל את ישותו לגמרי, וזוכה לזכור את העבר
 שלו איך שחטא, עוה ופשע לפניו יתברך, בבחינת:
 "ח'טאתי נ'גדי תמיד", על-ידי-זה דיקא זוכה לקבל
 על עצמו על מלכות שמים, בבחינת: כ'י ל'הוי"ה
 ה'מלוכה", וזה נקרא זיוג שלם, ועל-כן דיקא ביום
 הזה, יום שמחת נשואיכם, ראוי להכניס דבורים אלו

היטב אל לבכם, ותקבלו על עצמכם לשוב בתשובה
שלמה אליו יתברך, ותשמרו עצמכם מפעם
ומקפידות וממריבות כל ימי חייכם, ודיקא באפן
הזה תצליחו תמיד.

ג.

בני ובנותי היקרים! היום ביום שמחתכם
ונשואיכם, יום כלולות חפתכם, תשתדלו להשאיר
בבית, ואל תצאו כלל לחוץ, ותשמרו עצמכם מאד
מאד, ואם צריכים לצאת, אזי תלכו רק עם שומר,
כי חכמינו הקדושים אמרו (ברכות נד.): "חתן וכלה
צריכים שמור", כי ביום הזה מקטרג מאד מאד
השטן ועין הרע, רחמנא לישזבן, ועל-כן אל תצאו
מפתח ביתכם, ואם בהכרח לצאת, עליכם לצאת רק
עם שמירה, שילך עוד אחד עם החתן או עוד אחת
עם הכלה, כי אתם צריכים שמור, ועקר השמירה -
שתזכו להכלל באין סוף ברוך הוא, וביום הזה זה

יום מזלכם, ובנגל אתם יכולים לשפח מהכל, ולבזבז את היום הקדוש והנורא הזה, כי באמת עקר החתנה היא בשביל הזכרון - להמשיך את הזכרון לזכר תמיד רק בו יתברך, אשר זו המדרגה הכי עליונה שאדם צריך לזכות בזה העולם, לזכר תמיד רק אותו יתברך, ובשביל זה צריכים להתחתן, כדי שיהיה נשאר הזכרון הזה אחריו לעולם מדור דור עד סוף כל הדורות, כי עקר המצוה של החתנה שהיא מצוה ראשונה בתורה להתחתן ולהוליד בנים ובנות, כדי שישאיר אחריו בנים ובנות שיהיה נשאר זכרו לדורות עולם, העקר הוא בשביל זכרון העולם הבא, שזה עקר תכלית הבריאה - שאדם יזכר תמיד ממנו יתברך, וכל זמן דאדם מסתובב בזה העולם, הוא צריך תמיד לחשוב רק ממנו יתברך, ובכל מה שהוא עושה, יראה שהקדוש-ברוך-הוא יהיה שם, שזה עקר שלמות היחוד והזיווג בין עולם הבא לעולם הזה, שזה סוד היחוד בין איש לאשה, בין רוחניות לגשמיות, שאפילו הוא בעולם הבא

יום הנשואין

טו

הגשמי והחמרי, עם כל זאת יוריד את העולם הפארווחני והדק והזך לעולם הזה, שזה שלמות היחוד בין איש לאשה, ובשביל זה לבד רוצה השם יתברך בקיום העולם - שיוליד האדם בנים, כדי שיתקיים העולם, שיזכור אותו לנצח, כמו שכתוב (תהלים קלה): "הוי"ה זכרך לדר ודר", וכתוב (שמות יז): "זה זכרי לדר דר", שזה עקר הזכרון - לזכור בו יתברך תמיד, ואלו השעשועים הגדולים ביותר - שאדם זוכה לזכור תמיד רק ממנו יתברך, ועל-כן דיקא ביום החפה, אז יורד על החתן והכלה אור עליון ונורא מאד שזה סוד החפה, כמו שכתוב (ישעיה ד): "כי על כל כבוד חפה", כי כבודו יתברך מלא כל הארץ כבודו, שכל זה הוא סוד החפה שמחפה על האדם אמתת מציאותו יתברך, ועל-כן עליכם לדעת, בני ובנותי היקרים, היום הזה הוא יום קדוש ונורא לכם, כי ביום הזה מקימים לכם את החפה, ותכנסו שם, שזה סוד הארת האין סוף ברוך הוא, שיהיה חופה עליכם, ועל-כן ביום הזה אתם יכולים

להמשיך על עצמכם אור, נועם, זיו וערבות לכל ימי
 חייכם, ולכן אתם צריכים להתישב היטב היטב
 בעצמכם היום הזה, ולהתחרט על כל העבר שלכם,
 ולקבל על עצמכם קבלה חזקה, שמהיום והלאה
 כבר תשמעו בקולו יתברך, שהוא קול התורה,
 ותנהיגו עצמכם רק על-פי דרכי התורה והיראה
 שקבלנו מאבותינו ורבותינו מדור דור עד קבלת
 התורה על-ידי משה רבינו בחר סיני, ובזה שתקבלו
 על עצמכם היום הזה קבלות טובות, והעקר תחת
 החפה, שאז תכוננו היטב שעכשו כבודו יתברך
 בעצמו מאיר וחופה עליכם, על-ידי-זה יהיה לכם
 כח כל ימי חייכם להתחזק ולהחזיק מעמד על כל
 מה שרק יעבר עליכם, ושום דבר שפעולם לא יוכל
 לשבור אתכם, וזכרו את זה היטב, ועל-ידי-זה
 תצליחו כל ימי חייכם.

יום הנשואין

יז

ד.

בני בני! עליך לדעת כי היום הזה - יום החפה, הוא יום קדוש ונורא בשבילך, היום האחרון והיום הראשון, הינו היום האחרון של ימי הנעורים, שעליך לשוב בתשובה שלמה על חטאת נעוריך ועל כל מה שעבר עליך בימי הנעורים מקטנותך עד היום הזה, ועליך לשוב בתשובה שלמה אליו יתברך ולהתודות לפניו יתברך בפרטי פרטיות על כל מה שעשית.

ותלך אל מקנה טהרה לטהר את עצמך, ותבקש רחמים ממנו יתברך שימחל לך על כל עוונותיך, ואם תוכל לכסות את ראשך בתוף מימי המקנה, ולומר אז סדר הודוי, אין למעלה מזו, כי כשאדם הוא בתוף המים ומכסה את ראשו ומתודה לפניו יתברך, ומתחרט חרטה שלמה על כל מה שהיה עד עכשיו, ומקבל על עצמו קבלה אמתית על להבא, שמעכשיו כבר ישנה את מעשיו, ואחר כך טובל, אז אינו זז משם עד שהקדוש-ברוך-הוא מוחל לו, כי

”מה מקוה מטהר את הטמאים, אף הקדוש-ברוך-
 הוא מטהר את ישראל” (יומא פה:), ובו ברגע שאדם
 טובל את גופו הגשמי בעולם הזה, אז טובלת
 נשמתו בעולם הבא, ועל-כן דיקא עכשיו ביום
 שמחתך, יום חפתך, עכשיו הוא הזמן שתטבל
 במקוה טהרה, ותתחרט חרטה גמורה על כל העבר
 שלך, ותזכר שזה היום האחרון של ימי נערוּתך
 ובחרותך, והיום מתחיל היום הראשון של
 שלמותך, כי כל זמן שאין האדם נשוי אינו נקרא
 אדם והוא פלג גוף, ועל-כן היום הזה הוא גם היום
 הראשון שלך, שאפה זוכה להקרא אדם השלם,
 ולכן דיקא ביום הזה אפה יכול להתעלות בתכלית
 העליה.

ולכן ראה, אהובי, בני, להזדרז לילך היום
 למקוה טהרה, ולטבל את עצמך הרבה טבילות,
 ותשפך דמעות פנים, ותתודה אליו יתברך על כל
 העבר שלך, ואז תצא איש טהור, והקדוש-ברוך-
 הוא ימחל לך על כל העבר שלך, ויצא פרוז מן

השמים: "וסר עונגך וחסאתך יכפר"; אשרי מי שהולך ביום חפתו למקנה טהרה ומתודה שם, ומתחרט על כל העבר, ומטביל עצמו ויוצא טהור.

* * *

כתוב בסדור "אור לישרים": חתן ביום חפתו
קדם החפה, קדם שנכנס לטבל במקנה יאמר זה:

הרינו מוכן ומזמן לקיים מצות עשה של ודוי, ומצות
עשה של תשובה, כמו שכתוב: "דבר אל בני ישראל איש
או אשה פי יעשו מכל חטאת האדם למעל מעל ביהנה,
ואשמה הנפש היא, והתודו את חטאתם אשר עשו".

אנא, יהנה, חטאתי, עויתי, פשעתי לפניך יהנה
בחטאים ועוונות ופשעים הרבה מאד, גדול עוני
מנשא, עצמו פשעי מספר, בשתי וגם נכלמתי (אם
זוכר יפרש חטאיו באיזה יום, באיזו שעה ובאיזה
מקום חטא ויאמר), הרי נחמתי ובשתי ממעשי
הרעים, ולעולם אין אני חוזר לעשות כדבר הזה,

והרינו כגור שנתגזיר וכקטן שנולד ; אנא, יהוה, פפר נא לחטאים ולעוונות ולפשעים שחטאתי ושעויתי ושפשעתי לפניך, למען שמך, יהוה, וסלחת לעוני כי רב הוא, וכפתוב בתורתך: כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מפל חטאתיכם לפני יהוה תטהרו, ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, אמר רבי עקיבא: אשריכם ישראל לפני מי אתם מטהרין, ומי מטהר אתכם, אביכם שבשמים, שנאמר: וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם, ואומר: מקנה ישראל יהוה, מה מקנה מטהר את הטמאים, אף הקדוש-ברוך-הוא מטהר את ישראל; ויקרא אלהים ליבשה ארץ ולמקנה המים קרא ימים.

אלהינו ואלהי אבותינו, תבוא לפניך תפלתנו, ואל תתעלם מתחנונתנו, שאין אנו עזי פנים וקשה ערף לומר לפניך יהוה אלהינו ואלהי אבותינו צדיקים אנהנו ולא חטאנו, אבל אנהנו ואבותינו חטאנו:

אֲשֶׁמְנוּ, בְּגִדְנוּ, גְּזִלְנוּ, דְּבַרְנוּ דְּפִי, הֶעֱוִינוּ,
 וְהִרְשַׁעְנוּ, זִדְנוּ, חָמְסְנוּ, טָפְלְנוּ שָׁקַר, יַעֲצֵנוּ רַע,
 כְּזָבְנוּ, לָצְנוּ, מְרִדְנוּ, נֹאצְנוּ, סָרְרְנוּ, עֹוִינוּ, פִּשְׁעֵנוּ,
 צָרְרְנוּ, קִשְׁיֵנוּ עֲרָף, רִשְׁעֵנוּ, שַׁחַתְנוּ, תַּעֲבָנוּ, תַּעֲוִינוּ,
 תַּעֲתָעֵנוּ, סָרְנוּ מִמְצֹוֹתֶיךָ וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ הַטּוֹבִים וְלֹא
 שָׁוָה לָנוּ, וְאַתָּה צַדִּיק עַל כָּל הַבָּא עֲלֵינוּ, כִּי אָמַת
 עָשִׂיתָ וְאַנְחֵנוּ הִרְשַׁעְנוּ, מֵה נֹאמַר לְפָנֶיךָ יוֹשֵׁב מְרוֹם,
 וּמֵה נִסְפָּר לְפָנֶיךָ שׁוֹכֵן שְׁחָקִים, הֲלֹא כָּל הַנְּסֻתוֹת
 וְהַנְּגָלוֹת אַתָּה יוֹדֵעַ, אַתָּה יוֹדֵעַ רְזִי עוֹלָם וְתַעֲלוּמוֹת
 סִתְרֵי כָּל חַי, אַתָּה חוֹפֵשׁ כָּל חַדְרֵי בֶטֶן וּבוֹחֵן כָּלִיּוֹת
 וְלֵב, אֵין כָּל דְּבַר נֶעְלָם מִמֶּךָ, וְאֵין נִסְתָּר מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ,
 וּבְכֵן יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ,
 שְׁתַּכַּפֵּר לָנוּ עַל כָּל חַטֹּאתֵינוּ, וְתִסְלַח לָנוּ עַל כָּל
 עֲוֹנוֹתֵינוּ, וְתִמְחַל לָנוּ עַל כָּל פְּשָׁעֵינוּ.

ויאמר בכִּכְוָנָה גְּדוּלָּה

יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ,
 שְׂאֵם חֲטָאתֵי, עֹוִיתִי וּפְשָׁעֵתִי לְפָנֶיךָ וּפְגַמְתִּי בְּאַרְבַּע
 אוֹתִיּוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת שֶׁל שְׁמֶךָ הַיְּקִי"ה וּבְאַרְבַּע אוֹתִיּוֹת

שֶׁל שְׁמֵךְ אֲדוֹנָי, וְנִתְחַיְבֵתִי בְּדִינְךָ הַצָּדֵק: סְקִילָה, שְׂרִפָּה, הֶרֶג וְחֲנֹק, הָרִי אֲנִי מִקִּבֶּל עָלַי אַרְבַּע מִיתוֹת: סְקִילָה, שְׂרִיפָה, הֶרֶג וְחֲנֹק, וְהַרְיֵנִי כְּאִלוֹ נִסְקֵלְתִי וְנִשְׂרַפְתִּי וְנִהְרַגְתִּי וְנִחְנַקְתִּי בְּבֵית-דִין הַגָּדוֹל שְׁפִירוֹשְׁלִים עַל דְּבַר כְּבוֹד שְׁמֵךְ, וְאַתָּה יְהוָה, בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים, תָּשׁוּב וּתְיַחַד כָּל הָאוֹתוֹת שֶׁל שְׁמוֹתֶיךָ הַיְקָרִים, וְיֵאִיר בְּרַצוֹנְךָ בְּכָל הָעוֹלָמוֹת: אֲצִילוֹת, בְּרִיאָה, יְצִירָה, עֲשִׂיָּה, וְאֵל יִהְיֶה מוֹנֵעַ, וְהָרִי עִתָּה אֲנִי מִקִּבֶּל עָלַי כָּל אַרְבַּע מִיתוֹת בֵּית-דִין לְכַפֵּר עַל כָּל עֲוֹנוֹתַי, שְׁחָטָאתִי וְשַׁעֲוִיתִי וְשִׁפְשַׁעְתִּי מִנְעוּרֵי עַד הַיּוֹם הַזֶּה, וּלְתַקֵּן כָּל הָעוֹלָמוֹת שִׁפְגַּמְתִּי בָהֶם, כְּאִלוֹ הֵייתִי טוֹבֵל עֲצָמֵי בְּנֵהָר דִּינור, וְהַרְיֵנִי כְּגַר שְׁנֵתָנִיר וּכְקֶטֶן שְׁנוֹלֵד דָּמִי, וִיחִי נַעַם יְהוָה אֶלְהִינּוּ עָלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יְדִינּוּ כּוֹנֵנָה עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדִינּוּ כּוֹנֵנָהוּ, יִהְיוּ לְרַצוֹן אֲמָרֵי פִי וְהִגְיוֹן לְפִי לְפָנֶיךָ יְהוָה צוּרֵי וְגוֹאֲלֵי.

יום הנשואין

כג

ה.

בני, בני! ראה תכף-ומיד אחר המקוה טהרה להלביש את עצמך במלבושי כבוד, מלבושי שבת, מלבושי טהרה, מלבושי חדשים, שקנו לך בעבור היום הקדוש והנורא הזה – יום הנשואין, יום החפה, ותברך ברפת "שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה" על הבגדים החדשים שתתלבש, ותכון גם ליצאת עם הברכה הזו על הנשואין, שזכה אותך הקדוש-ברוך-הוא למצא את בת זוגך, ותתן תודה והודאה להקדוש-ברוך-הוא למצא את בת זוגך, ותתן תודה והודאה להקדוש-ברוך-הוא על כל החסד חנם שעשה עמך, ותזרו את עצמך תכף-ומיד להתפלל תפלת מנחה בכונה נוראה מאד כתפלת יום הכפורים, כי ביום הזה מכפרים לך על כל עוונותיך, ואל יהיה נקל בעיניך תפלת מנחה זו, כי היא התפלה האחרונה של ימי בחרותך, ועליך לשוב בתשובה שלמה על כל התפלות שהסרת ודלגת והתפללת ללא כונה ובהסח הדעת, ותאמר

מְלָה בְּמִלָּה סֹדֵר הַקְּרִבּוֹת, וְאַשְׁרֵי וְשִׁמוּנָה-עֲשֶׂרָה,
 וְכַשְׁתַּגִּיעַ לְבִרְכַת "שְׁמַע קוֹלְנוּ"

תאמר גִּסַח זֶה

עֲנֵנִי אָבִינוּ, עֲנֵנִי בַיּוֹם צוֹם הַתְּעַנִּית הַזֶּה, כִּי בְצָרָה
 גְּדוֹלָה אָנִי עַל כָּל מַה שֶּׁחֲטָאתִי וְשָׁעוּיִתִי לְפָנֶיךָ מִיּוֹם
 הַיּוֹתִי עַל הָאָדָמָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה, וְהִדְבַקְתִּי רָעָה עַל
 רָעָה, וְהִרְהוּרִי עֲבָרָה הִרְהַרְתִּי, וְהִלַּכְתִּי אַחֲרֵי
 שְׂרִירוֹת לְבֵי הָרָע, וְאַחֲרֵי רְאוֹת עֵינַי בְּרֵאוֹת
 אֲסוּרוֹת, וּפְגַמְתִּי בְּעֵינַי עֵילָאִין וְנִלְכַדְתִּי בְּמַצוּדָה
 רָעָה, וּפְגַמְתִּי בְּאוֹת בְּרִית קֹדֶשׁ, מִתְּבוּשָׁשׁ אָנִי
 בְּחֲטָאֵי וְנִכְלָם אָנִי מֵעוֹנוֹתַי, וְנִחַפֵּר מִפְּשָׁעַי, אֲךָ לֹא
 לְהַכְעִיסְךָ נִתְפַּנַּנְתִּי, וְאַתָּה בּוֹחֵן לְבוֹת וּכְלִיּוֹת, גְּלוּי
 וְיָדוּעַ לְפָנֶיךָ, כִּי לֹא בְּמֶרֶד וְלֹא בְּמַעַל לַעֲשׂוֹת כִּנְגַד
 כְּפִנּוֹתֶיךָ, אֶלָּא יִצְרֵי הָרָע פִּתְנֵי וְהִדִּיחֵנִי גָדֵר בְּעַדִּי
 וְלֹא אֵצֵא הַכְּבִיד נִחְשָׁתִי, וְעַתָּה, יְהוָה, צוּר תְּקוּנֹתַי
 וְתִקּוֹת אַבּוֹתַי, הִנֵּה שְׁבַתִּי אֵלֶיךָ בְּבִשְׁתׁ פָּנִים בַּיּוֹם
 צוֹם תְּעַנִּית זֶה, יוֹם מַחִילַת עוֹנוֹתַי, כִּי יִמִּינְךָ
 פְּשׁוּטָה לְקַבֵּל שָׁבִים, אָנָּה יְהוָה, כִּפּוּר נָא בַּיּוֹם הַזֶּה

על כל מה שחטאתי ותשליך במצולות ים כל חטאתי הרבים, כפסני מעוני ומחטאתי טהרני, לב טהור ברא לי אלהים ורוח נכון חדש בקרבי, והחזק בדיק ביתי הרעוע, ותקן על אשר עויתי, והעלה והאר כל השמות שפגמתי בהם, ויהיו למאורות כמשפט הראשון, ותלקט כל אשר פזרתי, והן הנזה מלופפות בי, ותרחיקם מאתי ומגבולי, ולא יגעו בי ובנפשי, ולא ילוו אותי לקבר לומר: אבינו אתה, ולא תאנה לי רעה, ונגע לא יקרב באהלי, ובכח שמך הגדול היוצא מפסוק: "חיל בלא ויקיאנו", כאריה תשאג לעמתם ותוציא בלעם מפיהם, והשג תשיג והצל תציל, ותשיב הפל לאיתנו הראשון ולא ידח ממני נדח, והאשה הבאה אל ביתי אשר הוכחת לבת זוגי, יהי רצון מלפניך שיהיה הזוג הראו ומתקיים לבל אמות ואספה בלי עתי, חס ושלום, ולא אדחה מפני שום אדם שבעולם; אנא, יהוה, מלטה נפשי וגם עד זקנה ושיבה אלהים אל תעזבני, עד מלאת ימי שנותי בהם שבעים שנה, ויתקיים בי

מקרא שפתיב: "כי ארף ימים ושנות חיים ושלום יוסיפו לך" אמן סלה, ואל תסתר פניך ממנו, הנה נא קרוב לשועתי טרם אליך אקרא אתה תענה, אדבר ואתה תשמע כדבר שנאמר: "והיה טרם יקראו ואני אענה, עוד הם מדברים ואני אשמע", כי אתה יהיה העונה בעת צרה ושומע תפלת כל פה עמך ישראל ברחמים וכו'.

וקדם עקירת רגליו יאמר נסח "על חטא" כמו ביום הכפורים, וישפך דמעות פמים על חטאת נעוריו, ויבקש אז רחמים ממנו יתברך שימחל ויסלח לו על כל העבר שלו, ויקבל על עצמו קבלה חזקה שלא יחזר על קלולו, ויזכה להיות עובד השם, ויתמיד בתורה ובמצוות ובמעשים טובים כל ימי חייו.

ו.

בני ובנותי היקרים! עליכם לדעת כי היום הזה הוא יום שמחתכם ויום כלולותיכם, ויש לפניכם

יום הנשואין

כז

עבודה נשגבה בשמחת נשואיכם, אשר תאריך כמה שעות ארוכות, ועליכם להיות מישבים אז מאד, הן בסדר הקדושין והחפה והיחוד והשמחה, ועל-כן עליכם להקדים כמה שעות מנוחה, לישן ולא להתבלבל משום דבר שבְעולם, ומכל שפן להזהר לא להתערב בשום ריב ומחלוקת או ופוחים שמתהוים מצד המחננים בנהוג, וכמאמרם ז"ל (שבת קל): ליכא כתבה דלא רמו בה תיגרא [אין כתבה שלא רבים בה], הינו ההכרח שתהיינה מחלוקות בנשואין], זה כלל לא שיף אליכם, ואפילו שירצו לערב אתכם בכל זה, ראו להתחמק מכל ההבלים האלו, ותלכו לנחת ולישן כמה שעות, כדי שתזכו למחין זכים ונקיים, מחין מישבים, ולהשיג השגות האין סוף ברוך הוא, שמאירות על חתן וכלה בעת חפתם, כי אז הקדוש-ברוך-הוא בעצמו חופה על החתן והכלה, כי בשעה שנכנסים לחפה, אז נשלמים האיש והאשה, כי מאיר בו היי"ד ובה הה"א שהוא שמו יתברך - י"ה שהם

המחזין, וזוכים להשלים את עצמם אז במחזין
 עליונים, ועל-כן גורם השטן אז מחלקת בין
 המחפנים מצד הקנאה והשנאה שנתעוררים
 המקטרגים העליונים על החתן והכלה, וכן מצד עין
 הרע של בני-אדם, ועל-כן אתם צריכים להזהר מאד
 מאד ש'לו לקבל שום לשון-הרע ורכילות מזה על זה
 בנהוג בין המחפנים ביום החתונה, שהמתחים כבר
 עולים למעלה מהראש, ורוצים למשך גם את החתן
 והכלה לתוך הסכסוכים, אתם צריכים רק לנוח ולא
 להתבלבל כלל בשום פנים ואפן, רק תזכרו היטב
 את הפסוק (בראשית ב): "על-כן יעזב איש את אביו
 ואת אמו ודבק באשתו והיו לבשר אחד", עוד מעט
 תצאו מהבית ותבנו את ביתכם, ועל-כן מה ולמה
 לכם להתערב בריב לא לכם, אתם ראו רק לחשוב
 ממנו יתברך, ולתן תודה והודאה להקדוש-ברוך-
 הוא על גדל החסד חנם שעשה עמכם שהגעעתם
 ליום שמחתכם וליום כלולותיכם.

ז.

בְּנִי, בְּנִי, קָדָם שְׁאַתָּה יוֹצֵא מִבֵּיתְךָ לְלֶכֶת אֶל
מְקוֹם הַחֲתָנָה

תאמר תפלה זו :

לְשֵׁם יְחִוּד קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׂכִינְתִּיהָ, אֲנִי מוֹכֵן
לְקַחַת אִשָּׁה עַל-יְדֵי חֲפָה וְקִדּוּשֵׁין וְשִׁבְעַת בְּרָכוֹת כְּדַת
מִשָּׁה וְיִשְׂרָאֵל, הַכֹּל כְּאֲשֶׁר לְכֹל לַעֲשׂוֹת נַחַת רוּחַ
לְיוֹצְרֵנוּ, וְלִתְקֵן הַדְּבָרִים בְּשִׁרְשָׁן לְמַעַלָּה בְּמְקוֹם
עֲלִיּוֹן, וְיֵהִי נֶעַם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ
כּוֹנֵנָה עָלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנֵנָהוּ.

וְיֵהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ,
שְׁתַּתֵּן אֶת הָאִשָּׁה הַבָּאָה אֶל בֵּיתִי כְּרַחֵל וּכְלָאָה,
וְתִהְיֶה לִי הָאִשָּׁה הַזֹּאת בְּסִימְנָא טָבָא וּמְזֵלָא טָבָא
לְאַרְךָ יָמִים וְשָׁנוֹת חַיִּים, וְנִגְיִלָּה וְנִשְׁמַחָה יַחַד בְּבָנִים
וּבְכָנוֹת וְרַב טוֹב לְעַבּוֹדְתְּךָ וּלְיִרְאֲתְךָ, וְתִמְהַר וְתַחֲיֵשׁ
לְגַאֲלָנוּ, וְתִכְנֶה בֵּית קִדְשֵׁנוּ וְתַפְאֲרֵתֵנוּ, אֲזִי יִמְלֵא
שְׁחֹק פִּינוּ וּלְשׁוֹנֵנוּ רִנָּה, כִּי יִשְׁמַע בְּעָרֵי יְהוּדָה

ובחוצות ירושלים קול ששון וקול שמחה, קול חתן
וקול פלה.

אל מלא רחמים, יהמו נא רחמיך עלינו, שמח
נפשנו בישועתך, וטהר לבנו לעבדך באמת, שמח
תשמח רעים אהובים, עשה למען רחמיך הרבים
ולמען אבותינו הקדושים אברהם, יצחק ויעקב,
יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יהוה צורי
וגואלי.

ח.

בני ובנותי היקרים! לפני שאתם יוצאים מפתח
ביתכם אל מקום החתונה ללכת אל מקום החתונה,
תגשו אל אביכם ואמכם, ותבקשו מהם מחילה
וסליחה אם חטאתם נגדם או גרמתם להם צער
ועגמת נפש, ותתחננו לפניהם שימחלו לכם, כי לא
בדעת ושכל עשיתם את זה, ותבקשו אותם שיברכו
אתכם, פי הברכות שהאב והאם מברכים את

לא

יום הנשואין

הילדים לפני החתונה, יש בהם פח עליון ונורא מאד, כי שלשה שתפים יש באדם: הקדוש-ברוך-הוא, אביו ואמו (קדושין ל:), ועל-כן אם אינם מפייסים אז את אביהם ואמם, ואינם מבקשים מהם שייברכו אותם, אז בפניכול הקדוש-ברוך-הוא אינו רוצה לשרות ביניהם, ולכן צריכים הבנים והבנות קדם החתונה לבקש מחילה, סליחה וכפרה מאביהם ומאמם, ולבקש מהם שייברכו אותם בהצלחה ויתפייסו יחד, ועל-ידי-זה תשרה השכינה במעשה ידיהם כל ימי חייהם.

.ט

בני ובנותי היקרים! כשאתם מגיעים למקום החתונה, תשתדלו תמיד להכניס ברגל ימין, כדי לעורר מדת החסד והרחמים, ותהיו שמחים ועליונים על נעם חלקכם שזכיתם ליום כלולותיכם ושמחת נשואיכם, ותהיו רק שמחים ועליונים,

ותקבלו את כל המשתתפים בשמחתכם בפנים
 שמחות ואהובות, ותקבלו את ברכותיהם בשמחה
 ובמאור פנים, שזוהי הכרת טובה שבאו להשתתף
 בשמחתכם, ותשתדלו מאד שיהיו בכיסכם מעות,
 וכל עני שרק בא תתרמו לו בעין יפה, ותבקשו
 ממנו שישאר לשמח עמכם, כי מעלת החתן והכלה
 המקרבים עניים ביום חפתם ונשואיהם, אין לתאר
 ולשאר כלל, ונמתקים מהם כל הדינים, וזוכים
 להמשיך על עצמם שפע ברכה והצלחה ואריכות
 ימים ושנים טובות, כמו בתו של רבי עקיבא,
 שאמרו לו חוזי כוכבים, שבתו תמות ביום חפתה,
 ודאג כל הלילה, ולמחרת כשבא אל ביתו מצאה
 שמחה ועליזה, ושאלה: מהי העבודה שהיתה לך
 בלילה? וענתה: ראיתי ביום שמחתי איך שכל
 התלמידים היו שמחים, ונכנס איזה עני, ואף אחד
 לא שם לבו אליו, וכמעט שיצא בפחי נפש, ואני
 קמתי ממקומי ונתתי לו את חלקי עד ששבע ושמח
 מאד, והלך רבי עקיבא והסתכל בחדרה ומצא שם

נחש מת, הרי כשהחתן והכלה משתדלים שיהיו עניים בשמחתם, ומקרבים אותם בסכר פנים יפות, זו סגולה לאריכות ימים ושנים טובות, ולהוריד מהם כל מיני עין הרע ומרעין בישין, ולכן ראו לקרב את כל מי שיבוא אליכם, ותבקשו ממנו שישב לאכל, וכל מי שיבקש ממכם צדקה תתנו לו בעין יפה.

י.

בני, בני! ראה להתעורר מאד בתשובה עכשיו קדם שאתה נכנס לחפתך, ותשתדל לעורר את עצמך אז בהתעוררות עליונה ונוראה מאד, כי מעלת ההתעוררות של החתן קדם החפה, אין לתאר ואין לשער כלל, וצדיקים הקפידו על זה מאד, ששהחתן יהיה אז בהתעוררות גדולה עד מאד, כי על ידו נעשה עכשיו יחוד עליון בכל העולמות, ועל-כן המנהג שאחד אומר דברי כבושין בדרך חרוזים בנגון המעורר את החתן, ולמשוך את לבבו אליו

יתברך, ואשרי מי שמתעורר בעצמו, ואינו צריך
 שיעוררו אותו, כי ההתעוררות שיש ברגעים אלו
 מועילה לכל החיים, ותכף-ומיד אחר זה תלך עם
 השושבינין לכסות פני הפלה, ותזכר את דברי רבנו
 ז"ל שאמר (ספר המדות, אות חתון, סימן ח): הכסו
 שמכסין פני הפלה קדם החפה, יש לו כח ההולדה,
 כי כן המנהג שקדם החפה פורסים צעיף על ראש
 הפלה, ומברכים אותה בברכת (בראשית כד, ט):
 "אחתנו את ה'י לאלפי רבבה, ויירש זרעך את שער
 שנאיו", וטוב לכוון בעת אומרו פסוק זה מה שכתב
 רבינו הבן-איש-חי (בפרשת חיי-שרה): דידוע שיש
 ארבע עולמות, שהם: אצילות, בריאה, יצירה,
 ועשיה, וקנגדן ארבע מדרגות המספר שהן: אחדים -
 עשיה, עשרות - יצירה, מאות - בריאה, אלפים -
 אצילות, וידוע דבאצילות אין רע, ועליו נאמר
 (תהלים ה): "לא יגורף רע", וכתוב גם-כן ב"עץ
 חיים", על אצילות נאמר (ישעיה מב, ח): "אני הוי"ה
 הוא שמי וכבודי לא אחר לא אתן", ולזה נאמר:

לה

יום הנשואין

אחתנו את דיקא היי לאלפי רבקה, שתינקו גם מן האצילות שהיא סוד אלפים, וגם מבחינת הרבקה שהיא למעלה יותר, שהיא סוד הכתר, ונרמזה בקוצו של יו"ד, יען דאת מסטרא דקדשה, מה שאין כן מסטרא אחרא אין להם מגע ויניקא מבחינת אלפים, וכל שכן מבחינת הרבקה, דעל אצילות נאמר: "ויכבדי לאחר לא אתן": ותברך אותה בכרפת "מזל טוב".

יא.

בני, בני! בשעה שמלבישים אותך את הקיטל שהוא בגד לבן, ומתירים את כל הקשרים של בגדיך, אז תתעורר מאד בתשובה שלמה אליו יתברך, ותזכר היטב את היום האחרון, איך שילבישו אותך בבגדים לבנים, ודבר זה יכניס בך יראה ופחד גדול בעת הגדול והנורא הזה, כפי שימשך לבך אליו יתברך, ותירא ותפחד ותרעד

רק ממנו יתברך, ותהרהר היטב בתשובה שלמה, ואז נכון לברך יהיה ובטוח שימחל לך הקדוש-ברוך-הוא על הכל, ותקבל פני שכינה; ובשעה ששמים אפר על מצחך, תאמר (ישעיה סא, ג): "לשום לאבלי ציון לתת להם פאר תחת אפר", וכן תאמר את הפסוק: "אם אשכחך ירושלים תשכח ימיני תדבק לשוני לחכי אם לא אזכרכי, אם לא אעלה את ירושלים על ראש שמחתי" (תהלים קלז); וכתב היעב"ץ בסדורו: מי יודע, שמא כמה לא הצליחו זונגם בעון זה, שאינם שמים לב על ירושלים בעת שמחתם, עין שם; כי לחתן יש כחות גדולים לפעל ברגעים אלו להביא את הגאולה על-ידי משיח צדקנו ובנין בית-המקדש, אך אז בא השטן ומבלבל את דעת החתן בכל מיני שטיות והבלים שלא יחשב מתכליתו הנצחית, וכבר צוחו קמאי על אלו הליצנים שמבלבלים אז דעת החתן, ובפרט במנהג הרע שהשתרר בזמננו לבלבל אז את דעת החתן על-ידי לקיחת תמונות וסרטים וכו' אשר אז הוא

יום הנשואין

לז

הזמן שהחתן יכול לפעל להביא את הגאלה על-ידי משיח צדקנו ובנין-בית-המקדש, לכן צריכים להזהר מאד מאד אז לא לבלבל את דעת החתן, ועל כל פנים אמה, אהובי, בני, אל תנוח את עצמך להתבלבל אז, רק תהרהר בתשובה שלמה בשעה שאמה מלבש עם הקיטל שהוא בגד לכן, ותחשב על אחריתך, ותקבל על עצמך קדשה וטהרה כל ימי חייה, ובשעה שמוליכים אותך שני השושבינים עם גרות דולקים, תחשב שמוליכים אותך עכשיו לפני אבינו שבשמים, כי סוד החפה הוא ששכינת עזו יתברך חופה שם על החתן והכלה, בסוד (ישעיה ד, ה): "כי על כל כבוד חפה" וגו', שתחת החפה מאיר כבודו יתברך, ועל-כן צריכים ללכת בבושה גדולה ובהתעוררות רבה לקבל פני השכינה, ותעמד תחת החפה, ותדבק את עצמך אז אליו יתברך בדבקות עליונה, ותתפלל ותתבודד עצמך עמו יתברך, וכל מה שתבקש ברגעים אלו יתקבל למעלה, על-כן ראה לשמור מאד על הרגעים העליונים האלו,

לנצלים רק לדבקות הבורא ולתפלה ובקשה על
הצלחת הנשואין.

יב.

בני, בני! בשעה שמביאים את הפלה אל החפה,
תתעורר יותר ויותר אז אל דבקות, הבורא יתברך,
ותמשיך בדעתך אמתת מציאותו יתברך, ואיך שאין
שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, והוא יתברך
מחיה, מהיה ומקים את כל הבריאה כלה, ודומם,
צומח, חי, מדבר, הם עצם עצמיות חיות אלקותו
יתברך, ותכניס את מחשבתך בזה מאד, ובפרט בעת
שמסבבים את הפלה סביבותיה שבע פעמים, אז
תכונן על השבעה מקיפים שאתה מתעקף עכשיו, כי
יש שבעה מקיפים עליונים שנמשכים על האדם
בעת חפתו, בסוד (בכא בתרא עה): כל צדיק וצדיק
נכוה בחפתו של חבירו, כי מקיף של זה גדול
ממקיף של זה (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א' סימן כא), ותקבל

לט

יום הנשואין

על עצמך אז קבלות טובות לכל ימי חייך - להיות
דבוק בחי החיים בו יתברך, ותדע שהמחשבות
האלו שהאדם חושב תחת החפה עושות רשם גדול
למעלה בכל העולמות ועל-כן אשרי מי ששומר את
מחשבתו בעת ההיא.

יג.

בני ובנותי היקרים! עליכם לדעת, כי הברכות
שמברכים אז, הן שיכות לכם, ועל-כן תכוננו אז
לבכם היטב בכל הברכות, ותענו אמן.

נוהגים לדקדק לקחת מסדר קדושים רב מבהק
היותר גדול בתורה וביראה, ויודע בטיב גטין
וקדושים, ולא באשר נהוג עכשיו אשר כל מאן דהו
דוחף את עצמו להיות מסדר קדושים.

המסדר קדושין נוטל כוס יין ומברך:

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם בורא פרי

הגפן:

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם אשר
קדשנו במצוותיו וצננו על העריות, ואסר לנו את
הארוסות, והתיר לנו את הנשואות לנו על ידי חפה
וקדושין, ברוך אתה יהוה מקדש עמו ישראל על-
ידי חפה וקדושין:

ואחר כך נותנים לחתן ולכלה לשותות מן הכוס,
ואין צריכים לשותות רב הכוס ודי בטעימה אחת,
ומיד אחר ברכת ארוסין, לוקח המסדר קדושין את
טבעת הקדושין מהחתן ושואלו אם היא שלו ממש,
דהינו שקנה אותה, אם קבל אותה במתנה יגביהנה
כדי לקנותה, (אם לא קנאה עדין), ויהיו מוכנים שני
עדים פשרים, ולא יהיו קרובים לא לחתן ולא לכלה
ולא זה לזה, וכן לא יהיה בהם שאר פסול, וצריך
ליחדם שיהיו עדי קדושין, והמסדר קדושין יקרא

אֶת הַעֲדִים בְּשִׂמּוֹתָם, כְּדֵי שְׂיַדְעוּ אֶת הַחֲתָן וְהַכֶּלֶה
 מִי הֵם הַעֲדִים, וּמֵרְאָה לְעֲדִים אֶת טִבַּעַת הַקְּדוּשִׁין,
 וְשׂוֹאֵלִם אִם הִיא שְׂוָה פְּרוּטָה, וְאוֹמְרִין: הֵן, וְהַעֲדִים
 צְרִיכִים לְרְאוֹת נְתִינַת הַטִּבַּעַת עַל אֶצְבַּע הַכֶּלֶה,
 וְאַחַר-כֵּן לִוְקַח הַחֲתָן אֶת טִבַּעַת הַקְּדוּשִׁין בְּיַמִּינוֹ,
 וְהַכֶּלֶה פּוֹשֵׁט אֶצְבָּעָה הַיְמָנִית הַסְּמוּכָה לְאַגוּדָל,
 וְאוֹמֵר הַחֲתָן:

”הֲרִי אֶת מְקַדְשֶׁת לִי בְּטִבַּעַת זוֹ כְּדַת מִשָּׁה
 וְיִשְׂרָאֵל”:

וּמִשִּׁים הַטִּבַּעַת עַל אֶצְבָּעָה, וְהַעוֹמְדִים שָׁם סְמוּךְ
 לְחֲתָן עוֹנִים: ”מְקַדְשֶׁת”, אַחַר כֵּן מְכַבְּדִים אֶת אֶחָד
 מֵהַחֲשׁוּבִים לְקַרְא אֶת הַכֶּתֶבָה, וְרְאוּ וְנִכּוֹן לְחֲתָן
 וְלַכֶּלֶה שְׂיִטּוּ אֲזַנְיָהֶם הַיָּטִב אֶל מַה שְּׁקוֹרְאִים, כִּי
 הַכֶּתֶבָה שְׂיִכַת לְשִׁנְיָהֶם, וְאַחַר קְרִיאַת הַכֶּתֶבָה יִתְּנָה
 לַכֶּלֶה, וְיִזְהָרוּ לְשִׁמְרָה כְּרְאוּי וְלֹא לְאַבְדָּה.

אַחַר קְרִיאַת הַכֶּתֶבָה מוֹזְגִים כּוֹס שְׁנֵי לְבָרֵךְ שְׁבַע
 בְּרָכוֹת, וְיִכּוֹן לְהוֹצִיא אֶת הַחֲתָן וְהַכֶּלֶה, וְהֵם יִכּוֹנוּ

לצאת בברכת "בורא פרי הגפן", ונותנים להם לטעם מעט מהכוס, ואין צריכים ברכה.

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם בורא פרי הגפן:

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם שהכל ברא לכבודו:

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם יוצר האדם:

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם, אשר יצר את האדם בצלמו בצלם דמות תבניתו, והתקין לו ממנו בנין עדי-עד, ברוך אתה יהוה יוצר האדם:

שוש תשיש ותגל העקרה, בקבוץ בניה לתוכה בשמחה, ברוך אתה יהוה משמח ציון בבניה:

שמח תשמח רעים האהובים פשמחך יצירך בגן-עדן מקדם, ברוך אתה יהוה משמח חתן וכלה:

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם, אשר ברא ששון ושמחה, חתן וכלה, גילה, רנה, דיצה וחדנה,

אֶהְבֶּה וְאַחֲוֶה, וְשָׁלוֹם וְרַעוּת, מִהֲרָה יִהְיֶה אֱלֹהֵינוּ
 יִשְׁמַע בְּעָרֵי יְהוּדָה וּבְחֻצוֹת יְרוּשָׁלַיִם, קוֹל שְׁשׁוֹן
 וְקוֹל שְׂמֻחָה, קוֹל חֲתָן וְקוֹל כַּלָּה, קוֹל מִצְהָלוֹת
 חֲתָנִים מִחֻפְתָּם וּנְעָרִים מִמִּשְׁתֵּה נְגִינָתָם בְּרוּךְ אַתָּה
 יְהוָה מְשַׂמַּח חֲתָן עִם הַכַּלָּה:

וְאַחַר סֵדֶר הַקְדוּשִׁין מְנִיחִים כּוֹס זְכוּכִית תַּחַת
 רֶגֶל יָמִין שֶׁל הַחֲתָן, וּמְשַׁבְּרוֹ בְּרֶגֶל הַיָּמִין זְכוּ
 לַחֲרָבָן, וְהַעוֹמְדִים שָׁם מְבָרְכִים בְּקוֹל: "מִזָּל טוֹב".

יד.

בְּנֵי וּבָנוּתֵי הַיְקָרִים! תִּכְף-וּמִיד כְּשֶׁאַתֶּם יוֹצְאִים
 מִהַחֲפָה, תִּשְׁתַּדְּלוּ לְצֵאת בְּנִתְיַת יָד, וַיֵּשׁ בְּזֵה סוּד
 גָּדוֹל מְאֹד, וְהַמְנַהֵג הוּא שֶׁהַחֲתָן אוֹחֵז בְּיַד הַכַּלָּה,
 וְכִף הוֹלְכִים יַחַד עַד חֲדָר הַיְחוד, וּבְהוֹלְכָה זֶה קוֹנֶה
 אוֹתָהּ לְכֻמָּה שֵׁיטוֹת, וְכֵן עַל-יְדֵי הוֹלְכָה זֶה בְּנִתְיַת
 יָד, אֵין הַפֶּסֶק בֵּין בְּרַכַּת נְשׂוּאִין לְיְחוד, שְׁזֵה עָקֵר
 הַחֲפָה, וְדוֹרְשֵׁי רְשׁוּמוֹת רְמִזוֹ הַטַּעַם שֶׁהַחֲתָן דִּיקָא

אוֹחוֹז בְּיַד הַפֶּלֶה, שְׂרָמֵז בְּדַבָּר מֵה שְׂפָתוֹב (בְּרֵאשִׁית
 כד): "וַיִּבְאֶה יִצְחָק הָאֱהֻלָּה וְגו', דַּיָּקָא יִצְחָק
 הִבִּיאָה, וַיֵּשׁ בְּזֶה סוּד גָּדוֹל וְנוֹרָא מְאֹד מִיַּחוּדֵי
 הָעוֹלָמוֹת, וְלִכֵּן אָסוּר לְזַלְזַל בְּמִנְהַג זֶה, וְנִכְנָסִים
 הֶחָתָן וְהַפֶּלֶה לְחֹדֶר הַיַּחֲוּד, וַיִּסְגֹּר הַדְּלָת מִבְּפָנִים,
 וְצָרִיכִים שְׁנֵי עֵדִים לְהִיּוֹת מִבְּחוּץ, וְהֵם נִקְרָאִים עֲדֵי
 יַחֲוּד, דְּהֵינּוּ לְרֵאוֹת שֶׁהַדְּלָת סְגוּרָה וְלֹא יִפְנֵס שֵׁם
 שׁוּם אָדָם, וְזֶה נִקְרָא לְדַעַת הַרְמַב"ם עֵקֶר הַחֲפָה.
 וְתִכּוּן, אֶהוּבִי, בְּנִי, לְקִנּוּתָהּ שֵׁם בְּקִנְיַן חֲפָה, שֶׁהוּא
 עַל-יַדֵי הַיַּחֲוּד, וְאָמַר הָרַב הַקְּדוֹשׁ רַבֵּי צְבִי אֱלִימֶלֶךְ
 מְדִינּוֹב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ, שֶׁבְּחֹדֶר הַיַּחֲוּד הַפֶּלֶה
 נִכְנָסֶת תְּחִלָּה וְאַחֲר־כֵּן הֶחָתָן (עֵין אַגְרָא דְּפָרְקָא, אוֹת סז),
 וְסוּגְרִים הַדְּלָת שֶׁל חֹדֶר הַיַּחֲוּד שֶׁשֵׁם מְתִיחָדִים
 הֶחָתָן וְהַפֶּלֶה, וְנִכּוּן לְנַעַל אֶת הַדְּלָת בְּמִנְעוּל, וְנִהְיֶה
 שֶׁהֶחָתָן מִתְּחִיל לְדַבֵּר עִם הַפֶּלֶה, וּמְבַרֵּךְ אוֹתָהּ
 בְּבִרְכַת "מְזֹל טוֹב" בְּאַהֲבָה וּבְחֲפָה יִתְרָה, וְאָמַר
 הָרַב הַקְּדוֹשׁ רַבֵּי יִשְׂרָאֵל הַמַּגִּיד מְקַאֲזַנִּיץ, זְכוּתוֹ יִגַּן
 עָלֵינוּ, שֶׁהֶחָתָן יֹאמֵר לְפֶלֶה בְּחֹדֶר יַחֲוּד שֶׁתְּבַרֵּךְ

יום הנשואין

מה

אותו ותאמר: שְׁתַּזְכָּה לְאָרֶךְ יָמִים וּלְהַתְיַחַד בְּאַהֲבָה מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם וְאֶזְכָּה לְשִׁבְתָּ עִמָּךְ לְעוֹלָמִים (עין בספר הקדוש "עבודת ישראל" בלקויטים), וְהַמְנַהֵג שְׁנוּטָלִים יָדִים לְסַעֲדָה וְאוֹכְלִים שֵׁם סַעֲדָתָם שֶׁהִיא סַעֲדַת הַנְּשׂוּאִין, וּבַעֲת הַנְּטִילָה צָרִיכִים לְכַוֵּן שֶׁיִּבְרְכוּ בְּרַכְּת-הַמְּזוֹן בְּאוֹלָם הַחַתּוּנָה, וְהַכֵּל הוֹלֵךְ אַחַר הַכּוֹנֵה, בְּחֵדֶר-הַיַּחּוּד יִדְבְּרוּ יַחַד בְּאַהֲבָה וּבְחֶפְזָה יִתְּרָה, כִּי בְּזֶה קוֹנֵה אֶת אִשְׁתּוֹ וּבִסְעֻדָּה יֵשׁ קְרוֹב הַלְּבָבוֹת בְּיוֹתֵר, וּמִתְקַרְבִּים זֶה לְזוֹ, וְהִיא הַסַּעֲדָה הָרֵאשׁוֹנָה שֶׁיֵּאָכְלוּ יַחַד לְאָרֶךְ יָמִים וְשָׁנִים טוֹבוֹת, וְצָרִיכִין לְדַקְדַּק לְאָכַל בְּדַרְךְ אֶרֶץ גְּדוֹל וּבְנֵמוֹס, וְאִיךְ שֶׁיִּתְנַהֲגוּ בִּסְעֻדָּה זוֹ, כֶּף יִתְנַהֲגוּ כָּל הַחַיִּים; וְצָרִיךְ שֶׁתִּדְעוּ, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְּקָרִים, שֶׁעֲכָשׁוּ בְּרַגְעִים עֲלִיוֹנִים אֱלוֹ, אַתֶּם מְשֻׁלְּמִים אֶת עַצְמְכֶם, כִּי אֵין אָדָם נִקְרָא אָדָם הַשְּׁלֵם אֲלָא כְּשֶׁמִּתְחַתֵּן, וְעַל-כֵּן צָרִיכִין לְהַשְׁתַּדֵּל שֶׁתִּהְיֶה שׁוֹרָה בֵּינֵיכֶם אֲוִירָה שֶׁל אַהֲבָה וְחֶפְזָה יִתְּרָה, וְאֵל תְּבַלְבְּלוּ עַצְמְכֶם מִשׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבְּעוֹלָם, וְאִפִּילוּ אִם הִיא אֵיזָה בְּלִבּוֹל מִצַּד

המחתנים כנהוג, שהם שורים אז במתח ובחלוקי
דעות וכו', עם כל זאת אל יעשה דבר זה רשם
אצלכם כלל, ואסור לכם להתבלבל ולהתערב בשום
דבר שפעולם, פי עכשיו זכיתם למצא אחד את
השני, ולכן עליכם להתחיל את החיים באהבה,
אחיה ורעות ובשלום גמור, ואל תניחו שיבלבלו
את שמחתכם בשום פנים ואפן, ותקבלו על עצמכם
קבלה חזקה, שמרגע זה תהיו תמיד ביחד ובדעה
אחת, ותהיו שתפים בכל פרט בחיים, ותתיעצו אחד
עם השני כדרך שתפים נאמנים, ואז, אהובי, בני
ובנותי היקרים, אם תקימו זאת, תצליחו כל ימי
חייכם, ואף פעם לא תמט רגליכם, ושום דבר
שפעולם לא יוכל לשבר אתכם, פי כשמתאחדים
באחדות אחת ומקבלים על עצמם שתפות נאמנה,
ומתחלקים בין ברוח שהוא הנחת, ובין בצער שהוא
העגמת נפש, חס ושלום, ואין אחד זורק את
האשמה על השני, אז דיקא מצליחים בחיים, פי
עקר הצלחת החיים כשהבעל ואשתו נעשים שתפים

יום הנשואין

מז

בְּכֹל דְבָר, וְאַחַד עוֹזֵר לְשָׁנִי, וְעַל קֹטֵב זֶה יְדַבְּרוּ אָז
בְּחֹדֶר הַיְחוד, וְתִקְבְּלוּ עַל עֲצָמְכֶם שְׁשׁוּם דְבָר
שֶׁבְעוֹלָם לֹא יִפְרִיד בֵּינֵיכֶם, וְאִז דִּיקָא תִשְׁרָה שְׂכִינַת
עִזוּ יִתְבַּרְךְ בֵּינֵיכֶם, כִּי הוּא יִתְבַּרְךְ שׁוֹרָה רַק בְּמִקוּם
הָאֲחָדוֹת.

טו.

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! תִּכְף-וּמִיד כְּשֶׁבָאִים
הַקְּרוּבִים וְהַיְדִידִים לְהוֹצִיא אֶתְכֶם מִחֹדֶר הַיְחוד
לְלֶכֶת אֶל אוֹלָם הַחֲתָנָה וְלִשְׁמַח בְּשִׂמְחַתְכֶם, תִּצְאוּ
יַחַד בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, וְתִתְּנוּ שְׂבַח וְהוֹדָאָה לְהַקְדוּשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא שְׂזָכִיתֶם בַּיּוֹם הַזֶּה לְהַתְיַחַד יַחַד, וְתִכְף-
וּמִיד יִכְנַס הַחֲתָן אֶל הַגְּבָרִים וְהַפְּלָה אֶל הַנְּשִׁים,
וְתִשְׁמְחוּ וְתִרְקְדוּ עִם כָּל הַמְּסֻבִּים, כִּי זֶה יוֹם
שִׂמְחַתְכֶם וַיּוֹם כְּלוּלוֹת לְבַבְכֶם, וְלִמְעַן טוֹבַתְכֶם
הַנְּצָחִית, לְבַל יִפְתּוּ אֶתְכֶם שְׁהַחֲתָן יִכְנַס לִישֵׁב בֵּין
הַנְּשִׁים עִם הַפְּלָה, וְאַף שְׁתוּלִים מְנַהֵג זֶה בְּאֵילָן

גדול, אף המציאות היא שהחתן אחר עבודה קדושה של היום הקדוש והנורא הזה שזכה לקדשת וטהרת העינים והמחשבה, אין לכפות עליו בשום פנים ואופן שיכנס לישוב בין הנשים, והמותר על זה שלא יכנס החתן לישוב בין הנשים, יוסיפו לו חיים מן השמים, והוא סגלה גדולה ליראת שמים; וצריכים להזהר מאד שלא יהיו, חס ושלום, בעת הסעדה והרקודים אילו תערובות בין גברים לנשים, כי בכל שמחה בא גם השטן בתוכה ורוצה לערוב את השמחה, ושהיו הרקודים מערבים, שהוא עון חמור מאד מאד, והמקום שרוקדים בתערובות צריכין לדעת ששעירים ירקדו שם, שהם השדים והקלפות, ואסור לברך שם שום ברכה, ולא להזכיר שום דבר שבקדשה, וצריכין למסור את נפשם על דבר זה - שלא יהיו שום תערובות של גברים ונשים בעת שמחה של מצוה, ואין להקל בדבר זה כלל, ובפרט בדור פרוץ כזה צריכים להוסיף גדרים וסיגים, כמאמר רבנו איש האלקים החת"ם סופר

יום הנשואין

מט

ו"ל: "עלינו להוסיף גדרים וסיגים ולא איכשר דרא, כי, בעוונותינו הרבים, הדור פרוץ במלואו, ויש להוסיף אמץ להחמיר ולא להקל" (עין שו"ת חתם סופר, ארח חיים, סימן רכב).

ואשרי מי שמשמח חתן וכלה, וחכמינו הקדושים אומרים (ברכות ו:): כל המשמח חתן וכלה זוכה לחמשה קולות, וזוכה להתברך בכל הברכות, ומעלת הזוכה לשמח חתן וכלה אין לתאר ואין לשער כלל, כי בשמחת נשואין שם מצוי הקדוש-ברוך-הוא, וכשזוכים לשמח חתן וכלה, ממשיכים על עצמם כל מיני ברכות וישועות, ונוהגים לברך ולהתברך אז בכל מיני ברכות, כי בעת שמחה אז הזמן של קבלת והמשכת כל הברכות וההשפעות הטובות מן השמים, ועל-כן אשרי מי שזוכה לשמח את החתן והכלה, ונוהגים שהחברים של החתן משמחים אותו מאד, ורוקדים עמו, וכן החברות של הכלה משמחות אותה מאד ורוקדות עמה עד עת ברפת-המזון, (והחכם עיניו בראשו לצמצם לא

לְהַמְשִׁיךְ עַד הַשְּׁעוֹת הַמְּאֻחָרוֹת בְּלִילָהּ, כְּדֵי שֶׁלֹּא
יִתְבַטְּלוּ הַתְּמִידִים שֶׁל לְמוֹד הַתּוֹרָה וְהֵן שֶׁל תְּפִלָּה
בְּצַבּוֹר בְּבִקְרָה)

טז.

מוֹזְגִים שְׁתֵּי כּוֹסוֹת שֶׁל יַיִן, אַחַת לְבִרְכַּת-הַמְּזוֹן
וְאַחַת לְשִׁבְעַת בְּרָכוֹת, וְנוֹטְלִים מִיָּם אַחֲרוֹנִים
וּמְבָרְכִים בְּרִפְת-הַמְּזוֹן, וּמָה טוֹב וּמָה נְעִים, בְּנֵי
וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים, אִם תִּרְגְּלוּ עֲצָמְכֶם לְבָרֵךְ מְלִילָה זֶה
בְּרִפְת-הַמְּזוֹן מֵתוֹךְ סְדוּר דִּיקָא, כִּי זוֹ סְגֻלָּה
לְעִשִׂירוֹת.

* * *

סדר ברפת המזון לנשואין

המזמן אומר : רבותי נברך :

ועונין המסובין : יהי שם יהוה מברך מעתה ועד עולם :

דוי הסר וגם חרון. ואז אלם בשיר ירון. נחנו במעגלי צדק. שעה ברפת ישורון. בני אהרן : ברשות מרנן ורבנן ורבותי. נברך אלהינו שהשמחה במעונו. ושאכלנו משלו :

ועונין המסובין : ברוך אלהינו שהשמחה במעונו. ושאכלנו משלו. ובטובו חיינו :

והמברך חוזר : ברוך אלהינו שהשמחה במעונו. ושאכלנו משלו. ובטובו חיינו :

מי שלא אכל עונה : ברוך אלהינו ומברך שמו תמיד לעולם ועד שהשמחה במעונו :

ברוך הוא וברוך שמו :

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם. הין את העולם כלו. בטובו בחן בחסד וברחמים. הוא נותן לחם לכל בשר. פי לעולם חסדו : ובטובו הגדול תמיד לא חסר לנו ואל יחסר לנו מזון לעולם ועד.

בַּעֲבוּר שְׁמוֹ הַגָּדוֹל. כִּי הוּא אֵל זָן וּמַפְרִיֵּס לְכָל
וּמְטִיב לְכָל וּמְכִיֵּן מְזוּן לְכָל בְּרִיּוֹתָיו אֲשֶׁר בָּרָא.
כְּאִמּוֹר פּוֹתַח אֶת יָדָךְ וּמְשַׁבֵּיעַ לְכָל חַי רְצוֹן: בְּרוּךְ
אַתָּה יְהוָה. הַזָּן בְּרַחֲמָיו אֶת הַכֹּל:

נוֹדָה לָךְ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. עַל שֶׁהִנְחַלְתָּ לְאַבּוֹתֵינוּ
אֶרֶץ חֲמֻדָּה טוֹבָה וּרְחֻבָּה. וְעַל שֶׁהוֹצֵאתָנוּ יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם. וּפְדִיתָנוּ מִבֵּית עַבָדִים. וְעַל
בְּרִיתְךָ שֶׁחֲתַמְתָּ בְּבִשְׂרָנוּ. וְעַל תּוֹרַתְךָ שֶׁלְּמַדְתָּנוּ. וְעַל
חֻקֶּיךָ שֶׁהוֹדַעְתָּנוּ. וְעַל חַיִּים חַן וְחֶסֶד שֶׁחֻנַּנְתָּנוּ. וְעַל
אֲכִילַת מְזוּן שֶׁאַתָּה זָן וּמַפְרִיֵּס אוֹתָנוּ תָּמִיד. בְּכָל יוֹם
וּבְכָל עֵת וּבְכָל שְׁעָה:

(בחנוכה ובפורים אומרים כאן ועל הניסים)

וְעַל הַכֹּל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֲנַחְנוּ מוֹדִים לָךְ וּמְבַרְכִים
אוֹתְךָ. יִתְבַּרְךָ שְׁמֶךָ בְּפִי כָּל חַי תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֵד:
כְּפָתוּב. וְאֲכַלְתָּ וּשְׁבַעְתָּ וּבִרְכַתָּ אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ עַל
הָאֶרֶץ הַטוֹבָה אֲשֶׁר נָתַן לָךְ: בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. עַל
הָאֶרֶץ וְעַל הַמְּזוּן:

יום הנשואין

נג

רחם נא יהוה אלהינו על ישראל עמך. ועל
ירושלים עירך. ועל ציון משכן כבודך. ועל מלכות
בית דוד משיחך. ועל הבית הגדול והקדוש שנקרא
שמך עליו: אלהינו. אבינו. רענו זוננו פרנסנו
וכללנו והרויחנו. והרוח לנו יהוה אלהינו מהרה
מפל צרותינו. ונא אל תצריכנו יהוה אלהינו לא לידי
מתנת בשר ודם ולא לידי הלואתם. כי אם לידיך
המלאה. הפתוחה. הקדושה והרחבה. שלא גבוש
ולא נפלם לעולם ועד:

(בשבת אומרים כאן רצה, ובראש חודש אומרים כאן

יעלה ויבא)

ובנה ירושלים עיר הקדש במהרה בימינו. ברוך
אתה יהוה. בונה ברחמי ירושלים. אמן:

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם. האל.
אבינו. מלפנו. אדירנו. בוראנו. גואלנו. יוצרנו.
קדושנו קדוש יעקב. רוענו רועה ישראל. המלך
הטוב והמטיב לכל. שבכל יום ויום הוא הטוב הוא

מטיב הוא ייטיב לנו. הוא גמלנו הוא גומלנו הוא יגמלנו לעד לחן ולחסד ולרחמים ולרוח. הצלה והצלחה. ברכה וישועה. נחמה. פרנסה וכלכלה. ורחמים וחיים ושלוש וכל טוב. ומכל טוב לעולם אל יחסרנו: הרחמן הוא ימלוך עלינו לעולם ועד. הרחמן הוא יתברך בשמים ובארץ. הרחמן הוא ישתבח לדור דורים. ויתפאר בנו לעד ולנצח נצחים. ויתהדר בנו לעד ולעולמי עולמים. הרחמן הוא יפרנסנו בכבוד. הרחמן הוא ישבר עלנו מעל צוארנו והוא יוליכנו קוממיות לארצנו. הרחמן הוא ישלח לנו ברכה מרבה בבית הזה ועל שלחן זה שאכלנו עליו. הרחמן הוא ישלח לנו את אליהו הנביא זכור לטוב ויבשר לנו בשורות טובות ישועות ונחמות. הרחמן הוא יברך את (אבי מורי) בעל הבית הזה ואת (אמי מורתי) בעלת הבית הזה. אותם ואת ביתם ואת זרעם ואת כל אשר להם, [הרחמן הוא יברך אותי (ואבי ואמי) ואשתי וזרעי ואת כל אשר לי], אותנו ואת כל אשר לנו. כמו שנתברכו

נה

יום הנשואין

אבותינו אברהם יצחק ויעקב, בפל. מפל. כל. פן
בָּרַךְ אותנו פָּלְנוּ יחד בברכה שלמה. ונאמר אמן:

במרום ילמדו עליהם ועלינו זכות שתהא
למשמרת שלום. ונשא ברכה מאת יהוה. וצדקה
מאלהי ישענו. ונמצא חן ושכל טוב בעיני אלהים
ואדם:

בראש חדש: הרחמן הוא יחדש עלינו את החדש הזה
לטובה ולברכה:

הרחמן הוא יזפנו לימות המשיח ולחיי העולם
הבא: בחול מגדיל (בראש חדש אומר מגדיל) ישועות
מלפניו ועשה חסד למשיחו לדוד ולזרעו עד עולם:
עשה שלום במרומינו הוא יעשה שלום עלינו ועל כל
ישׂראל ואמרו אמן:

יראו את יהוה קדוֹשׁיוּ כִּי אֵין מַחְסוֹר לִירְאָיו:
כפירים רשו ורעבו ודורשי יהוה לא יחסרו כל טוב:
הודו ליהוה כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ: פותח את ידך
ומשביע לכל חי רצון: ברוך הגבר אשר יבטח

ביהנה ויהיה יהנה מבטחו : נער הייתי גם זקנתי ולא
 ראיתי צדיק נעזב וזרעו מבקש לחם : יהנה עז לעמו
 יתן יהנה יברך את עמו בשלום :

* * *

אחר ברכת-המזון מניח המברך כוסו, ומכבדים
 את הרבנים או הקרובים באמירת הברכות:

ברוך אתה יהנה אלהינו מלך העולם שהכל ברא
 לכבודו :

ברוך אתה יהנה אלהינו מלך העולם יוצר האדם :
 ברוך אתה יהנה אלהינו מלך העולם, אשר יצר
 את האדם בצלמו בצלם דמות תבניתו, והתקין לו
 ממנו בנין עדי-עד, ברוך אתה יהנה יוצר האדם :

שש תשיש ותגל העקרה, בקבוץ בניה לתוכה
 בשמחה, ברוך אתה יהנה משמח ציון בבניה :

שמח תשמח רעים האהובים כשמחך יצירך בגן-
 עדן מקדם, ברוך אתה יהנה משמח חתן וכלה :

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם, אשר ברא
 ששון ושמחה, חתן וכלה, גילה, רנה, דיצה וחדנה,
 אהבה ואחווה, ושלווה ורעות, מהרה יהוה אלהינו
 ישמע בערי יהודה ובחוצות ירושלים, קול ששון
 וקול שמחה, קול חתן וקול כלה, קול מצהלות
 חתנים מחפתם ונערים ממשפתה נגינתם ברוך אתה
 יהוה משמח חתן עם הכלה:

וכשגמרו מברך תחלה על כוס של ברפת-המזון
 "בורא פרי הגפן", ואחר כך מי שברך ברכה
 אחריתא מברך

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם בורא פרי
 הגפן:

ומערבבים את שתי הכוסות, ונותנים לשתות לחתן
 ולכלה.

יז.

בני ובנותי היקרים! עליכם לזכור עכשיו כשנגמרת סעדת הנשואין ושמחת החתונה, יש עוד עבודה אחת עליינה מאד והיא: "רקוד של מצוה" (שקורין מצוה טאנץ), ויש בזה סודות עליונים, רזי דרזין סתרי נסתרות, ואסור להקל בזה, והמקל בזה מקלין חייו, רחמנא לישזבן, כי כל ענין הרקודין עם הפלה נבנה על סודות עליונים, בסוד מאמרם ז"ל (כתבות טז): כיצד מרקדין לפני הפלה, בית שמאי אומרים פלה כמות שהיא, ובית הלל אומרים פלה נאה וחסודה, וכל פרט ופרט שעושים בעת הרקוד של מצוה, יש בזה רזין וסתרי נסתרות (עין שיחות-ה"ז, סימן פו), הינו הבדחן שאומר אז מלתא דבדיחותא, שפזה הוא מעלה את הפלה בסוד (כתבות טא): אשה עולה עמו ואינה יורדת עמו, ומה שקורין המעות שנותנין לבדחן 'שפת', הוא ראשי תבות (תהלים סח, יג): "ונות ב'ית ת'חלק ש'לל, ומחלקין את המעות להורות על ותננות גדולה בזה

יום הנשואין

נט

שְׁמַחְלֵקִין אֶת הַמַּעוֹת, וְעַל יְדֵי-זֶה מַעֲלִים אֶת הַכֶּלֶה מִבְּחִינַת דְּלוּת וְעֲנִיּוֹת לְעֲשִׂירוֹת גְּדוּלָה, שְׁמַקְדִּים הִיְתָה דָּלָה וְעֲנִיָּה, וְעַכְשָׁיו אַחַר הַחֲתָנָה נַעֲשֶׂה מִדָּל"ת ה"א (עַיֵן לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן מוּט), וְהַפְּזוּז וְהַכֹּפּוּר שְׁקוּרִין (פְּרִסְטִיקִים) שְׁעוֹשִׂין בְּשַׁעַת רְקוּדִין, הֵינּוּ שְׁעוֹלִין וְיוֹרְדִין, זֶה בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית מו, ד): "אֲנֹכִי אֶרֶד עִמָּךְ מִצְרִימָה וְאֲנֹכִי אֶעֱלֶךָ גַּם עֲלֶיהָ", כִּי גְלוּת מִצְרַיִם הִיְתָה בְּשִׁבִיל לְבַרֵּר נְצוּצֵי קָרִי שֶׁל אָדָם הָרֵאשׁוֹן, וְהַחֲתָנָה הִיא תְּקוּן וְיַחּוּד הַבְּרִית, שֶׁהוּא בְּחִינַת "אֲנֹכִי אֶעֱלֶךָ גַּם עֲלֶיהָ", וְעַל כֵּן אָסוּר לְזַלְזֵל בְּמִנְהַג יִשְׂרָאֵל בְּשׁוּם פְּנִים וְאָפֶן, כִּי יֵשׁ בְּזֵה סוּדוֹת וְרִזֵּי דְרִזִּין סְתָרֵי נִסְתָּרוֹת הַבְּרִיאָה, "בְּרֵאשִׁית בְּרֵא אֱלֹקִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ", אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, סִימָן א): בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים הַשָּׁמַיִם נִבְרָאוּ תַּחֲלָה, וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים הָאָרֶץ נִבְרָאָה תַּחֲלָה, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בַּר יוֹחָאי: תַּמְהֵנִי הֵיאוֹךְ נַחֲלָקוּ אַבּוֹת הָעוֹלָם וְכוּ', אֲלָא שְׁנִיְהֵם לֹא נִבְרָאוּ אֲלָא כְּאֶלְפֵס וְכִסּוּיָהּ, וְיֵשׁ בְּזֵה רִזֵּי דְרִזִּין

וסתרי נסתרות הבריאה, כי איש ואשה הם בחינת העולם הבא והעולם הזה, וכשהם מתיחדים נעשה יחוד בכל העולמות, כי כשיש יחוד דלתתא נעשה אז גם יחוד דלעילא (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן לב), כי כשמתיחדים בקדשה ובטהרה, אז על-ידי יחודא תתאה נעשה יחודא עלאה, והוא מאד יקר למעלה, והנה בית שמאי לשיטתו השמים נבראו תחלה, שהיא בחינת ההתעוררות החתן מעילא לתתא, ועל-כן הוא אומר: כלה כמות שהיא, לגלות ולפרסם לכל פ"י ל'הוי"ה ה'מלוכה (תהלים כב) ראשי תבות פל"ה, הינו לגלות ולפרסם את אמתת מציאותו יתברך בלי שום פסויים והעלמות, רק כמו שהיא בגלוי רב ועליון מאד, אף שאי אפשר להשיג את זאת, והוא בחינת רבוי אור, ובית הלל לשיטתו הארץ נבראה תחלה, שהיא בחינת ההתעוררות הכלה מתתא לעילא, ועל-כן הוא אומר: "כלה נאה וחסודה", הינו לקשט ולפאר את הפל"ה שהיא השכינה, פ"י ל'הוי"ה ה'מלוכה בכל מיני קשוטין,

ולצמצם את האור בכמה צמצומים ולבושים שָׁהם
 כָּלֵל הַקְּשׁוּטִין כַּלְיָה נָאָה וַחֲסוּדָה, לְהַחֲיוֹת אֶת
 נַפְשׁוֹת הַיְרוּדִים וְהַנְּפֹלִים, וְלִכְן מְלַבֵּשִׁים אֶת
 עֲצָמָם, וְהַכֵּל כְּדֵי לְהַגְבִּיֵה וּלְהַרִים גַּם אֶת כָּל
 הַיְרוּדִים וְהַנְּפֹלִים שֶׁהוּא הַיְחוד מִתְּתָא לְעֵילָא, וְעַל
 זֶה בָּא רַבֵּי שְׁמֵעוֹן בַּר יוֹחָאִי, שֶׁהוּא גָּלָה אֶת כָּל
 סְתָרֵי הַתּוֹרָה שֶׁהִיא חֲכָמַת הַקְּבֵלָה, וְאוֹמֵר: תְּמִיּהֲנִי
 הַיֶּאֱדָה נִחְלָקוּ אַבּוֹת הָעוֹלָם וְכוּ', אֲלָא שְׁנִיָּהֶם לֹא
 נִבְרָאוּ אֲלָא כְּאַלְפָס וְכַסּוּיָה וְכוּ', שֶׁכָּל זֶה הוּא יְחוד
 מִתְּתָא לְעֵילָא וּמֵעֵילָא לְתַתָּא, שְׁזֵה סוּד הַרְקוּדִין
 שְׁרוּקְדִין אִז הִחְתָּן וְהַכְּלָה, וּמֵעַלִין אֶת כָּל הַנְּצוּצוֹת
 שְׁיָרְדוּ וְנִפְלוּ בְּסוּד (בְּרֵאשִׁית מו, ד): "אֲנֹכִי אֲרַד עִמָּךְ
 מִצְרִימָה וְאֲנֹכִי אֲעֻלָּךְ גַּם עָלַי", כִּי הָעוֹלָם הַזֶּה
 מְחַבֵּר לְעוֹלָם הַבָּא, וְהָעוֹלָם הַבָּא מְחַבֵּר לְעוֹלָם
 הַזֶּה.

וְעַל-כֵּן עֲלִיכֶם לְדַעַת, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים, אֲשֶׁר
 רְגָעִים אֵלּוּ שֶׁל הַרְקוּדִין שֶׁל מִצְוָה הֵם רְגָעִים
 עֲלִיוֹנִים מְאֹד, וּבְזֶה תְּלוּי כָּל עֲתִידְכֶם, וְהַמְנַהֵג

שֶׁחָתַן אוֹחַז בְּיַד הַכֶּלֶה בְּלִי שׁוּם הַפֶּסֶק כָּלֵל, וְעַל-
 יְדֵי-זֶה נַעֲשֶׂה יַחֲוּד גָּמוּר בְּכָל הָעוֹלָמוֹת מֵעֵילָא
 לְתַתָּא וּמִתַּתָּא לְעֵילָא, וְאִם תִּקְדָּשׁוּ אַז מִחֲשַׁבְתְּכֶם
 לְחֻשָׁב רַק מִהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאִיךָ שֶׁנַּעֲשֶׂה עֲכָשׁוּ
 יַחֲוּד גָּדוֹל בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, עַל-יְדֵי-זֶה תִּרְגִּישׁוּ אֶת
 אוֹר זִיו שְׁכִינַת עֲזוֹ יִתְבָּרֵךְ, כִּי דִיקָא עֲכָשׁוּ נַעֲשֶׂה
 יַחֲוּד גָּדוֹל בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, בְּסוּד אֶלְפֶס וְכַסּוּיָהּ, וְזֶה
 סוּד פֶּתִיגָם הָעוֹלָם שְׁאוּמְרִים עַל אִישׁ וְאִשָּׁה שֶׁהֵם
 מִתְאִימִים זֶה לְזֶה, שֶׁהֵם בְּדַגְמַת אֶלְפֶס וְכַסּוּיָהּ, הֵינּוּ
 כָּל סִיר יֵשׁ לוֹ אֶת הַמְכָסָה שְׁלוֹ, וְהוּא סוּד יַחֲוּד
 הָעוֹלָמוֹת אֶת ה'שָׁמַיִם וְאֶת ה'אָרֶץ שֶׁהָרָאשִׁי תַבּוֹת
 בְּגִימְטְרִיָה טו"ב, וְנוֹהֲגִין לְכַבֵּד אֶת גָּדוֹלֵי הַדּוֹר
 וְהַצְדִיקִים לְרַקֵּד לְפָנֵי הַכֶּלֶה, וְיֵשׁ בְּזֶה חֲלוּקֵי
 מְנַהֲגִים, יֵשׁ שְׁרוּקְדִין כְּנֶגֶד הַכֶּלֶה שֶׁהַכֶּלֶה אוֹחֲזֵת
 בְּקֶצֶה חֲגוּרָה אוֹ מְטַפַּחַת, וְהַרּוֹקֵד אוֹחֲזֵת בְּקֶצֶה הַשְּׁנַי
 שֶׁל הַחֲגוּרָה אוֹ הַמְטַפַּחַת, וְיֵשׁ מִחֲמִירִים לְרַקֵּד רַק
 לְפָנֵי הַכֶּלֶה בְּלִי שׁוּם אַחֲזִיזַת בְּגָד, וְכָל אֶחָד כְּפִי
 מְנַהֲגוֹ, אֶךְ בְּרַקוּדִין שֶׁל גָּדוֹלֵי הַדּוֹר וְהַצְדִיקִים יֵשׁ

יום הנשואין

סג

בְּזֶה יַחֲדָה עֲלִיוֹן מְאֹד, כִּי הֵם יוֹדְעִים לְכוּן אֶת
הַכּוֹנֵנוֹת הַשְּׂיִכּוֹת לְעֲנִין הַרְקוּדִין, וְעַל-כֵּן נוֹהֲגִים קִדְמָה
לְכַבֵּד אֶת הַצְּדִיקִים וּגְדוּלֵי הַדּוֹר לְרַקֵּד לְפָנֵי הַכֶּלֶה,
וְרוֹקְדִים אֲנִי וְאֲנִי בְּצוּרַת שֵׁם שֵׁד"י, שֶׁהַשֵּׁם הַזֶּה
מְסַגֵּל לְהוֹלִדָה, וַיֵּשׁ רוֹקְדִין אֲנִי וְאֲנִי בְּצוּרַת שְׁמוֹת
אַחֵרִים, וְהַכֵּל לְפִי הַכּוֹנֵנָה, אֲבָל יֵשׁ בְּזֶה סוּדוֹת וְסִתְרֵי
נִסְתָּרוֹת, וְאֲסוּר לְלַעַג, חֵס וְשְׁלוֹם, עַל מְנַהֲגֵי
יִשְׂרָאֵל, וְהַמְנַהֵג לְכַבֵּד גַּם אֶת הָאֲבוֹת שֶׁל הַחֶתָּן
וְהַכֶּלֶה שֶׁהֵם יִרְקְדוּ לְפָנֵי הַכֶּלֶה, וְגַם אֶת זַקְנֵיהֶם שֶׁל
הַחֶתָּן וְהַכֶּלֶה, אֲבָל יוֹתֵר מִזֶּה לֹא צָרִיכִים, כִּי אֵין
בְּזֶה שׁוֹם עֲנִין וְכַבוֹד כָּלֵל, רַק לִיַּגַע אֲנָשִׁים וּלְבַזְבֹּז
אֶת הַזְּמַן הַיָּקָר, וְלֹא כַּאֲשֶׁר נוֹהֲגִים עֲכָשָׁיו שֶׁמְכַבְּדִין
אֶת כָּל הַדּוֹדִים וּבְנֵי הַדּוֹדִים וְכָל אֲנָשֵׁי הַמְשֻׁפָּחָה
וְכָל מֵאן דְּהוּ, אֲשֶׁר כָּל זֶה הוּא לִיַצִי לִיצָנוּת, כִּי הֵם
אֵינֶם יוֹדְעִים בֵּין יְמִינֵם לְשְׂמֵאלֵם, וְזֶה סִתֵּם גּוֹרֵם
לְמַחְלָקָת וּלְמַרְיבוּת וּלְחִלְשׁוֹת הַדַּעַת וּלְבַזְבּוֹז זְמַן
יָקָר, כִּי הַרְגָעִים הָאֵלוֹ הֵם הָעֲלִיוֹנִים בְּיוֹתֵר וּגְבוּהֵים
עַד מְאֹד, וְאֲסוּר לְתַן אֶז כַּח לְסִטְרָא אַחְרָא שֶׁיִּתְעַרְבוּ

בתוך השמחה העליונה הזו, ועל-כן נוהגים שהחתן
 והכלה יושבים יחד, ומאחוריהם רחוק נמצאות
 הנשים, ולא כְּאִשֶּׁר נוהגים שהחתן והכלה יושבים
 בין הנשים, כי זו קלות גדולה ובאים לידי הסתכלות
 וראיות אסורות, אשר הסטרא אחרא מאד אורכת
 ברגעים אלה לבלבל את השמחה העליונה, ועל-כן
 אשרי מי שמכבד רק צדיקים וגדולי הדור שיקדו
 לפני הכלה, וכן את האבות וזקניהם של החתן
 והכלה, כי בדין הוא שיקבלו שכרם מהאור והזיו
 והחיות שנשפעים ברגעים אלו, אבל לא יותר, כי זו
 סתם ליצנות ובזבוז זמן, וגורם לכל מיני מריבות
 ומחלוקת, והעקר הוא הרקודין של החתן והכלה,
 שעל-ידי-זה נעשה היחוד העליון בכל העולמות,
 וזה גורם להם קרוב לכבות, ומסגל להולדה
 ולתקונם הנצחי.

יום הנשואין

סה

יח.

בני ובנותי היקרים! עליכם לדעת, עכשיו פאָשר אתם נכנסים לביתכם, עליכם לקבל על עצמכם לחיות ביחד באהבה, אהוה ורעות, ולא להתבלבל משום בלבול שבעולם, ומכל שכן לא להתבלבל מה שקורה בין המתנים וההורים, כי בדרך כלל נעשה ריב ומחלוקת, כי ליפא פתבה דלא רמא בפה תגרא (שבת קל.), ותמיד רוצים להמשיך את הזוג בתוך המחלוקת, כי זה מסית את בנו וזה מסית את בתו, ועל-ידי-זה נעשה ריב ומחלוקת בין הזוג על לא דבר, עד שגורמים להם קנאה וּשנאה ביניהם, רחמנא לישזבן, ורואים בזה איך שהסמ"ך-מ"ם עובד על דבר זה מאד להכניס פרוידים בין הזוג, ולכן הזהירנו רבנו ז"ל מאד מאד על דבר זה, ואמר (שיחות-הר"ן, סימן רסג) מענין בני הנעורים, ששכיח מאד שנעשה קלקול ביניהם ובין נשותיהם, ונפרדים זה מזה איזה זמן, ולפעמים נעשה מזה פרווד לגמרי, חס ושלום, זה מעשה-בעל-דבר,

שְׁמַנִּיחַ אֶת עֲצָמוֹ עַל זֶה מְאֹד - לְקַלְקֵל הַשְּׁלוֹם שֶׁל
 בְּנֵי הַנְּעוּרִים, כְּדֵי שְׂיִתְפָּסוּ בְּמַצּוּדָתוֹ עַל-יְדֵי-זֶה, חֵס
 וְשְׁלוֹם, כִּי הוּא אוֹרֵב עַל זֶה מְאֹד לְתַפְסֵם בְּנְעוּרֵיהֶם
 עַל-יְדֵי קַלְקוֹל הַשְּׁלוֹם-בֵּית, חֵס וְשְׁלוֹם, שְׁגוּרִם
 בְּעַרְמוּמִיּוֹתוֹ לְקַלְקֵל הַשְּׁלוֹם שְׁבִינֵיהֶם, וְהֶאָרִיף
 בְּשִׂיחָה זֹאת, כִּי הוּא יְסוּד גְּדוֹל בְּחַיֵּי הַנְּשׂוּאִין.

וְעַל-כֵּן עָלִיכֶם לְהַדְבִּיר עֲכָשְׁיוֹ בֵּינֵיכֶם, שְׂיִהְיֶה מֵה
 שְׂיִהְיֶה אַתֶּם תַּחֲזִיקוּ אֶת עֲצַמְכֶם בְּיַחַד, וְלֹא תִנְיַחוּ
 אֶת עֲצַמְכֶם לְהִיּוֹת מוֹסְתִים וּלְהִתְפַּתּוֹת מֵהַהוֹרִים, כִּי
 זֶה בְּכָלֵל לֹא שִׁיף אֲלֵיכֶם מֵה שְׁקוּרָה בֵּינֵיהֶם, אַתֶּם
 צְרִיכִים לְכַבֵּד אֶת שְׁנֵי הַהוֹרִים בְּכָל מִינֵי כְּבוֹד
 שְׁבָעוּלָם, כִּי כְּבוֹד אָב וְאִם הוּא מֵהַחֲמוּרָה
 שְׁבַחֲמוּרוֹת, אֲבָל לֹא לְהַנִּיחַ שְׂיִתְעַרְבוּ בְּחַיֵּיכֶם
 הַפְּרֻטִּים, וְאִם יֵשׁ לָכֶם אֵילוֹ סִפְקוֹת יוֹתֵר טוֹב לְלַכֵּת
 לְהַתְּיַעֵץ עִם אֵיזָה צַדִּיק וְגְדוֹל הַדּוֹר, הָעֶקֶר לֹא
 לְעַרֵב אֶת הַהוֹרִים, כִּי הַטֵּבַע הוּא שְׁפָלָה וְחַמוּתָהּ
 אֵינֶן מְסַתְּרֵדוֹת, כְּמֵאֲמָרָם ו"ל (יְבָמוֹת ק"י): כִּלְהַ סְנִיָּא
 לְחַמוּתָהּ, וְכֵן אָמְרוּ (מְדַרְשׁ אַגְדָּה): כְּשֵׁם שְׂאֵי אֶפְשָׁר

לדור גדי עם נמר, כף אי אפֿשר לדור כלה עם
 חמותה, והסבה לזה, כי החמות חושבת שהכלה
 לקחה את בנה, ובאמת אין לה שטות יותר גדולה
 מזו, כי אדרבה ההורים צריכים לשמח מאד מאד
 שזכו לחתן את ילדיהם, וצריכים להשתדל לעזר
 להם בכל מיני אפנים שבעולם, אשר זוהי השמחה
 העליונה ביותר - כשזוכים לחתן את הילדים בגיל
 צעיר, ולעזר להם להתבסס ולעמד על רגליהם,
 ולא, חס ושלום, כמו שנהוג עכשיו, שבכל ריב
 ומחלוקת מכניסים את הזיוג במתחים, וגורמים
 להפריע את שלום ביתם, אשר מלבד זאת שזה עון
 חמור מאד, זוהי גם טפשות גדולה, כי בזה
 שההורים מתערבים בחיי הנשואין של ילדיהם,
 ומסיתים ומדיחים אותם להתגרש, הרי הוא ממש
 כמו שאחד חותף איבר מאיבריו, היש עוד רשע
 שוטה יותר גדול מאיש כזה שחותף איבר
 מאיבריו?! כמו-כן אלו שמתערבים בחיי נשואי
 בניהם; על-כל-פנים איך שהוא, בני ובנותי היקרים,

אם אתם רוצים להצליח בחייכם, עליכם לקבל על עצמכם בכל מיני קבלות שבעולם לעזר אחד לשני, ותאמרו אחד לשני עוד מהלילה הראשון: "יען שאנחנו נכנסים לחיות עכשיו חיים משתפים לאורך ימים ושנים טובות, ולא יודעים מה מצפה ומה החיים יכולים להביא, יכול להיות שפעם אני אהיה במצב-רוח ירוד ונפול, אז את, פלתי היקרה, ראו לחזק אותי, ולהגביה את מצב רוחי, או להפך, כשאת תהיי במצב-רוח ירוד ונפול, אני אשתדל לחזק אותך ולהגביה את מצב רוחך", ואם תקבלו עליכם קבלה זו, תראו איך שתסגרו פל החיים, ואתם צריכים לעשות כל מיני פעולות שהעולם שיהיה רק שלום ואהבה, אחוה ורעות ביניכם, פי אתם שתפים לכל דבר, ולא להסתכל על שום ברירה שבעולם הרוצה לעשות ביניכם פרוידים, פי הם רוצחים ממש, ולא אכפת להם שום דבר, אף לשבר את ביתכם, והכל מחמת קנאה ושנאה, כמו הנחש הקדמוני, שהתקנא באדם וחוה, והלך והסית את

יום הנשואין

סט

חנה וכו', וגרם מה שגָרם, וכמו-כן עֲלֵיכֶם לְדַעַת, מי שְׁמַסִּית אֶחָד עַל הַשְּׁנִי, הוא הַנְּחַשׁ בְּעֵצְמוֹ, וְעֲלֵיכֶם לְהִתְרַחֵק מִמֶּנּוּ מְאֹד מְאֹד, וְלֹא לְהַנִּיחוֹ לְהַפְגִּיט לְבֵיתְכֶם, כִּי שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הוּא שְׁלוֹם (שְׁבַת י.), וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (אֲבוֹת דְּרַבֵּי נִתְּנוּ, פָּרָק כח): כָּל הַמְּשִׁים שְׁלוֹם בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ, מַעֲלָה עָלָיו הַפְּתוּב כְּאֵלוֹ מְשִׁים שְׁלוֹם בֵּין יִשְׂרָאֵל לְכָל אֶחָד וְאֶחָד, לְפִי שֶׁכָּל אֶחָד וְאֶחָד מְלַךְ בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ, וְעַל-כֵּן עֲלֵיכֶם לְמַסֵּר אֶת נַפְשְׁכֶם שִׁיְהִיָּה תָמִיד שְׁלוֹם-בֵּית, וְלֹא תִרְיְבוּ וְלֹא תִתְנַכְּחוּ, אֲלֹא תִסְבִּירוּ אֶחָד לַשְּׁנִי מֵה שְׂאֵתֶם צְרִיכִים, וְלֹא לְהִתְפָּרַעַ וְלִצְעַק אֶחָד עַל הַשְּׁנִי, חַס וְשְׁלוֹם, וּמִכָּל שֶׁכֵּן לֹא לְהַפְגִּיט בְּכַעַס וּבְרָצִיחָה עַד הַהִכָּאוֹת, חַס וְשְׁלוֹם, כִּי בְּפִרוּשׁ גְּלוֹ לָנוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מִדְּרַשׁ פִּנְחוּמָא, פֶּרֶשֶׁת יִתְרוֹ): מֵה אֲבָנֵי הַמְּזֻבַּח שֶׁלֹּא רוֹאוֹת וְלֹא שׁוֹמְעוֹת וְלֹא מְדַבְּרוֹת, עַל שֶׁמְטִילוֹת שְׁלוֹם אֲמָרָה תוֹרָה: לֹא תִגִּיף עֲלֵיהֶם בְּרוֹזַל, הַמְטִיל שְׁלוֹם בֵּין אָדָם לְחֵבְרוֹ וּבֵין אִישׁ לְאִשְׁתּוֹ, עַל אַחַת כְּמֵה וְכְמֵה שִׁיאָרִיכוּ יָמָיו

יום הנשואין

ושנותיו; ועל-כן אתם צריכים למסור את נפשכם
 מאד שיהיה תמיד שלום ביניכם, שזה הכלי
 המחזיק ברכה, כמאמר ז"ל (עקצין פרק ג): לא מצא
 הקדוש-ברוך-הוא כלי מחזיק ברכה לישראל אלא
 השלום, שנאמר: "הוי"ה עז לעמו יתן הוי"ה יברך
 את עמו בשלום", ואל תסית ותדיח אתכם שום
 בריה כאלו היא רוצה לעזר לכם, בזה שרוצה, חס
 ושלום, להפריד ביניכם, כי בפרוש גלו לנו חכמינו
 הקדושים (ירושלמי, סוטה, פרק א', הלכה ד): שם הקדוש
 שנכתב בקדשה, אמר הכתוב שימחה על המים
 בשביל להטיל שלום בין איש לאשתו, כי הקדוש-
 ברוך-הוא בעצמו מסכים שימחה שמו כביכול,
 העקר שיהיה שלום בין הזוג, ואיך יבאו מסיתים
 ומדיחים לשבור את ביתכם בכל מיני התלבשויות
 כאלו רוצים לעזר לכם?! ואתם צריכים לשמור על
 דבר זה מאד מאד, כי העקר הוא השלום, ואי אפשר
 לזכות לשלום, כי אם פשוטים לישוב הדעת, לישב
 את עצמכם איך שחיי האדם הבל, הגה הוא פאן

יום הנשואין

עא

ועוד מעט יצא מזה העולם, פי ימי שנותינו בהם
שבועים שנה (תהלים ז), וכבר עברו הרבה שנים
מהשבועים שנה, ומי יודע כמה יש עוד לחיות, פי
אין אדם בטוח בחייו אפילו לרגע אחד, ועל-כן
האם פדאי לעשות מחלקת ומריבות בשביל כמה
רגעים שאנו בזה העולם?! ועקר החכמה היא
כשזוכים להגיע אל ישוב הדעת הזה, ואז אף פעם
לא יריבו ולא יתוכחו, ומכל שכן וכל שכן שלא
יערבו את ההורים בחייהם הפרטיים, ואם תתנהגו
כה, בני ובנותי היקרים, תראו שתצליחו.

בני, אתה ראה לכבד את חמיך וּחמותך בכל מיני
כבוד, ואף שהוא עורך עליך בקרת ומצער אותך,
ראה לא לענות לו, ותדין אותו לכף זכות, פי מרב
צרותיו ויסוריו שעוברים עליו בין בגשמי ובין
ברוחני, הוא מוציא את העצבים שלו עליך, ובזה
שתדם ותשתק על כל הצרות והיסורים והבזיונות
שעושה לך, תראה איך שהכל יעבור, פי ודאי חמיך
וּחמותך אין פונתם להצר לך, אלא עובר עליהם מה

שְׁעוֹבֵר, עַל-כֵּן הֵם מוֹצִיאִים אֶת הָעֵצָבִים עֲלֶיךָ, וְאִם תִּהְיֶה חָכָם לְסָבַל אֶת דְּקִירוֹתֵיהֶם וְאֶת כַּעֲסָם וְאֶת עֲצִבֵיהֶם, אֲזַי בְּנִקְל תּוּכַל לְכַבֵּשׁ אֶת לְבָבָם וַיִּתְּפְכוּ לְעֶזְרֹךָ; וְתִדַּע, אֶהוּבֵי בְנֵי, שְׂזֵה יְסוֹד גְּדוֹל בְּשָׁלוֹם-בַּיִת - לְכַבֵּד אֶת חֲמִידָךְ וְחֲמוּתְךָ, כִּי בְּזֵה שֶׁתְּכַבֵּד אוֹתָם, בְּזֵה תִתְיַקֵּר וְתִתְעַלֶּה בְּעֵינֵי אֲשֶׁתְךָ, כִּי אֵל תִּשְׁכַּח אֲשֶׁר חֲמִידָךְ וְחֲמוּתְךָ הֵם הוֹרֵי אֲשֶׁתְךָ, וְהַטָּבַע הַבְּרִיא הוּא שְׂאֵשָׁה נִמְשָׁכֶת אַחַר הוֹרֵיהָ, וְעַל-כֵּן כְּשֶׁהִיא רוֹאָה שֶׁבַעֲלָה מְכַבֵּד אֶת הוֹרֵיהָ אַף שֶׁהֵם מְצַעְרִים אוֹתוֹ, אֲזַי הַקָּשֶׁר מִתְהַדֵּק בֵּינֵיהֶם יוֹתֵר וַיִּוְתֵר, כִּי אֶהְבֶּה שֶׁל הָאֵשָׁה מִתְקַשְׁרֶת יוֹתֵר וַיִּוְתֵר אֶל בַּעֲלָה כְּשֶׁהִיא רוֹאָה שֶׁבַעֲלָה אֵינוֹ מְגִיב לְהוֹרֵיהָ, וְעַל-כֵּן רְאֵה, אֶהוּבֵי, בְנֵי הַיָּקָר, לְהִיּוֹת חָכָם, וְזָכֹר דְּבָרִים אֵלֶּה, כִּי תִצְטָרֵךְ אוֹתָם לְיָמִים הַבָּאִים.

וְכֵן אַתָּה, בְּתֵי הַיָּקָרָה, רְאוּ לְכַבֵּד וּלְיַקֵּר מְאֹד מְאֹד אֶת חֲמִידָךְ וְחֲמוּתְךָ, וְאַף שֶׁמִּסְתַּפְּלִים עֲלֶיךָ בְּעֵינַי צָרָה, תְּדוּנֵי אוֹתָם לְכַף זְכוּת, וְאַל תְּגִיבֵי עַל שׁוֹם בְּקִרְתָּ שִׁיעֲרֹכּוּ עֲלֶיךָ, רַק תַּעֲשׂוּ עֲצֻמָּךְ כְּאֶלְמֵת

ובְּחַרְשֶׁת לֹא לַעֲנוֹת וְלֹא לְשִׁמְעַ שׁוֹם דְּבַר וְאִז
תִּצְלִיחִי בְּחַיִּיךָ.

וְאַתֶּם, בְּנֵי וּבָנוֹתֵי הַיְקָרִים, צְרִיכִים לְחַזֵּר עַל
דְּבָרִים אֵלֶּה הַיֵּטֵב הַיֵּטֵב בֵּינֵיכֶם, וְלִידַע אֲשֶׁר עָקַר
הַצְּלַחַת הַנְּשׂוּאִין הִיא דִּיקָא כְּשֶׁאִין מְעַרְבִים אֶת
הַהוֹרִים כָּלֵל בְּשׁוֹם פְּנִים וְאִפֵּן, וְלֹא צְרִיכִים לְסַפֵּר
כָּל דְּבַר שְׁקוּרָה בְּבֵית לַהוֹרִים, וְעַל-יְדֵי-זֶה דִּיקָא
תִּצְלִיחוּ בְּחַיֵּי נְשׂוּאֵיכֶם, הָעָקַר תִּהְיוּ חֲכָמִים, וְתִדְוֹנוּ
אֶת הַהוֹרִים לְכַף זְכוּת, כִּי סוּף כָּל סוּף סָבְלוּ צְרוּת
וְיִסוּרִים וּמְרִירוֹת וְהִרְפַּתְקָאוֹת רַבּוֹת יָמִים וְשָׁנִים, עַד
שֶׁגִּדְלוּ אֶתְכֶם, כִּפְמָה יָמִים וְכִפְמָה לַיְלוֹת לֹא יִשְׁנוּ
בְּעִבּוּרְכֶם, וְעַל-כֵּן אִם הֵם מוֹצִיאִים אֶת הָעֲצָבִים
עֲלֵיכֶם עֲכָשִׁיו, עֲלֵיכֶם לְקַבֵּל אֶת זֶה בְּאַהֲבָה, וְלֹא
לְהִגִּיב שׁוֹם דְּבַר, וְאִז דִּיקָא תִּתְרַבֶּה הָאַהֲבָה
בְּמִשְׁפָּחָה; וְתִמִּיד תִּזְכְּרוּ אֶת הַכָּלֵל הַזֶּה: עִם שְׁלוֹם
וְאַהֲבָה יְכוּלִים לְפַעַל הַרְבֵּה יוֹתֵר מִמְּרִיבוֹת וּקְטָטוֹת,
כִּי עַל-יְדֵי שְׁלוֹם וְאַהֲבָה יְכוּלִים לְשַׁבֵּר חוֹמוֹת בְּרָזֵל
וּלְחַתֵּךְ הָרִים גְּבוּהִים, לֹא-כֵן עִם מְרִיבוֹת וּקְטָטוֹת

וקנאה וּשְׁנֵאָה לֹא מְגִיעִים לְשׁוֹם דְּבָר, רַק מְעַצְבָּנִים
אֶת עֲצָמָם וּגְוָרָמִים חֲרַבֵּן הַבַּיִת.

וְעַל-כֵּן בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים, רְאוּ מָה לִפְנֵיכֶם, אִם
אַתֶּם רוֹצִים לְזַכֵּת לְחַיִּים אֲמִתִּיִּים, חַיִּים נְצַחִיִּים,
חַיִּים עֲרָבִים וּמְתָקִים, לְהַצְלִיחַ בְּחַיֵּי נִשְׁוֹאִיכֶם,
תְּקַיְּמוּ אֶת דְּבַרֵי אֱלֹהִים, וְאִז אֵף פֶּעַם לֹא תִתְחַרְטוּ -
לֹא בְּזָה וְלֹא בְּבָא, כִּי רַק בְּזָה תְלוּיָה הַצְלַחַת חַיֵּי
הַנְּשׁוֹאִין - אֵיךְ שְׁמִסְתַּדְרִים הַזּוּג בֵּינֵיהֶם, וְאֵיךְ
שְׁמִסְתַּדְרִים עִם הַהוֹרִים, כִּי אֲסוּר לָכֶם לְשַׁכַּח אֵף
רְגַע, כִּי הוֹרֵי הָאִשָּׁה מְאֹד יְקָרִים בְּעֵינֵיהֶם, כִּי סוּף כָּל
סוּף הֵם הַהוֹרִים שְׁלֵה, וְכֵן הוֹרֵי הָאִישׁ מְאֹד יְקָרִים
בְּעֵינָיו, כִּי סוּף כָּל סוּף הֵם הַהוֹרִים שְׁלוֹ, וְאִם
תִּהְיֶינָה לִפְנֵיכֶם הַקְּדָמוֹת אֱלֹהִים, אִז תִּצְלִיחוּ בְּחַיֵּיכֶם,
וְהַעֲקֹר רְאוּ לַעֲזֹר אֶחָד לְשָׁנִי, וְתִבְנוּ בַּיִת נְאֻמָּן
בְּיִשְׂרָאֵל, וְתִזְכּוּ שְׂיִצְאוּ מִכֶּם דוֹרוֹת וְדוֹרֵי דוֹרוֹת
יְהוּדִים נְאֻמָּנִים, שׁוֹמְרֵי תוֹרָה וּמִצְוֹת, מוֹסְרִים אֶת
נַפְשָׁם עַל קְדוּשַׁת שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ.

תֵּם וּנְשָׁלֵם, שְׁבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם !

כדי להשלים את הגליון נעתיק מכתב אחד
משו"ת "אשר בנחל"

בעזרת השם יתברך, יום ששי - ערב שבת קודש לסדר
קרח, כ"ט סיון התש"ן.

שלוש וברכה וכל טוב סלה נגיעו וירדפו אל
ידידי היקר לי מאד, צמוד בפנימיות לבבי לטוב כל
הימים, שותה ממי הנחל נובע מקור חכמה, זכותו
נגן עלינו, החתן . . . גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך עם ההזמנה לחתונתך.

מה מאד גדלה שמחתי, שאפה זוכה להכנס אל
החפה בשעה טובה ומצלחת, זכר מאמרם ו"ל
(ירושלמי בכורים, פרק ג, הלכה ג): "חתן מוחלין לו כל
עוונותיו", ועל-כן ביום הזה שאפה נכנס לחפה,
עליך להתבונן מאד, שהיום הזה מתחיל אצלך יום
חדש, ומוחלין לך על כל עוונותיך, ובנדאי אפה
יכול לעשות התחלה חדשה, הן אמת שעכשו ביום
חפתך אפה מתלהב מאד מאד, כי אפה הולך לקבל

אור המקיף תחת החפה (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן כא), ותהיה מחפף עם אורו יתברך, אבל עליך לדעת, אשר תכף-ומיד מתחילים שבעת ימי המשטה שהם פנגד השבעה גרות: העינים, האזנים, החטם והפה, אשר יש בהם עליות וירידות, פי זה עקר נסיונו של האדם בזה העולם - פעם עולה למעלה ומסתכל רק על רוחניות חיות אלקותו יתברך, ושומע רק אל קול התורה, ומתאפק לא לכעס כָּלֵל, ושומר על דבורי פיו, ופעם נופל ומסתכל במקומות המטנפים, ושומע כל מיני דברים בטלים, והוא פועס ומדבר כל העולה על רוחו, וזה סובב בכל ימי חיו, שיש לו עליות וירידות, ועליו להתחזק ולהחזיק מעמד, וזה מראים לו תכף-ומיד אחר יום החפה, שמתחילים בכל לילה שבע ברכות, והוא צריך ללכת בכל לילה אל דוד ודודה אחרת, אל גיס וגיסה חדשים וכו' וכו', שכל אחד עושה שבע ברכות, ובודאי רוצים לראות אותו וכו', ולדבר עמו וכו', וההכרח להתבלבל מכל

יום הנשואין

עז

זה וכו', פי הרי הוא לא רגיל לבקר אצל דודים ודודות, גיסים וגיסות וקרובי משפחה חדשים וכו' וכו', ומתחיל לפל בדעתו, האם בשביל זה התחתנתי? ובאמת צריכים לדעת שזה רק נסיון של שבועה ימים, שבועה מנסים אותו איך יחזיק מעמד בשבועים השנה שלו, ותכף-ומיד מגלים לו שתדע שיהיו לה עליות וירידות, פה תמשיך את עצמך אליו יתברך, ותרצה להתעלות ברוחניות, ופה תפל במקום שתפל עם כל זאת עליך לדעת, שהעולם הזה גושר צר מאד, והכלל והעקר שלא להתפחד כלל, ועל-כן ראה לחקק את זה היטב היטב תכף-ומיד ביום חפתך, ואז תהיה לה התחזקות לכל ימי חייך.

אודות הנהגות שבקשת לרשם לה, תדע שעד עכשיו היית רוק לבד, ולא הייתה לה שום התחייבות אל אף אחד, אלא אל הוריה ומוריה, אבל עכשיו שהתחתנת, יש לה התחייבות חזקה רק אל אשתך, וכאשר הזהירנו התורה הקדושה (בראשית ג): "על

בְּן יַעֲזֹב אִישׁ אֶת אָבִיו וְאִמּוֹ וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ, וְהָיוּ
 לְבֶשֶׁר אֶחָד, וְלֹכֵן כָּל הַלֵּךְ מִחֻשְׁבְּתָךְ צָרִיף
 לְהַשְׁתַּנּוֹת לְגַמְרִי, וְתִדַּע כִּי יֵשׁ לְךָ שְׂתָף בַּחַיִּים,
 וְדִיקָא עֲכָשְׁוּ כְּשֶׁהִתְחַתְּנָתָּ, אִזְ אַתָּה נִקְרָא אָדָם
 הַשְּׁלֵם, כְּמוֹכָא בְּזֵהר הַקְּדוֹשׁ, שְׁאָדָם אֵינוֹ נִקְרָא אָדָם
 הַשְּׁלֵם אֲלָא אִם-בֶּן הַתְּחַתֵּן, כִּי אַחֲרַת נִקְרָא פְּלַג גּוּף,
 כִּי עָקֵר הַשְּׁלֵמוֹת רַק כְּשֶׁמִּתְחַתֵּן, שְׁאִז בָּאָה הַשְּׁכִינָה
 וְשׁוֹרָה אֲצֵלוֹ, וְכִמְאָמְרָם ז"ל (ירושלמי, בְּרֻכּוֹת, פָּרָק ט):
 אִי אֶפְשָׁר לְאִישׁ בְּלֵא אִשָּׁה, וְאִי אֶפְשָׁר לְאִשָּׁה בְּלֵא
 אִישׁ, וְאִי אֶפְשָׁר לְשְׁנֵיהֶם בְּלֵא שְׁכִינָה, כִּי דִיקָא
 כְּשֶׁמִּתְחַתְּנִים אִזְ שׁוֹרָה אֲצֵלָם הַשְּׁכִינָה, כִּי אִישׁ
 וְאִשָּׁה זָכוּ - שְׁכִינָה בֵּינֵיהֶם, לֹא זָכוּ - אִשׁ אוֹכְלָתָן
 (סוֹטָה יז.), הֵינּוּ כְּשֶׁשְׁנֵיהֶם זֹכִים לְחַזֵּק אֶחָד אֶת הַשְּׁנִי,
 וְדָנִים אֶחָד אֶת הַשְּׁנִי לְכַף זְכוּת, עַל-יְדֵי-זֶה שְׁכִינָה
 שְׁרוּיָה בֵּינֵיהֶם, כִּי לֹא מְצָא הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא כְּלִי
 מִחֻזֵּיק בְּרָכָה לְיִשְׂרָאֵל אֲלָא הַשְּׁלוֹם (עֲקָצִיז, פָּרָק ג),
 וְכִשְׁאִין הִבְנָה הַדְּדִית בֵּינֵיהֶם, וְאֵינָם רוֹצִים לְחַזֵּק
 אֶחָד אֶת הַשְּׁנִי, אִזְי אִשׁ הַמְּחַלֶּקֶת אוֹכְלָתָן, חֵס

יום הנשואין

עט

ושלום, לזאת צריך כל חתן לדבר עם פלתו תכף-
ומיד אחר החתונה דברי חזק וקרוב לכות, ולומר
לה: "הנה אנחנו נכנסים לחיים חדשים, חיים
משתפים, ובנדאי נבנה את ביתנו על-פי דרכי
התורה והיראה כפי שקבלנו מאבותינו ומרבנותינו
מדור דור, אך מי יודע מה יכול להיות, כי החיים
מלאים נסיונות, לזאת נתנה תנאי בינינו, כי אם
יהיה, חס ושלום, זמן שאני אהיה במצב-רוח ירוד,
אני אחזק אותך", ואז אם תחזיקו בתנאי הזה כל
ימי חייכם, ותהיה הבנה הדדית ביניכם ואחד יעזר
לשני, על-ידי-זה יהיה ביתכם בנוי על יסוד חזק.

ותמיד תזכרו, כשיש איזו בעיה ביניכם, לבל
תרוצו תכף-ומיד אל ההורים, רק תשתדלו לפתור
את זה ביניכם באהבה, אחוה ורעות, כי חכמינו
הקדושים אמרו (ירושלמי סנהדרין, פרק ג, הלכה ו) אשה
כבעלה ובעל כאשתו, כי הרי הם כגוף אחד, ועל-כן
כל בעיה משתפת עליהם לפתור אותה ביחד, ולא

לְעַרְב אֶת הַמְשֻׁפָּחָה, וְאֵז יִצְלִיחוּ בְּדַרְךָ חַיֵּיהֶם
הָאַרְכָּה.

עֲלֶיךָ לְזַכֵּר אֶת מַאֲמָרֵם וְ"ל (יְבָמוֹת סב): הָאוֹהֵב
אֶת אִשְׁתּוֹ כְּגֹפּוֹ וְהַמְּכַבְּדָה יוֹתֵר מְגֹפּוֹ עָלָיו הַכָּתוּב
אוֹמֵר: וַיִּדְעַתָּ כִּי שְׁלוֹם אָהֶלְךָ; וְאָמְרוּ (בְּכֹא מְצִיעָא
נט.): לְעוֹלָם יִהְיֶה אָדָם זֶהִיר בְּכַבּוֹד אִשְׁתּוֹ, כִּי אֵין
בְּרָכָה מְצוּיָה בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ שֶׁל אָדָם אֲלֵא בְּשִׁבִיל
אִשְׁתּוֹ; וְעַל-כֵּן צְרִיךְ לְכַבֵּד וּלְיַקֵּר מְאֹד אֶת אִשְׁתּוֹ,
וְעַל-יְדֵי-זֶה יִשְׁפַע עָלָיו שְׁפַע גַּם בְּגִשְׁמִיּוֹת, כְּמַאֲמָרֵם
וְ"ל (שם): אוֹקִיירוּ לְנִשְׁיֵיכֶם כִּי הֵיכִי דְתַתְּעִתְרוּ, כִּי כָּל
הַהִשְׁפָּעוֹת גַּם בְּגִשְׁמִיּוֹת בָּאוֹת לְאָדָם בְּזָכוֹת אִשְׁתּוֹ,
וְרַבְּנֵנוּ וְ"ל הִזְהִירָנוּ מְאֹד מְאֹד לְכַבֵּד וּלְיַקֵּר אֶת אִשְׁתּוֹ
(עֵין שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָנִים: רסג, רסד), וְרְאוּי לָךְ לְחַזֵּר עַל
שְׁתֵּי הַשִּׁיחוֹת הָאֵלוּ, וְתַבִּין אֶת אֲשֶׁר לְפָנֶיךָ כָּל יְמֵי
חַיֶּיךָ, וּמֵאֵין הַלְמוּדִים שֶׁלָּנוּ נוֹכְעִים, וְעַל-כֵּן אֵל
יְבַלְבְּלוּ לָךְ אֶת דַּעְתְּךָ כְּאֵלוּ דְרָךְ רַבְּנֵנוּ וְ"ל הִיא דְרָךְ
אַחֲרֵת מִשְׁלוֹם וְאַהֲבָה וְהַבְּנָה, וּכְבָר אָמְרוּ חַכְמֵינוּ
הַקְּדוּשִׁים (יְלֻקוּט בְּרֵאשִׁית, רמז כד): הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא

נתן שמו ביניהם, אם הולכים הן בדרךיו הרי שמי נתון ביניהן, ומציל אותן מכל צרה, ואם לאו, הרינו נוטל את שמי והן נעשין אש ואש, עין שם; ועל-כן הִחַכְמְךָ עֵינוּ בְּרֵאשׁוֹ, וְשׁוֹמֵר אֶת עֲצָמוֹ מִכָּל מִינֵי חֲבָרִים רָעִים הַמְּבַלְבְּלִים אֶת הַדַּעַת, וְשׁוֹמֵעַ לְקוֹל חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים וְרַבּוֹתֵינוּ שֶׁלְּמִדּוּנָה דָּרָךְ שֶׁל אֲהַבָּה וְקָרוֹב וְכוּ' וְכוּ'.

עֲלֶיךָ לְקַבֵּעַ לְעֲצֻמְךָ קְבִיעוֹת עֲצוּמָה לְדַבֵּר בְּכָל יוֹם עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ עַל-כָּל-פְּנִיִם שְׁעָה בַּיּוֹם, וְאַתָּה יָכוֹל לְחַלֵּק אֶת הַשְּׁעָה הַזֹּאת לְשֵׁשׁ פְּעָמִים: עָרֵב וּבִקְרָה וְצַהֲרַיִם, וְלִסְפֹּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לְבָבְךָ, אֲשֶׁר זֶה נִקְרָא אֶצֶל רַבְּנֵינוּ ז"ל הַתְּבוּדוֹת - לְעֲשׂוֹת לְעֲצֻמְךָ חֲשֻׁבּוֹן הַנֶּפֶשׁ וְלִהְיוֹת עַל הַכֹּל, וְלִתֵּן לוֹ תוֹדָה וְהוֹדָאָה עַל הָעֵבֶר, וְלִבְקֹשׁ עַל לְהַבָּא, שְׁכָל זֶה בְּכֹלל תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת, שְׁמָאֵד הַזְּהִירָנוּ עַל זֶה רַבְּנֵינוּ ז"ל, וְדַבֵּר זֶה צָרִיךְ לִהְיוֹת אֶצְלְךָ חֵק קְבוּעַ כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ, כִּי זֶה יַחְדִּיר בְּךָ יְשׁוּב הַדַּעַת אֲמַתִּי לִידַע הֵיכֵן אַתָּה בְּעוֹלָם, וּמָה עֲלֶיךָ לְעֲשׂוֹת, וְזֶה יִכְנִיס בְּךָ

שְׁמִיחָה עֲצוּמָה לְהִיּוֹת תָּמִיד בְּשִׂמְחָה עַל נֵעַם חֻלְקָךְ
שְׂזָכִיתָ לְהִיּוֹת מְזֻרַע יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר אֵין שְׁמִיחָה
לְמַעַלָּה מִשְׂמִיחָה זוּ.

עֲלֶיךָ לְקַבֵּעַ לְעֲצָמְךָ שְׁעוּרִים כְּסֻדְרָן בְּלִמּוּד
הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה חֶק וְלֹא יַעֲבֹר כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ מִדֵּי יוֹם
בְּיוֹמוֹ.

פְּרֻשָׁה, חֲמֵשׁ וְרִש"י עִם הַתְּרַגּוּם, בְּאִפְּן שְׂתַזְכָּה
לְסִיִּים בְּכָל שָׁבוּעַ פְּרֻשַׁת הַשָּׁבוּעַ: שְׁנַיִם מִקְרָא וְאֶחָד
תְּרַגּוּם עִם פְּרוּשׁ רִש"י, אֲשֶׁר הוּא מְאֹד מְסַגֵּל לְיִרְאֵת
שָׁמַיִם, וְאִם תּוֹכֵל לְלַמֵּד גַּם קִצַּת רַמְבַּ"ן הַקְּדוּשׁ
וְהָאוּר הַחַיִּים הַקְּדוּשׁ, מַה טוֹב וּמַה נָּעִים, כִּי בְּדַרְךְךָ
זוֹ תּוֹכֵל בְּמִשְׁןָּךְ כַּמָּה שְׁנַיִם לְסִיִּים אֶת סִפְרֵיהֶם
הַקְּדוּשִׁים הַמְּלֵאִים רוּחַ-הַקֹּדֶשׁ, הֵינּוּ בְּכָל שָׁבוּעַ
תִּלְמַד קָטַע אוֹ שְׁנַיִ קָטָעִים מֵהַנ"ל, וְעַל-יְדֵי-זֶה
בְּמִשְׁןָּךְ כַּמָּה שְׁנַיִם תַּזְכָּה לְסִימָם, וְהֵם מְסַגְּלִים מְאֹד
לְהַשְׁגָּה.

יום הנשואין

פג

פֶּרֶק או שְׁנֵי פְּרָקִים או יוֹתֵר מִשְׁנָיוֹת, כִּי לַמּוֹד
הַמְשָׁנִיּוֹת מְזַבֵּף וּמְטַהֵר אֶת הַנְּשָׁמָה מִכָּל מִינֵי
חֲלוּדָה, וּמ'שִׁנְיָה אוֹתִיּוֹת נ'שִׁמְיָה, וְעַל-יַדֵּי שְׂקִידָה
רַבָּה בְּלַמּוֹד מִשְׁנָיוֹת, מוֹרִיד אֶת כָּל מִינֵי חֲלוּדָה
שֶׁנֶּדְבָקוּ בְּנִשְׁמָתוֹ, וְאַשְׁרֵי מִי שְׁזוֹכָה לוֹמֵר בְּכָל יוֹם
ח"י פְּרָקִים מִשְׁנָיוֹת, בְּאַפֵּן שֵׁיִסִּים בְּכָל חֹדֶשׁ אֶת כָּל
שָׁשָׁה סְדְרֵי מִשְׁנָה, וְעַל-יַדֵּי-זֶה יִהְרַג אֶת הַיֵּצֵר הָרָע,
כְּמוֹבָא כָּל זֶה מְגוּרֵי הָאָרִיז"ל, וְגַם רַבְנּוּ ז"ל נָתַן
תְּקוּוֹן לְמוֹהַרְנ"ת ז"ל וְלַעוֹד כְּמָה אֲנָשִׁים מְאַנְשֵׁי
שְׁלוֹמֵנו, שְׂיֵאמְרוּ בְּכָל יוֹם ח"י פְּרָקִים מִשְׁנָיוֹת (ע"ן
שיחות-הַר"ן, סימן קפה).

דָּף גְּמָרָא עִם פְּרוּשׁ רַש"י וְתוֹסְפוֹת בְּכָל יוֹם, הוּא
אוֹר וְחִיּוֹת לְנִשְׁמָה, וְאֵין לָךְ עוֹד דְּבַר הַמְסַגֵּל
לְהַמְשִׁיף עַל הָאָדָם אוֹר וְזִיו וְחִיּוֹת כְּמוֹ דָּף גְּמָרָא,
שֶׁהוּא מְגַן וְתָרִיס נֶגֶד כָּל מִינֵי מִשְׁחִיתִים, וְאֵין צָרִיף
לוֹמֵר אִם זוֹכִים גַּם לְלַמֵּד עִם מְפָרְשִׁים וְלַהֲתַעֲמֵק
בְּדָף הַגְּמָרָא הַזֶּה, שְׂאֵז מְרַגִּישִׁים טַעַם עוֹלָם הַבָּא
בְּעוֹלָם הַזֶּה מִמֶּשׁ, וּמְלַבֵּד זֹאת כְּדָאי לְגַרְסַּת כְּמָה

וכמה דפים בכל יום אפילו בלי שום פרושים, כדי שיהיה בקי בש"ס והוא שעור בקיאות, לחזור פעם אחר פעם מסכתא אחר מסכתא, עד שיזכה לסיים את כל הש"ס כמה וכמה פעמים, והוא מסגל מאוד להמשיך על עצמו ארבעת מלאכי השמירה שהם: ג'בריא, מ'יכאל, ר'פאל, א'וריאל, שהוא ראשי תיבות ג'מ'ר'א.

אם אפשר לסיים בכל שבוע את המדרש רבה ומדרש תנחומא מפרשת השבוע, מה טוב ומה נעים, וכן לקבוע לעצמו לומר בכל יום כמה דפים זהר וכמה דפים תקונים, אשר האמירה בעלמא מזככת את הנשמה.

ועל כלם לקבוע לעצמו שעור בטור ובשלחן ערוך כסדרן וללמד בכל יום בהתמדה ובתשוקה רבה, פי עקר הלמוד הוא לידע את ההלכה, ורבונו ז"ל הזהירנו מאד מאד על למוד פוסקים, ואמר שכל אחד ואחד צריך ומחייב ללמד בכל יום פוסקים

אפילו מעט דמעט, ואל יחסר לו יום אחד מבלי
למוד הלכה (עין שיחות-ה"ן, סימן כט).

מלבד זאת טוב מאד שבשנה ראשונה תלך אל
שעור שלומדים בצותא הלכות נדה, והוא חוב על
כל חתן ללמד בשנה ראשונה את ההלכות האלו
מפי מגיד שעור דיקא, ואל יסמוך על מה שלומד
לבד, אלא ראו לו ללמד אצל מגיד שעור, וכן אשרי
מי שהולך ללמד אצל מגיד שעור גם הלכות-שבת,
שהם הלכות מאד חמורות.

ראה לומר בכל יום את העשרה מזמורי תהלים,
שגלה רבנו ו"ל, שהם "תקון הכללי", ומלבד זאת
תהיה רגיל לומר בכל יום "יום תהלים", באפן
שתזכה לסיים כל שבוע את כל ספר התהלים.

ההכרח לקצר עכשיו, מפני כניסת שבת ואם
תקיים את כל הנ"ל, אני מבטיח לך שיהיה ביתך
בנוי על אדני התורה והיראה ועל יסודות חזקים,

וַיֵּצְאוּ מִכֶּם בָּנִים וּבָנוּת צְדִיקִים וְצַדִּיקְנִיּוֹת, וַיְהִיֶּה
שְׁלוֹם וְשִׁלְוָה בֵּינֵיכֶם, וְתִצְלִיחוּ כָּל יְמֵי חַיֵּיכֶם.

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע
בְּתַפְּלוֹתַי שְׂאֵנִי מִבְּקֶשׁ וּמִתְפִּיל לְבַעֲדְכֶם שְׂיִהְיֶה
לְסִימָן טוֹב וּלְמִזְל טוֹב בְּשַׁעַה טוֹבָה וּמְצַלַּחַת, אֲמֵן
כֵּן יְהִי רְצוֹן.

הַמֵּאַחַל לָךְ בְּרִכָּה וְהַצְּלַחַה מִן הַשָּׁמַיִם...

* * *

בעוהש"ת

קונטרס

כבוד חמיו

יבִּיחַה עֲצוֹת נִפְלְאוֹת לְחַתָּן וְלִכְלָה אִיךְ לְחַיֵּית פְּאָהֲבָה, אַחְוָה וְרַעוּת עִם חֲמִיּוֹ וְחֲמוּתוֹ, וְיִסְבִּיר אֶת גְּדֵל הַמַּצְוָה שֶׁל כִּיבוּד הַזֵּרִים שֶׁל שְׁנֵי הַצְּדָדִים, וּבִזְוָה תִּלְוִי כֹל הַשְּׁלוֹם-בֵּית בֵּין הַזֵּיג, וְיִגְדֹם לְחַמֵּי נִשְׂוֹאִין מְאֻשְׁרִים.

כְּנִי וּמִיָּסֵד עַל-פִּי דְבָרֵי רַבֵּנוּ הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אוֹר הַגִּנּוּ וְהַצְּפוֹן, בּוֹצִיגָא קְדִישָׁא עֲלֵיָהּ, אֲדוֹנֵנוּ, מוֹרֵינוּ וְרַבֵּינוּ

רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

וְעַל-פִּי דְבָרֵי תַלְמוּדוֹ, מוֹרֵנוּ הַקְּדוֹשׁ, אוֹר נִפְלֵא, אֲשֶׁר כֹּל כִּי לֹא אָנִים לִיה

רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו

וּמִשְׁלֵב בַּסְּסוּקֵי תוֹרָה, נְבִיאִים, כְּתוּבִים וּמִאֲמֵרֵי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים מוֹמְרָא וּמְדַרְשִׁים וְזֶהר הַקְּדוֹשׁ.

הוֹבֵא לְדַפּוּס עַל-יְדֵי חֲסִידֵי בְרֵסֶלֶב
עִיר הַקְּדוֹשׁ יְרוּשָׁלַיִם תּוֹכֵב"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר: מִי שְׂרוּצָה מְנוּחָה
וְשִׁלְוָה בְּבֵיתוֹ, יִכְבֵּד תָּמִיד אֶת חֲמִיו וְחֲמוּתוֹ,
וְאִף שֶׁהֵם אֲנָשִׁים קָשִׁים, יִשְׁחַק עִמָּהֶם
מִשְׁחַק כְּזֶה, כְּאִלוֹ הוּא הוֹלֵךְ עִמָּהֶם, וְעַל-
יְדֵי-זֶה יִפְטַר מֵהֶרְבֵּה צָרוֹת, וְלֹא כִּמוֹ שְׂנוּהֵג,
שְׁכָל אֶחָד יֵשׁ לוֹ טְעָנוֹת עַל חֲמִיו וְעַל
חֲמוּתוֹ, וְעַל-יְדֵי-זֶה הוּא רַב עִמָּהֶם, וְהֵם
הוֹלְכִים אַחֲר-כֵּן לְהִסִּית אֶת בְּתָם נֶגֶד בַּעֲלָהּ,
וּבֵין כֵּן הָאִשָּׁה מְסַכְּנָה קְרוּעָה בֵּין הוֹרֵיהָ
וּבֵין בַּעֲלָהּ. וְעַל-כֵּן מִי שְׂרוּצָה לְזִכּוֹת
לְשָׁלוֹם-בֵּית נִפְלָא, לְעוֹלָם לֹא יִדְבַר נֶגֶד
הַהוֹרִים שֶׁל אִשְׁתּוֹ בְּפָנֶיהָ, כִּי סוּף כָּל סוּף
הֵם הַהוֹרִים שְׁלָהּ וְכוֹאֵב לָהּ, וְאִפִּילוּ
שְׂמָצִיקִים וּמְצַעְרִים אוֹתוֹ, וְאִם יִקְיִם אֶת כָּל
זֶה יִצְלִיחַ בְּשָׁלוֹם-בֵּית.

(אִמְרֵי מוֹהֲרָא"ש, חֵלֶק ב', סִימָן תַּרְג)

כבוד חמיו

.א

לכבד את חמיו וחמותו ולקרא להם אבא ואמא

בני ובנותי היקרים! עליכם לדעת, עכשו ששואתם יחד, יש לכם מצוה חדשה, והוא כבוד חמיו וחמותו, הן אתה, בני היקר, חייב בכבוד חמיו וחמותך, והן אתה, בתי היקרה, חייבת בכבוד חמיו וחמותך, וכן נפסק בשלחן ערוך (יורה דעה, סימן ר"מ, סעיף כ"ד): חייב אדם לכבד חמיו, וכתב ה"שו"ר זקב": והוא הדין חמותו, עיין שם; וכתב ה"ברכי יוסף": וכן האשה חייבת לכבד חמיה וחמותה במה

שְׁתוּכַל, דְּאִישׁ וְאִשָּׁה שָׂויו בְּשַׁעוֹרֵיהֶן וְכוּ', עֵינֵי שָׁם ;
 וְכִתְבוּ הַפּוֹסְקִים, שְׁצַרִּיכִין לְקַרְא אוֹתָם אַבָּא וְאִמָּא,
 כְּמוֹ שְׁכַתּוּב אֲצֵל דָּוִד, שְׁאָמַר לְשִׁאוּל שְׁהֵיָה חֲמִיו
 (שְׁמוּאֵל א, כד): "וְאָבִי רָאָה גַם רָאָה" וְגו', וְכַתּוּב
 הַפְּרִישָׁה וְקָרִי לִיָּה אָבִי מִפְּנֵי שְׁהֵיָה חֲמִיו, עֵינֵי שָׁם ;
 וְאִי שְׂזָה נְדָמָה לְכֶם כְּאִילוּ מִיָּתֵר, כִּי סוּף כָּל סוּף
 אַתֶּם בָּאִים מִשְׁנֵי עוֹלָמוֹת נִפְרָדִים, וְהַהוֹרִים שְׁלָךְ, בְּנֵי
 הַיָּקָר, יֵשׁ לָהֶם טֹבַע וּמַדּוֹת אַחֲרוֹת, וְכֵן הַהוֹרִים שְׁלָךְ,
 בְּתֵי הַיָּקָרָה, יֵשׁ לָהֶם טֹבַע וּמַדּוֹת אַחֲרוֹת, עַד שְׁעַל-
 פִּי-רוּב הֵם שְׁנֵי הַפְּכִים לְגַמְרֵי מִמֶּשׁ, מִהַהַפּוּךְ אֶל
 הַהַפּוּךְ, וְקִשָּׁה וְכִבֵּד לְכֶם לְעַכָּל דְּבַר זֶה, עִם כָּל זֹאת
 לְמַעַן טוֹבֵתְכֶם הַנְּצַחִית וּלְמַעַן שְׁלוֹם בֵּיתְכֶם, אִם
 אַתֶּם רוֹצִים לְצִיַּת אוֹתִי, רְאוּ לְהַטּוֹת אֲזַן אֶל דְּבָרֵי
 אֵלֶּה, וְאִזּוּ דִּיקָא תִּזְכּוּ שְׁיִהְיֶה שְׁלוֹם בְּבֵיתְכֶם, וּבִפְרֻט
 אֲשֶׁר מִצַּד הַהֶלְכָה הוּא הֶלְכָה מִפְּרֻשֶׁת וְאִין עָלֶיהָ
 חוֹלְקִים, שְׁחֵיב אָדָם בְּכִבּוּד חֲמִיו וְחֲמוֹתוֹ, וּמִצִּינּוּ
 אֲצֵל מִשָּׁה רַבִּינוּ שְׁכַבֵּד מְאֹד אֶת חֲמִיו, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב
 (שְׁמוֹת יח): "וַיֵּצֵא מִשָּׁה לְקִרְאָת חוֹתְנּוּ וַיִּשְׁתַּחֲוּ וַיִּשַׁק
 לוֹ" וְגו', וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (מְכִילֵתָא יִתְרוֹ): הֵי

כבוד חמיו

ה

אומר לא השתחנה ולא נשק משה אלא לחמיו, מכאן אמרו שיהא האדם מוכן לכבוד חמיו עין שם; וכן הוא בילקוט יתרו (רמז רסח), מכאן אמרו שיהא אדם נוהג בכבוד חמיו, עין שם; וכן דוד המלך, אף שחמיו רדפו ורצה להרגו וכו', עם כל זאת כבודו ביותר, שקרא אותו אבי, ודרשו בילקוט שמואל (רמז קלג): מכאן שחייב אדם בכבוד חמיו, וכן אמרו (שם) למה נענש אבנר? מפני שלא הניח לשאול להתפייס עם דוד, עין שם; ומכל זה אתם רואים איך אבות אמתנו היו נזהרים בכבוד חמיהם, וכמו כן בטבע העולם, המציאות היא, שכשאדם מכבד את חמיו וחסותו וקורא להם אבא ואמא, על-ידי-זה נקשר הקשר בינו לבין אשתו יותר ויותר, כי סוף כל סוף הם ההורים שלה, והיא קוראת להם אבא ואמא, ועל-ידי-זה שגם אתה, בני היקר, תקרא להם אבא ואמא, הקשר בינך לבין אשתך יתחזק הרבה יותר, כי תעשו אחד, וכמו כן אתה, בתי היקרה, ראו לקרות לחמיה וחסותך אבא ואמא, כי סוף כל סוף הם ההורים של בעלך, ועל-ידי שתקראי להם אבא

ואמא, יתחזק יותר הקשר בינך לבין בעלך ותעשו
 אחד, וזה יסוד גדול בכבוד חמיו וחמותו הן לבעל
 והן לאשה, ואל יטעה אתכם יצרכם, שדבר זה אין
 צריכים, או תתבישו מחבריכם או מקרוביכם, מה יש
 לכם עמהם, אתם צריכים לדעת כי דבר זה הוא יסוד
 גדול בשלום-בית, כפי שאדם מכבד את חמיו
 וחמותו וכמו-כן כפי שהאשה מכבדת את חמיה
 וחמותה, ואוהבת אותם אהבה אמתית, כמו-כן
 נתקשר יותר ויותר הקשר בין הבעל לאשה, וכמעט
 שכל השלום-בית בין הבעל והאשה תלוי כפי
 שמכבדים את ההורים; וכשיתברר לכם דבר זה,
 ותקימו את כל זאת לכבד את חמיכם וחמותכם,
 ותקראו להם אבא ואמא, אזי תראו איך שהשלום
 והאהבה והאחווה והכבוד והקשר יהיה ביניכם חזק
 מאד, ואל תקלו בדבר זה, כי הוא עקר גדול בחיי
 הנשואין, ולא כמו שאומרים הליצנים, תקף ומיד
 כשמתחננים הבעל יוצא מרשות אביו ואמו וכן
 האשה יוצאת מרשות אביה ואמה, ואין להם כבר
 שיכות אל ההורים, אין זה כף, כלל וכלל לא, והוא

כבוד חמיו

ז

הפוך המציאות, כי ההורים נשארים הורים, יהיה איך שיהיה ויהיה מה שיהיה, ובפרט שממדת החסד והרחמים וקיום צווי הבורא יתברך שמו, צריכין לידע, אשר ההורים של הבעל והאשה נשארים הורים, ומחייבים בכבוד אב ואם, שהיא מצוה חמורה מאד מאד, ובפרטיות ששניכם צריכים לזכור כמה יגיעות וטרחות וכמה מסירות נפש מסרו ההורים בשבילכם, ועכשיו שהתחתנתם כבר תשכחו אותם?! זו מדת אכזריות גדולה עד מאד; ועל כן ראו, בני ובנותי היקרים, אם אתם רוצים להצליח בנשואיכם ראו לכבד וליקר מאד מאד את חמיכם וחסותכם ותשתדלו לקרוא להם אבא ואמא, ועל-ידי-זה דיקא יתהדק הקשר ביניכם; כי מאחר שאתה, בני, תקרא להורים של אשתך אבא ואמא, היא תרגיש שנעשית חלק ממנה, שהרי היא קוראת להורים שלה אבא ואמא, וכמו כן את, בתי, תשתדלו לקרוא להורים של בעלך אבא ואמא, ועל-ידי-זה יתהדק הקשר ביניכם, מאחר שפאשר בעלך יראה שאת קוראת להורים שלו אבא ואמא, הוא ירגיש

שאת נעשית חלק מהמשפחה שלו, ודבר זה יהיה ביותר הקשר ביניכם, ותחיו באהבה, אחוה ורעות; כי על-פי-רוב כל המריבות שמתחילות בין הזוג הן רק מסבת ההורים, כי חכמינו הקדושים אמרו (שבת קל.) : ליכא כתבה דלא רמו בה תיגרא, וזה דבר הכרחי שיהיה איזה ריב ואי הבנה בין המתתנים, ויש ביניהם איזה פירוד או וכוח וכו', וממילא פשכר מתחתנים בני הזוג, נשאר טעם רע ומר אצל החתן, למה פגמו בכבוד אביו ואמו, וכן נשאר טעם רע ומר אצל הכלה, למה פגמו בכבוד אביה ואמה, אבל אם יהיה לכם שכל ודעת לידע שעכשו אחר שהתחתנתם יחד, ואתם צריכין לבנות בית חדש בישראל, ועליכם לקיים (בראשית ב): "על כן יעזב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו, והיו לבשר אחד", על כן עליכם תכף-ומיד לשכוח את כל הסכסוכים והמריבות ואי ההבנות שנתהוו בין הוריהם, ותאמרו אחד לשני, הן אמת שהיו ביניהם ריב ומחלוקת ואי הבנות, וכן הטבע והמדות שלהם שונים לגמרי זה מזה, ובודאי כל אחד מאתנו מחזיק כמו ההורים שלו, כי זה דבר

כבוד חמיו

ט

טבעי שֶהֵבֵן אוֹ הַבַּת יִמְשְׁכוּ אַחַר הַהוֹרִים שְׂיִלְדוּ אוֹתָם, עִם כָּל זֹאת מֵאַחַר שְׁנֵשְׂאָנוּ, עָלִינוּ לְשִׁכּוּחַ כָּל זֶה, וְלֹא לְעָרֵב אֶת הַהוֹרִים בְּנִשְׂוֹאִים שְׁלָנוּ, וְעַל-כֵּן עָלִינוּ לְמִסַּר אֶת נַפְשֵׁינוּ לְכַבֵּד אֶת הַהוֹרִים שֶׁל שְׁנֵינוּ, וּבְשׁוּם פְּנִים וְאִפֵּן לֹא לִילֵךְ לְשׁוּם צַד, לֹא לְצַד הַהוֹרִים שְׁלוֹ וְלֹא לְצַד הַהוֹרִים שְׁלָה, רַק לְהוֹצִיא אוֹתָם מִחַיֵּי נִשְׂוֹאֵיכֶם, וְלֹא לְעָרְבֶם בְּעִנְיֵינֵיכֶם הַפְּרֻטִּים, אֲךָ עִם כָּל זֹאת עָלִיכֶם לְכַבֵּד וּלְיַקְרֵם מְאֹד מְאֹד, כִּי סוּף כָּל סוּף כַּמָּה יִגִּיעוֹת וּטְרָחוֹת טְרָחוּ הַהוֹרִים בְּעִבּוּרְכֶם?! כַּמָּה לֵילוֹת לֹא יִשְׁנוּ וְלֹא נָחוּ בְּעִבּוּרְכֶם?! כַּמָּה יְסוּרִים וְעִגְמוֹת נֶפֶשׁ סָבְלוּ הַהוֹרִים בְּשִׁבְלֵיכֶם, עַד שֶׁרָאוּ אֶתְכֶם תַּחַת הַחֶפֶה וְהַתְּחַתְּנֵתָם?! וְעַל-כֵּן בְּדִין הוּא שֶׁתְּכַבְּדוּ בְּיֹתֵר אֶת הַהוֹרִים שְׁלָכֶם, וְתִקְרְאוּ לָהֶם אָבָא וְאִמָּא, וְאַפְלוּ שֶׁהֵם שְׁנֵי הַפְּכִים וּבְעֲלֵי טְבָעִים אַחֲרֵים - מֵהַ בְּכָף, מֵהַ לָכֶם לְעָרֵב בֵּין הַהוֹרִים. אִם תִּלְכוּ בְּדֶרֶךְ זֶה, וְתִמִּיד תְּכַבְּדוּ אֶת הַהוֹרִים, הֵן הַבַּעַל אֶת הוֹרֵי אִשְׁתּוֹ, וְהֵן הָאִשָּׁה אֶת הוֹרֵי בַּעְלָהּ, אֲזִי יִשְׂרָה בֵּינֵיכֶם שְׁלוֹם

ואהבה אמיתית, וזכרו את זה היטב, כי זה היסוד
והעקר בשלום-בית.

ב.

לדון תמיד לכף זכות את חמיו וחמותו

בני ובנותי היקרים! עליכם לדעת, עכשיו
שהתחננתם, ואתם מתחילים חיים חדשים לגמרי,
הינו אתה, בני היקר, עד עכשיו היית בבית הוריה,
ושם קבלת מדות והנהגות מה שקבלת, וכל האוירה
בביתך הייתה אוירה שבה נולדת וגדלת וחונכת,
ושמעת כל מיני דבורים וכו' וכו', ועכשיו התחננת
ואתה נכנס לבית חמיה וחמותך, שיש הנהגות
ודרכים אחרות, ושם יש אוירה ודבורים וענינים
אחרים שלא הרגלת בהם, וכן את, בתי היקרה,
צריכה לדעת, שגדלת אצל הוריה, וחונכת והתנהגת
על דרך שקבלת אצלם, ועכשיו את נכנסת אל בית
בעלך ואל הוריו, אשר שם יש הנהגה אחרת לגמרי
מכפי שראית אצל אביך ואמך, וזה סובב על שניכם,
שעליכם לדעת דבר זה, שכך היא המציאות, שאתם

באים משני הפכים לגמרי, ועל-כן ראוי להרגיל את עצמכם, אתה, בני היקר, להנהגות חמיף וחמותף, אף שהרבה דברים לא נראים בעיניך, וכן את, בתי היקרה, הרגילי את עצמך בהנהגות ובדרך של חמיף וחמותף, ואף שהרבה דברים לא נראית בעיניך, עם כל זאת המציאות היא כך, מה שאתם רואים ושומעים - זהו זה, ואפילו שאין זה מוצא חן בעיניכם, הינו בעיני הבעל אין מוצא חן מה שרואה אצל חמיו וחמותו, ובעיני האשה אין נראה הנהגות חמיה וחמותה, עם כל זאת על שניכם לדון לכף זכות את חמיכם וחמותכם, ולקבל הכל באהבה, ולהבליג על הכל, ואפילו שיהיה פעם שחמיכם או חמותכם יצצקו עליכם, תדונו אותם לכף זכות, כי עליכם לדעת ולהבין ולהשכיל שהם יותר מבגרים מכם, וכבר עבר עליכם בחייהם כל מיני צרות ויסורים ומכאובים, וסבלו מה שסבלו, והם מסבבים עם צרות ויסורים וחובות והרפתקאות ועל-כן טבעם עצבני, והם מוציאים את העצבים עליכם, ועל-כן ראוי לדון אותם לכף זכות, ואינכם צריכים לקבל כל

דְּבַר אֲשֶׁר הֵם אוֹמְרִים שְׁכַף הוּא, רַק תִּשְׁתַּדְּלוּ תָּמִיד
 לְדוֹן אוֹתָם לְכַף זְכוּת, אֶתְּה אַהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, רֵאָה
 לְדוֹן אֶת חֲמִיד וְחֲמוֹתָ לְכַף זְכוּת, וְאַפִּילוּ שִׁיזְעַק
 חֲמִיד עֲלֶיךָ: "לֵךְ לַעֲבוֹד" וְכו', ו"מָה אֶתְּה מְבֹזֵז אֶת
 הַזְּמַן" וְכו', אַל תַּעֲנֶה לוֹ בְּחֻצְפָּא, חֶסֶם וְשְׁלוֹם, אֲלֵא
 תִשְׁמַע וְתִבְלִיג וְתִשְׁתַּק עַל כָּל מָה שֶׁאֶתְּה שׁוֹמֵעַ,
 וְתִדוֹן אוֹתוֹ לְכַף זְכוּת, שְׁעוֹבְרִים עָלָיו עֲכָשׁוּ צְרוּת
 וְיִסוּרִים קָשִׁים וּמְרִים, וְהוּא מוֹצִיא אֶת הָעֲצָבִים
 עֲלֶיךָ, וּבְזָה שֶׁתִּשְׁתַּק וְתִדַּם, וְלֹא תִגִּיד לוֹ דְּבַר וְחֻצִי
 דְּבַר, אֲלֵא תִקְבֵּל מִמֶּנּוּ, וְכֵן אַל תֹּאמַר שׁוֹם דְּבַר
 לַאֲשֶׁתְּךָ, מָה שֶׁאֲבִיָּה חֲרַף וְגִדַף אוֹתְךָ וּבְזָה וְרוֹדַף
 אוֹתְךָ, אִם תִּשְׁמַע בְּקוֹלִי, אַז תִּרְאֶה שְׁלִבְסוּף הוּא
 יְבוֹא וַיִּשְׁלִים עִמָּךְ, וַיִּכְבֵּד אוֹתְךָ וַיִּתֵּן לְךָ שְׁפַע גְּדוֹל,
 הָעֵקֶר הַזֶּה פִּקֻּחַ וְאֵל תַּעֲנֶה לְחֲמִיד מְאוּמָה, וְאַפִּילוּ
 שֶׁאֶתְּה רוֹאָה שֶׁהוּא מִתְּנַהֵג לְגַמְרֵי אַחֲרַת מִמָּה
 שֶׁאֲבִיָּה מִתְּנַהֵג, אַל תִּגִּיב שׁוֹם דְּבַר, רַק תִּקְבֵּל הַכֹּל
 בְּאַהֲבָה אַחֲרֵה וְרַעוּת, וְתִשְׁתַּדְּל לְקָרוֹתוֹ אֲבֵא, וְתִכְבְּדוּ
 וְתִיָּקְרוּ מְאֹד מְאֹד, וְאַז תִּרְאֶה אִיךָ שֶׁהַכֹּל יִשְׁתַּנֶּה
 לְטוֹבָה, וְכֹל הַמְּגִיעוֹת יִתְּהִפְכוּ לְנִעִימוֹת, וְכֵן אֶתְּה בְּתֵי

כבוד חמיו

יג

היגרה, ראו לדון את חמותך לכף זכות, ואף שמאד מאד קשה לחיות עמה, כי כבר העידו חכמינו הקדושים, שפלה וחמותה אינן משתנות (שבת כו.), כי טבע של החמות שהיא תמיד חושבת שפלתה לקחה את בנה, ועל-כן תמיד תהיה לה איזו קנאה ושבגה על פלתה, עם כל זאת ראי להיות חכמה ופקחית, ולעולם אל תגיבי ואל תענוי למה שחמותך אומרת ומדברת עליך, ואפילו שמדברת עם בעלך עליך, אל תגיבי ואל תאמרי לבעלך שום דבר רע על אמו, רק תדוני אותה לכף זכות, כי זה טבע בריא שהחמות תשנא את הפלה ולא תשתנה עמה, ואז אם באמת תשתקי ולא תעני לה דבר, וכן תשתדלו לא לדבר על חמותך בפני בעלך, אז תראו שבמשך הזמן הפל יתהפך, ותחת הרעה שרצתה לעשות לך חמותך, תעשה לך רק טובות, ותקנה לך מתנות יקרות, כי עליכם לדעת, בני ובנותי היקרים, שצריכין לדון את חמיו וחמותו רק לכף זכות, ורק על-ידי-זה יהיה לכם שלום ואהבה והבנה הדדית, ותזכו לגור ביחד באהבה, אחוה ורעות. ומי שיקח בידו את הפלל

הזה, אֲזַ יִצְלִיחַ בְּחַיֵּי נְשׂוֹאָיו, כִּי הַבַּעַל אֵינוֹ רוֹצֵה לְשִׁמוֹעַ שְׁמֵדְבָרִים עַל הוֹרָיו, וְהָאִשָּׁה אֵינָה רוֹצֵה לְשִׁמוֹעַ שְׁמֵדְבָרִים עַל הוֹרֶיהָ, וְעַל-כֵּן בְּנֵי וּבָנוֹתֵי הַיְקָרִים, תִּהְיוּ שְׁנֵיכֶם פְּקֻחִים, וְאֵל תְּדַבְּרוּ עַל חֲמֵיכֶם וְחֲמוֹתְכֶם, רַק תְּדוּנוּ אוֹתָם לְכַף זְכוּת, וְעַל-יְדֵי-זֶה בַּעֲצָמוֹ תִתְרַבֶּה הָאֲהָבָה בֵּינֵיכֶם, וְיִגְדַל הַכְּבוֹד שֶׁתִּכְבְּדוּ זֶה אֶת זֶה, וְלְבִסּוֹף חֲמֵיכֶם וְחֲמוֹתְכֶם יֵרְאוּ שְׂאֵתָם סוֹבְלִים כָּל-כָּף וְיִתְהַפְּכוּ עֲלֵיכֶם לְטוֹבָה, וְזֶה בְּרוּר כְּשֶׁמֶשׁ. וְצָרִיךְ שֶׁתִּדַּע אֲהוּבֵי, בְּנֵי הַיְקָר, אִם תִּסְבַּל כָּל הַשְּׁגִיחוֹנוֹת וְהַעֲצָבִים שֶׁל חֲמִיךָ, וְלֹא תִגִּיב שׁוּם דְּבָר עֲלֵיהֶם וְלֹא תַעֲנֶה לוֹ בְּחֻצָּפָא, אֲלֵא תִסְבַּל הַכֹּל, אֲזַ תִּרְאֶה שֶׁלְּבִסּוֹף חֲמִיךָ יִכְבַּד אוֹתְךָ מְאֹד מְאֹד, וְיִתֵּן לְךָ כָּל מַה שְׁיֵשׁ לוֹ, וְהוּא בַּעֲצָמוֹ יִתְחַרֵּט לְמַה צָעַר אוֹתְךָ, וְעַל כֵּן הָיוּ פְקֻחִים, וְאֵל תַּעֲנֶה לְחֲמִיךָ שׁוּם דְּבָר, וּבְכַפְרֵט אֵל תְּדַבֵּר אֵלָיו בְּחֻצָּפָא, אֲלֵא תִכְבְּדוּ וּתְיַקְרוּ מְאֹד מְאֹד, וְאֲזַ תִּרְאֶה אִיךָ שֶׁתְּצַלִּיחַ בְּחַיֵּי נְשׂוֹאֶיךָ, וְכֵן אֶת, בְּתֵי הַיְקָרָה, הֵי פְקֻחִית וְחֻכְמָה, וְאֵל תַּעֲנֵי לְחֲמוֹתְךָ שׁוּם דְּבָר, וְאֵל תִּגִּיבֵי לָהּ, אֲדַרְבָּה, אֲפִילוֹ שֶׁהִיא תְּדַבֵּר עֲלֵיךָ לְבָנוֹתֶיהָ כָּל דְּבָר רַע, עֲשֵׂי

עצמך כאינך רואה ואינך שומעת ואינך מרגישה, ואז תראו איך שׁהכל יתהפך לטובה. ועקר הטובה – שתהיה ביניכם אהבה אחוה ורעות; כי אי אפשר שתהיה אהבה אחוה ורעות בין הזוג, כשהם אינם מסתדרים עם ההורים של שני הצדדים, ועל-כן מי שרוצה שיהיה לו שלום-בית, צריך למחל לחמיו וחמותו, וכן היא צריכה למחל לחמיה וחמותה, ואפילו שׁעשו להם הכי רע, צריכין לדון אותם לכף זכות, ולקבל את זה לכפרת עוונות, ואז תעברו את ימי חייכם בשלום ובאהבה. ואם תקבלו את דברי אלה, אז תראו איך שׁתפטרו מרב הצרות הבאים בדרך כלל בחיי הנשואין, ואם חס ושלום, תהיו חכמים בעיניכם ותתעקשו ולא תקבלו את דברי אלה, אז תראו איזו מרירות תעברו עליכם בחייכם, חס ושלום; ועל כן הוו חכמים ופקחים, וקבלו את דברי אלה, ואז תצליחו כל ימי חייכם, ותזכו לראות בנים לבניכם, וגם ילדיכם יתנהגו עמכם כאשר התנהגתם עם הוריהם.

ג.

להשתדל מאד מאד לא לדבר רע על חמיו וחמותו

בני ובנותי היקרים! ראו לחזק את עצמכם ביותר לחיות ביחד באהבה, אחוה ורעות, ולכבד אחד את השני, ולבנות בית נאמן בישראל, ותשתדלו תמיד לדון את עצמכם לכף זכות, ומה שרק יקרה בבית, אסור להשליך את האשמה אחד על השני, אלא אדרבה ראו לכבד וללקר אחד את השני, ועל-ידי-זה תהיה הברכה וההצלחה מצויה בתוך ביתכם, כי אין הברכה מצויה בתוך ביתו של אדם אלא כשיש שלום ואהבה, אחוה ורעות ושמחה, כי במקום אהבה ושמחה שם שורה השכינה, וכששורה השכינה אז כל הברכות מצויות, ונולדים ילדים בריאים בשכלם ובנפשם, ולכן תשתדלו לדון אחד את השני לכף זכות, ואל תריבו ביניכם על שום דבר, ומכל שכן וכל שכן כשיארע שחמיך וחמותך יצערו אותך, אהובי, בני, ויחרפו ויבזו אותך וירדפו אותך, אתה תשתדל בכל מיני אפנים שבעולם לא לדבר עם

כבוד חמיו

יז

אשתך שום רע על הוריה, ואף שהצדק עמך במאה אחוז, שחמיה וחתמתך הם אנשים קשים, עם כל זאת אף פעם אל תגיד לאשתך את אשר בלבך על הוריה, ואז תראה שתצליח בתוך ביתך, וכן את, בתי היקרה, אפילו שאת יודעת שחמיה וחתמתך אנשים קשים, ומצערים אותך מאד מאד, ורודפים אותך ומתלוצצים ממך, ומכנים אותך בכל מיני שמות וכנויים רעים, את אף פעם אל תדברו עליהם בפני בעלך, ואף שפואב לך מאד מאד על ההתנהגות המוזרה שמתנהגים עמך, עם כל זאת היי פקחית, ואל תדברו בפני בעלך על ההורים שלו, וכן אתה בני, הוי פקח, ואף פעם אל תדבר על ההורים של אשתך, ואז אם שניכם, בני ובנותי היקרים, תתנהגו בצורה כזו, תראו שתצליחו בחיי נשואיכם, כי כל הגרושין שנעשים, רחמנא לישזבן, הם רק כשמערבים את ההורים ואת המשפחה בתוך חיי הנשואין, וזה סם המוות, רחמנא לישזבן, ובתים נהרסו רק בגלל שטיות כאלו, שלא הסתדרו עם החם והחמות, ועל-ידי-זה התחילו המריבות בתוך הבית,

זֶה קָלֵל אֶת הוֹרֵי אֲשֶׁתּוֹ, וְזוֹ קָלְלָה אֶת הוֹרֵי בַּעֲלָהּ,
 וְכַף עֶבֶר יוֹם אַחַר יוֹם עִם שְׂמִיעַת קָלְלוֹת, רַחֲמָנָא
 לִישׁוֹבָן, עַד שְׁלֹבְסוֹף נַעֲשֶׂה בִּינֵיהֶם פְּרוּדִים. וּמִכָּל
 שְׁפָן כְּשֵׁי יְלָדִים, צָרִיף לְהַזְהֵר בְּזֶה מְאֹד מְאֹד, כִּי
 סוֹף כָּל סוֹף לְיְלָדִים אָסוּר לְשִׁמוּעַ אִיף שְׂמִדְבָּרִים
 וּמְזַלְזָלִים בַּסָּבָא וּבַסְּבָתָא, כִּי זֶה פָּגַם גְּדוֹל מְאֹד.
 וְזָכְרוּ הֵיטֵב, בְּנֵי וּבָנוּתֵי הַיְקָרִים, כִּי יָבוֹא הַיּוֹם שְׁגָם
 יְלָדֵיכֶם יִגְדְּלוּ, וְגַם אַתֶּם תִּהְיוּ חָם וְחַמּוֹת וְסָבָא
 וְסָבָתָא, וְאֵילוּ פָּנִים יִהְיוּ כְּשֵׁי־יְלָדֵיכֶם וּנְכַדֵּיכֶם יִשְׁלְמוּ
 לְכֶם בַּחֲזָרָה מֵהַ שְׁעֵשִׁיתֶם לַהוֹרִים שְׁלָכֶם, וְעַל-כֵּן
 חוּסוּ וְחַמְלוּ עָלֵיכֶם וְתַדְעוּ אֲשֶׁר גִּלְגַּל חוּזֵר בְּעוֹלָם,
 כִּי הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְשַׁלֵּם בַּחֲזָרָה מִדָּה כִּנְגֵד מִדָּה,
 אִם הָאָדָם מְכַבֵּד וּמְיַקֵּר אֶת חַמְיּוֹ וְחַמּוֹתוֹ, עַל-יְדֵי-זֶה
 כִּשְׁהוּא מַחֲתֵן אֶת הַיְלָדִים שְׁלוֹ, וְגַם לוֹ יֵשׁ חֲתָן וְכֻלָּהּ,
 אֲזִי הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְסַבֵּב שְׁגָם הֵם מְכַבְּדִים
 וּמְיַקְרִים אוֹתוֹ, וְאִם, חָס וְשָׁלוֹם, הוּא מְזַלְזֵל בַּחַמְיּוֹ
 וְחַמּוֹתוֹ, אֲזִי מְקַבֵּל אֶת עוֹנָשׁוֹ שְׁכָרוּ מִשְׁלָם, שְׁגָם הֵם
 מְזַלְזָלִים בּוֹ, וְכַמוֹ-כֵּן הַיְלָדִים כְּשֵׁרוֹאִים שְׁהָאָבָא
 וְהָאָמָא לֹא מְסַתְדָּרִים וְתָמִיד מְקַלְלִים אֶת הַהוֹרִים,

כבוד חמיו

יט

היא מקללת את הורי בעלה, והוא מקלל את הורי אשתו, והילדים שומעים את הכל, על-ידי-זה נעשה ביניהם זול הסבא והסבתא, והורסים את חיי המשפחה; ועל-כן, בני ובנותי היקרים, לישב את עצמכם, האם כדאי לבלות את הימים והשנים הטובות שנתן לכם הקדוש-ברוך-הוא להכל ולריק ובמריבות ובמחלוקת ובקללות ובקנאות ובשנאות, או לבלות את הימים ואת השנים הטובות שהקדוש-ברוך-הוא נותן לכם להתענג בהם ולחיות חיי נחת ועונג ואשר וטוב וזיו ודבקות בו יתברך, ועל-כן ראו להשתדל מאוד מאוד לא לדבר רע על חמיכם וחסותכם, ועל-ידי-זה תצליחו כל ימי חייכם, ותהיינה ברכה והצלחה מצויות בתוך ביתכם תמיד.

ד.

לברוח מפל מיני ופוחים ומריבות עם חמיו וחסותו

בני ובנותי היקרים! עליכם לדעת שחכמינו הקדושים אמרו (ברכות כ:): כשם שפרצופיהם שונות בן דעותיהם שונות, כל אחד יש לו דעה אחרת, ואי

אֶפְשָׁר לְכַפּוֹת הַדְּעָה שְׁלוֹ עַל זוּלָתוֹ, וְזֶה נֶאֱמַר עַל כָּל
 בַּר יִשְׂרָאֵל, וּמִכָּל שָׁפָן בְּתוֹךְ הַבַּיִת, אִי אֶפְשָׁר לְהַכְרִיחַ
 אֶת אִשְׁתּוֹ שֶׁתַּחֲזִיק כְּמוֹתוֹ, וְאִי אֶפְשָׁר לְאִשָּׁה לְהַכְרִיחַ
 אֶת בַּעְלָהּ שֶׁיַּחֲזִיק כְּמוֹתָהּ, אֲלָא כְּשֵׁי אֶהְבֵּה וְאַחֲוָה
 וְרַעוּת וְהִבְנָה הַדְּדִית, מִמִּילָא בָּאִים לְיַדֵּי דְעָה אַחַת,
 וְדָבַר זֶה הוּא כָּלֵל גְּדוֹל וְיִסוּד בְּחַיִּים, כִּי לֹא כְּדָאִי
 לְהַכְּנִס בּוֹכּוּחִים וּבְמַרְיבוֹת עִם שׁוּם בֶּן אָדָם, אִם
 אַתָּם רוֹאִים בֶּן אָדָם שְׂרוּצָה רַק לְכַפּוֹת וְלְהַכְרִיחַ אֶת
 הַדְּעוֹת שְׁלוֹ עֲלֵיכֶם, תַּתְּחַמְּקוּ וְאַל תִּכְנָסוּ עִמּוֹ בְּשׁוּם
 וּכּוּחִים וּמְרִיבוֹת, כִּי עִם וּכּוּחִים וּמְרִיבוֹת לֹא
 מִצְּלִיחִים כָּלֵל, רַק הוֹרְסִים אֶת עֲצָמָם לְגַמְרִי, וּבָאִים
 לְיַדֵּי כַּעַס וְרִצְיָחָה וּמַחְלָקָת וּמְרִיבוֹת עַל לֹא דְבָר;
 וְעַל-בֵּן בְּשַׁעֲה שְׂרוּאִים שֵׁישׁ וּכּוּחִים וּמְרִיבוֹת, צְרִיכִין
 לְהַתְּחַמְּקַ וְלִבְרַח מִשָּׁם, וְזֶה נֶאֱמַר עַל כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל,
 וּמִכָּל שָׁפָן וְכָל שָׁפָן עִם חֲמִיו וְחַמּוֹתוֹ, אַף פַּעַם אֲסוּר
 לְהַכְּנִס בּוֹכּוּחִים וּמְרִיבוֹת, אֲלָא תָּמִיד לְרֵאוֹת שְׁהַצְדֵּק
 יִהְיֶה עִמָּהֶם, כִּי לֹא כְּדָאִי לְהַתְּנַפֵּחַ עִמָּהֶם, וּמִכָּל שָׁפָן
 כְּשֶׁהַדְּבָר הַזֶּה יָבִיא מַחְלוּקָת וּמְרִיבוֹת. וְרוֹאִים הַרְבֵּה
 פְּעָמִים שֶׁבְּשָׁבִיל וּכּוּחִים שֶׁל שְׁטִיּוֹת וְהַבָּלִים נַעֲשֶׂה

שנאה וקנאה ומריבה, עד שלבסוף נתפרדה החבילה
 שנגרמת מחלקת בין הזוג, והפל על לא דבר, רק
 מחמת שטיות והבלים ופוחים ומריבות של סרק.
 ובפרט בעתים הללו, שחמיו וחסותו נוסעים אל
 צדיק פלוני, והחתן נוסע אל צדיק אלמוני, או זה בא
 מגוף ופלג זה, וזה בא מגוף ופלג אחר, מה ולמה
 להתנפח?! מה ולמה להפגס לפוחים ומריבות?!
 האם שוות כל הדעות שתצא מזה מריבה, עד שלא
 יוכלו לדבר אחד עם השני?! האם זו היתה פונת
 הצדיקים, שתלמידיהם יריבו ביניהם, ויעשו
 מחלוקת ומריבות?! הלא כל התכלית היא רק
 להמשיך על עצמו ערבות, נעימות, ידידות, זיו, חיות
 אלקותו ותברך, ולהחדיר בעצמו אור וחיות אלקותו
 ותברך, ולהתנהג על-פי התורה הקדושה, ועל-פן מה
 איכפת לך אם חמיה הולך אל צדיק אחד ואתה הולך
 אל צדיק אחר?! ואף שהם מתנגדים זה לזה, מה
 לכם להפגס בפוחים ומריבות בין שני צדיקים, בין
 שתי חסידיות, בין שתי שיטות וכו', יהיה לכל אחד
 מה שיהיה, העקר להשתדל שלא יהיו ביניכם ופוחים

ומריבות ומחלוקת, ואפילו שיש דעות שונות, שזה
 אוסר וזה מתיר, וזה מתיר וזה אוסר, גם-כן לא כדאי
 להתנפח ולריב ביניכם, כי המחלוקת והמריבות
 הורסות את הבית, כי מה יקרה, אם אפה, אהובי, בני
 היקר, לא תשתנה עם חמיה, ומכל שכן שתתחיל
 להתנפח ולריב עמו, עליך לדעת, כי התוצאות לא
 תהיינה טובות, חס ושלום, כי אין טוב יוצא
 מהמחלוקת והמריבות, כי לבסוף תתהווה מזה שנאה,
 וזה יבא אחר-כך לאשתך, וחמיה כבר ידבר עם
 אשתך עליך, וכך יתחיל להיות אש בוערת, והכל
 עקב שטיות והבלים הקורים עכשיו בעולם; ועל-כן
 ראה להיות פקח ואל תפגס בשום ופוחים עם חמיה
 וחמותך, אלא תמיד תתן להם את הצדק. וכן אתה.
 בתי היקרה, אל תפגסו בשום ופוחים ומריבות עם
 חמיה וחמותך, תמיד תתנו להם את הצדק ויגישו
 שאתם מספיקים עמם, ועל-ידי-זה תצאו אתם
 המנצחים, כי עקר הנצחון הוא לקנות חיים מאשרים,
 ולהפוך עקר הפשלות בחיים כשיש מחלוקת ומריבות
 עד שבאים לידי גרושין, רחמנא לישזבן, ועל-כן הווי

כבוד חמיו

כג

פְּקָחִים, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים, וְאֵל תִּפְנְסוּ בְּפִוְחִים
וּמְרִיבוֹת עִם חַמִּיכֶם וְחַמוֹתְכֶם בְּשׁוֹם דְּבַר שְׂבַע עוֹלָם,
וְאֶפִּילוּ שְׂאֵתֶם יוֹדְעִים שְׂאֵתֶם צוֹדְקִים וּמְכַל שִׁפְן
בְּעִנְיַי סָרַק וּמָה בְּכָף, צַדִּיק שֶׁלֹּף אֵינוֹ צַדִּיק, צַדִּיק
שֶׁלִּי כֵן צַדִּיק, הַדְרָף שֶׁלִּי נִכּוֹנָה וְהַדְרָף שֶׁלֹּף אֵינָה
נִכּוֹנָה וְכדוּמָה כָּל מֵינֵי הַבְּלִי הַבְּלִים הַנוֹהֲגִים עִכְשָׁיו,
כָּל מֵינֵי וּפְוִחֵי סָרַק וְהַבֵּל, אֲשֶׁר רַק גּוֹרֵם לְקִנְיָה
שֶׁנֶּאֱמָר וּמַחְלֶקֶת וּלְשׁוֹן הָרַע וּרְכִילוֹת וְלִיצְנּוֹת וּקְלָלוֹת,
רַחֲמָנָא לִיצְלֵן, מְכַל זֶה תִּבְרָחוּ כָמוֹ שְׂבוֹרְחִים מֵאֵשׁ
שׁוֹרְפֹת מִמֶּשׁ, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּנְצְחוּ וְתַחֲיוּ חַיִּים
מֵאֲשָׁרִים, וְתִשְׁרֶה שְׂכִינָה בְּמַעֲשֵׂה יְדֵיכֶם כָּל יְמֵי
חַיֵּיכֶם.

תם ונשלם, שׁבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם !

* * *

הספר הקדוש הזה נדפס לזכות

כ"ק מרן רבינו
אליעזר שלמה בן מלכה
שליט"א

לרפואה שלימה לכל רמ"ח
אבריו ולכל שס"ה גידיו ולכל
טיפי דמיו.

הספר הקדוש הזה נדפס לזכות

יואל בן מאטל לאה נ"י

וזוגתו

בת שבע מרים בת בריינדל תחי'

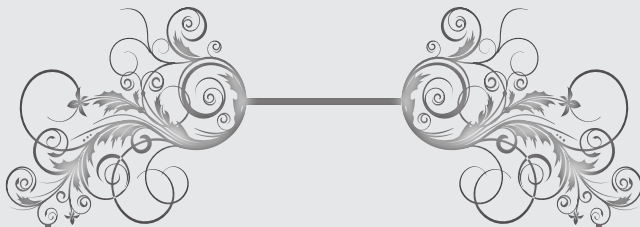
וילדיהם,

שרה רבקה אסתר, פריידא הענדל

גיטל, פערל, פייגא,

הקדוש ברוך הוא ישפיע עליהם שפע ברכה והצלחה
ויתרחב להם בגשמיות וברוחניות ויזכו לרוות רוב נחת

דקדושה מכל יוצאי חלציהם, אמן כיה"ר.

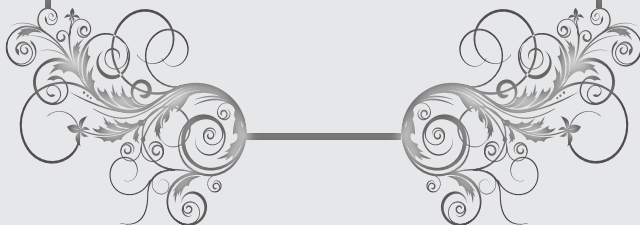
הספר הקדוש הזה נדפס לזכות

יחזקאל בן רחל פייגא נ"י

וזוגתו

הענדל בת שיינדל תחי'

הקדוש ברוך הוא ימלא את כל משאלות
לבם לטובה, ויתברכו מפי אל עליון בבני
חיי ומזוני רוויחא, אמן כן יהי רצון.

מוד ה' איראון ובריתו להודיעם זה שמונע נאדה לו

ובוסגל מואד גם לפרנסה ולהצלחה
בכל הענינים במשמיות וברוחניות
אשרי מי שיאמרום בקל יום

תקון נרא ונפלא מואד מואד
לקליות החטאים
והוא פגם הברית, רחמייה רגיל

תִּיקוֹן הַנְּפִלָּאִי

יסדו, תקנו, גילו וצוה לפרסמו לכל ישראל
רבנו הקדוש והנורא אור הגנוז והצפון
בוציטא קדישא עלאה, אדוננו, מורנו ורבינו
רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

חובב תפוס על - יד
חסידו ברסלב
עיד"ק ירושלים תובב"א

תקון הכללי

טוב לומר זאת לפני אמירת העשרה מזמורים:

הריני מקשר עצמי באמירת העשרה מזמורים אלו לכל הצדיקים האמתיים שבדורנו, ולכל הצדיקים האמתיים שוכני עפר, קדושים אשר בארץ המה, ובפרט לרבנו הקדוש צדיק יסוד עולם נחל נובע מקור חכמה, רבנו נחמן בן פיגא, זכותו יגן עלינו, שגלה תקון זה.

לכו נרננה ליהנה נריעה לצור ישענו: נקדמה פניו בתודה בזמירות נריע לו: פי אל גדול יהנה ומלך גדול על כל אלהים:

קודם שיתחיל תהלים יאמר זה:

הריני מזמן את פי הודות ולהלל ולשבח את בוראי לשם יחוד קדשא בריך הוא ושכינתה בדחילו ורחימו על-ידי ההוא טמיר ונעלם בשם כל ישראל:

טז א מכתם לדוד שמרני אל פי-חסייתי בך:
 ב אמרת ליהנה אדני אתה טובתי בל-עליך:
 ג לקדושים אשר בארץ המה ואדירי כל-חפצי-
 ד ירבו עצבותם אחר מהרו בל-אסוף
 נספיהם מדם ובל-אשא את-שמותם על-שפתי:
 ה יהנה מנת-חלקי וכוסי אתה תומיך גורלי:
 ו חבלים נפלו-לי בנעמים אף-נחלת שפרה עלי:
 ז אברך את-יהנה אשר יעצני אף-לילות יסרוני
 כליותי: ח שויתי יהנה לנגדי תמיד פי מימיני
 בל-אמוט: ט לכן | שמח לבי ויגל פבודי אף-
 בשרי ישכן לבטח: י כי | לא-תעזב נפשי לשאול
 לא-תתן חסידך לראות שחת: יא תודיעני ארח
 חיים שבע שמחות את-פניך נעמות בימינך
 נצח:

לב * לְדוֹד מִשְׁפִּיל אֲשֶׁרֵי נִשְׁוִי פֶשַׁע פְּסוּי הַטָּאָה:
 ב אֲשֶׁרֵי-אָדָם לֹא יַחֲשֹׁב יְהוָה לוֹ עוֹן וְאִין
 בְּרוּחוֹ רְמִיָּה: ג כִּי-הִחַרְשֵׁתִי בָּלוּ עַצְמִי בִשְׂאֵנֹתַי
 כָּל-הַיּוֹם: ד כִּי | יוֹמָם וְלַיְלָה תִּכְפַּד עָלַי יָדְךָ נִהַפֵּךְ
 לְשִׂדֵי בְּחֶרְבְּנִי קוֹץ סֵלָה: ה הַטָּאָתִי אֹדִיעֶךָ וְעוֹנֵי
 לֹא-כִסִּיתִי אִמְרֹתַי אֹדָה עָלַי פֶּשַׁעִי לִיהוָה וְאַתָּה
 נִשְׂאָתָ עוֹן הַטָּאָתִי סֵלָה: ו עַל-זֹאת יִתְפַּלֵּל
 כָּל-חֹסֵד | אֱלֹהִי לְעַת מַעַל רַק לְשִׁטְף מִיָּם רַבִּים
 אֱלֹוֹ לֹא יִגִּיעוּ: ז אַתָּה | סִתַּר לִי * מִצַּר תַּצַּרְנִי
 רַנִּי פִלַּט תִּסּוּבְּנִי סֵלָה: ח אֲשַׁבֵּלְךָ | וְאוֹרֵךְ
 בְּדַרְךְ-זוֹ תִלְךָ אִיעֲצָה עָלֶיךָ עֵינַי: ט אֶל-תִּהְיוּ |
 פְּסוּם כְּפֶרֶד אִין הַבֵּין בְּמִתְגַּוְרְסָן עֲדִיו לְבָלוֹם
 בַּל קָרַב אֱלֹהִי: י רַבִּים מִכְּאוֹבִים לְרִשָּׁע וְהַבּוֹטֵחַ
 בִּיהוָה חֹסֵד יִסּוּבְּנֵו: יא שִׁמְחוּ בִיהוָה וְגִילוּ
 צְדִיקִים וְחֶרְנִינוּ כָּל-יִשְׂרָאֵל-לֵב:

מא * לְמַנְעֵחַ מִזְמוֹר לְדוֹד: ב אֲשֶׁרֵי מִשְׁפִּיל אֶל-
 דָּל בַּיּוֹם רָעָה יִמְלִטְהוּ יְהוָה: ג יְהוָה | יִשְׁמְרֶהוּ
 וְיִחַיְהוּ וְאֲשֶׁר בְּאֶרֶץ וְאֶל-תִּתְּנֶהוּ בְּנַפְשׁ אֵיבָיו:
 ד יְהוָה יִסְעֲדֵנוּ עַל-עַרְשׂ דְּוֵי כָּל-מִשְׁכְּבוֹ הַכֹּכֵבֹת
 בְּחַלְוֵי: ה אֲנִי-אִמְרֹתִי יְהוָה חֲנִנִי רַפְּאָה נַפְשִׁי
 כִּי-הַטָּאָתִי לְךָ: ו אוֹיְבֵי יֹאמְרוּ רַע לִי מָתִי יָמוּת
 וְאָבַד שְׁמוֹ: ז וְאִם-בָּא לְרֹאוֹת | שׂוֹא יִדְבַר לְבוֹ

(* אחר אתה סתר לי — צריך להפסיק מעט (עיין בלקו"מ ח"א סי' ריג)

יִקְבִּיץ אֶזְנוֹן לֹא יֵצֵא לַחוּץ יְדַבֵּר: ה יַחַד עָלַי יִתְלַחֲשׂוּ
כָּל־שִׁנְאֵי עָלַי | יַחֲשִׁבוּ רָעָה לִּי: ט דְּבַר־בְּלִיעַל
יַעֲזֹב בּוֹ וְאֲשֶׁר שָׁכַב לֹא־יוֹסִיף לְקוֹם: י גַּם־אִישׁ
שְׁלֹמִי | אֲשֶׁר־בָּטַחְתִּי בּוֹ אֹכַל לְחָמִי הַגְּדִיל עָלַי
עָקַב: יא וְאַתָּה יְהוָה הַגִּנִּי וַהֲקִימְנִי וְאַשְׁלֶמְהָ לְחֵם:
יב בּוֹזֵאת יַדְעָתִי פִּי־תַפְסֵת פִּי פִי לֹא־יִרְעֵ אִיבִי
עָלַי: יג וְאִנִּי בַתְּמִי תַמְכַּת פִּי וְתַעֲיִבְנִי לְפָנֶיךָ
לְעוֹלָם: יד בְּרוּךְ יְהוָה | אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מְהַעוֹלָם
וְעַד־הָעוֹלָם אָמֵן | וְאָמֵן:

מב * לַמְּנַעַח מִשְׁפִּיל לִבְנֵי־קָרָה: ב פֶּאִיל תַּעֲרַג
עַל־אֲפִיקֵי־מַיִם כֵּן נַפְשֵׁי תַעֲרַג אֵלֶיךָ אֱלֹהִים:
ג עֲמָאָה נַפְשִׁי | לְאֱלֹהִים לְאֵל חַי מְתִי אָבֹא
וְאֶרְאֶה פְּנֵי אֱלֹהִים: ד הִיתָה־לִּי דְמַעְתִּי לְחֵם יוֹמָם
וְלַיְלָה בְּאֹמֶר אֵלַי כָּל־הַיּוֹם אִיָּה אֱלֹהֶיךָ: ה אֵלֶּה
אֲזַכְּרָה | וְאֲשַׁפְּכָה עָלַי | נַפְשִׁי כִּי אֶעֱבֹר | בְּסֶף
אֲרָדָם עַד־בֵּית אֱלֹהִים בְּקוֹל־רִנָּה וְתוֹדָה הַמּוֹן
חוֹגֵג: ו מַה־תִּשְׁתַּוְּחָחִי | נַפְשִׁי וְתַהֲמִי עָלַי הוֹחֲלִי
לְאֱלֹהִים כִּי־עוֹד אֲוֹדְנֹו יִשׁוּעוֹת פָּנָיו: ז אֱלֹהֵי עָלַי
נַפְשִׁי תִשְׁתַּוְּחַח עַל־כֵּן אֲזַכְּרֶךָ מֵאֶרֶץ יִרְדֵּן
וְחַרְמוֹנִים מֵהַר מְצַעֵר: ח תְּהוֹם־אֶל־תְּהוֹם קוֹרָא
לְקוֹל עֲנֹוֹרֶיךָ כָּל־מִשְׁבְּרֶיךָ וְגִלְיָךְ עָלַי עָבְרוּ:
ט יוֹמָם | יְצוּהָ יְהוָה | חֲסִדּוֹ וּבְלִילָה שִׁירָה עִמִּי
תִּפְלָה לְאֵל חַיִּי: י אֲוֹמְרָה | לְאֵל סְלַעִי לְמָה

שְׁכַחְתִּנִי לְמַה־קָּדַר אֱלֹהִי בְּלִחְזֵן אֹיְבֵי: * בְּרָצַח |
 בַּעֲצָמוֹתַי חֲרַפְנִי עֲזָרְרִי בְּאֲמָרָם אֵלַי כֹּל־הַיּוֹם
 אֵיךְ אֱלֹהֶיךָ: * מַה־תִּשְׁתַּוְּחָחִי | נַפְשִׁי וּמַה־תִּהְיֶה
 עָלַי הַחַיִּילִי לְאֱלֹהִים כִּי־עוֹד אֹרְנוּ יְשׁוּעַת פָּנָי
 וְאֱלֹהֵי:

נט * לְמַנְעַח אֶל־תִּשְׁחַת לְדוֹד מִכְּתָם בְּשִׁלַּח
 שָׁאוּל וַיִּשְׁמְרוּ אֶת־הַבַּיִת לַחֲמִיתוֹ: * הַצִּילֵנִי
 מֵאֹיְבֵי | אֱלֹהֵי מַמְתְּקוּמִי תִשְׁנַבְּנִי: ג הַצִּילֵנִי
 מִפְּעָלֵי אֱוֹן וּמֵאֲנָשֵׁי דָמִים הוֹשִׁיעֵנִי: ד כִּי הִנֵּה
 אָרְבוּ לְנַפְשִׁי יְגוּרוּ עָלַי עֵזִים לֹא־פִשְׁעֵי וְלֹא־
 הַטָּאתַי יְהוּה: ה בְּלִי־עֵוֹן יִרְצוּן וַיְפֹנְנוּ עוֹרָה
 לְקַרְאֲתִי וּרְאָה: ו וְאַתָּה יְהוּה־אֱלֹהִים | עֲבָאוֹת
 אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הִקְיָצָה לְפָקֵד כֹּל־הַגּוֹיִם אֶל־תְּהֵן
 כֹּל־בְּגֵדֵי אֱוֹן סָלָה: ז יִשׁוּבוּ לְעָרֵב יַהֲמוּ כַּפְּלָב
 וַיִּסּוּבְבוּ עִיר: ח הִנֵּה | יִפְיֵעוּן בְּפִיָּהֶם חֲרָבוֹת
 בְּשִׁפְתוֹתֵיהֶם כִּי־מִי שָׁמַע: ט וְאַתָּה יְהוּה תִּשְׁחַק
 לָמוּ תִלְעַג לְכָל־גּוֹיִם: י עוֹז אֱלֹהִי אֲשַׁמְרָה כִּי־
 אֱלֹהִים מִשְׁנַבְּנִי: יא אֱלֹהֵי חֶסֶדֵי יִקְדַּמְנִי אֱלֹהִים
 יִרְאֵנִי בְּשִׁרְרִי: יב אֶל־תִּהְרַגֶּם | פֶּן־יִשְׁכַּחוּ עַמִּי
 הַנִּיעַמוּ בְּחִילֶךָ וְהוֹרִידְמוּ מִגִּנְנוּ אֲדֵנִי: יג תִּפְאֵת־
 פִּימוּ דְבַר־שִׁפְתֵימוּ וַיִּלְכְּדוּ בְּגֹאוֹנָם וּמֵאֱלֹהִי
 וּמִכַּחַשׁ יִסְפְּרוּ: יד כִּלָּה בַחֲמָה כִּלָּה וְאֵינָמוּ וַיִּדְעוּ
 כִּי־אֱלֹהִים מִשַּׁל בְּיַעֲקֹב לְאַפְסֵי הָאָרֶץ סָלָה:

טו וישבו לערב יחמו ככלב ויסובבו עיר: טז המה
 זניעון לאכל אס-לא ישבעו וילינו: יז ואני |
 אשר עזב וארגז לבקר חסדך פי-היית משגב לי
 ומנוס ביום צר-לי: יח עזי אליך אומרה פי-אלהים
 משגבי אלהי חסדי:

עז * למנעת על- ידותון לאספ מזמור: ב קולי *
 אל-אלהים ואצעקה קולי אל-אלהים והאזין
 אלי: ג ביום צרתי אדני דרשתי ידי | לילה נגרה
 ולא תפוג מאנה הנחם נפשי: ד אומרה אלהים
 ואמהיה אשיחה | ותתעטף רוחי סלה: ה אחות
 שמרות עיני נפעמתי ולא אדבר: ו השבתי ימים
 מקדם שנות עולמים: ז אומרה נניתי בלילה
 עם-לבבי אשיחה ויחפש רוחי: ח הלעולמים
 יזנה | אדני ולא יסוף לרעות עוד: ט האפס לנעת
 חסדו גמר אמר לדר ודר: י השבת חנות אל
 אס-קפיץ באף רחמיו סלה: יא ואמר תלותי היא
 שנות ימין עליון: יב אומר מעללי-יה פי-אומרה
 מקדם פלאך: יג והגיתי בכל-פעלך ובעלילותיך
 אשיחה: יד אלהים בקדש דרפך מי-אל גדול
 באלהים: טו אתה האל עשה פלא הודעת בעמים
 עזב: טז גאלת בזרוע עמד בני-יעקב ויוסף סלה:
 יז ראוב מים | אלהים ראוב מים יחילו אף ירגזו

(* באמרו אל אלהים תכוון המילוי כזה אל"ף למ"ד אל"ף למ"ד ה"י וי"ד מ"ם

תהמות: יח זרמו מים | עבות קול נתנו שחקים
 אף-העציה יתהלכו: יט קול רעמד | בגלגל האירו
 ברקים תבל רגזה ותרעש הארץ: כ פים דרפד
 ושבידך במים רפים ועקבותיך לא נדעו:
 כא נחית כעאז עמד ביד-משה ואהרן:

צ * תפלה למשה איש-האלהים ארני מעון אתה
 היית לנו פדר ודר: ב בטרם | הרים ילדו
 ותהולל ארץ ותבל ומעולם עד-עולם אתה אל:
 ג תשב אנוש עד-דפא ותאמר שובו בני-אדם:
 ד פי אלה שנים בעיניך פיום אתמול פי יעבר
 ואשמורה בלילה: ה זרמתם שנה יהיו בפקר
 פהציר יחלה: ו בפקר יעיין וחלה לערב ימולל
 ויבש: ז פי-כלינו באפך ובחמתך נבהלנו:
 ח שתה עונתינו לנגדך עלמנו למאור פניך: ט פי
 כל-ימינו פנו בעברתך פלינו שנינו כמו-הנה:
 י ימי-שנותינו בהם שבעים שנה ואם בגבורת |
 שמונים שנה ורהבם עמל ואון פי-גז חיש ונעפה:
 יא מי-יודע עז אפך וכיראתך עברתך: יב למנות
 ימינו פן הודע ונבא לבב חכמה: יג שובה יהוה
 עד-מתי והנחם על-עבדיך: יד שפענו בפקר
 חסדך ונרננה ונשמחה בכל-ימינו: טו שמתנו
 פימות עניתנו שנות ראינו רעה: טז יראה אל-
 עבדיך פעלך והדרך על-בניהם: יז ויהי | נעם

אֲדַנִּי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ פּוֹנְנָה עָלֵינוּ
וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ פּוֹנְנָהוּ:

קה * הוֹדוּ לַיהוָה קְרָאוּ בְשֵׁמוֹ הוֹדִיעוּ בְּעַמִּים
עֲלִילוֹתָיו: ב שִׁירוֹ-לוֹ זְמִירוֹ-לוֹ שִׁיחוּ בְּכָל-
נִפְלְאוֹתָיו: ג הִתְחַלְלוּ בְּשֵׁם קִדְשׁוֹ יִשְׂמַח לֵב |
מִבְּקִשֵׁי יְהוָה: ד דְּרָשׁוּ יְהוָה וְעִזּוּ בְּקִשׁוֹ פָּנָיו
תָּמִיד: ה זְכְרוּ נִפְלְאוֹתָיו אֲשֶׁר-עָשָׂה מִפְּתֵי
וּמִשְׁפְּטֵי-פִיו: ו זַרַע אֲבָרָהֶם עֲבָדוּ בְּנֵי יַעֲקֹב
בְּחֵירָיו: ז הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּכָל-הָאָרֶץ
מִשְׁפָּטָיו: ח זָכַר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ דָּבָר צוּה לְאַלְפָּה
דוֹר: ט אֲשֶׁר פָּרַת אֶת-אֲבָרָהֶם וּשְׂבוּעָתוֹ לְיִשְׁחָק:
י וַיַּעֲמִידָהּ לְיַעֲקֹב לְחֶק לְיִשְׂרָאֵל בְּרִית עוֹלָם:
יא לֵאמֹר לֶךְ אִתָּן אֶת-אֶרֶץ-כְּנָעַן חֶבְל נַחֲלַתְכֶם:
יב בְּהֵיוֹתֶם מְתֵי מִסְפָּר כְּמַעַט וְגָרִים בָּהּ:
יג וַיִּתְּהַלְכוּ מִגּוֹי אֶל-גּוֹי מִמַּמְלָכָה אֶל-עַם אֲחֵר:
יד לֹא-הִנִּיחַ אָדָם לַעֲשֹׂקֶם וַיּוֹכַח עֲלֵיהֶם מְלָכִים:
טו אֶל-תִּגְעוּ בְּמִשְׁיַחִי וְלִגְבִיאי אֶל-תִּרְעוּ:
טז וַיִּקְרָא רָעַב עַל-הָאָרֶץ כָּל-מִטְהַלְחֵם שָׁבֵר:
יז שָׁלַח לְפָנֵיהֶם אִישׁ לְעַבְד נִמְכָר יוֹסֵף: יח עָנוּ
בְּכָבֵל רָגְלוֹ בְּרִזָּל בָּאָה נִפְשׁוֹ: יט עַד-עַתָּה
בְּאֲדָבָרוֹ אָמַרְתָּ יְהוָה צִרְפַּתְהוּ: כ שָׁלַח מֶלֶךְ
וַיִּתִּירָהוּ מִשָּׁל עַמִּים וַיִּפְתַּחְהוּ: כא שָׁמוֹ אָדוֹן
לְבֵיתוֹ וּמִשָּׁל בְּכָל-קְנִיָּנוֹ: כב לְאִסָּר שָׂרָיו בְּנִפְשׁוֹ

וזקניו יתפם: כג ויבא ישראל מצרים ויעקב נר
 בארץ-חם: כד ויפר את-עמו מאד ויעצמהו
 מצריו: כה הפך לבם לשנא עמו להתנפל בעבדיו:
 כו שלח משה עבדו אהרן אשר בחר-בו: כז שמו
 גם דברי אתותיו ומפתים בארץ חם: כח שלח
 השף ויהשף ולא-מרו את-דברו: כט הפך את-
 מימיהם לדם וימת את-דנתם: ל שרץ ארצם
 אפרדעים בחדרי מלביהם: לא אמר ויבא ערב
 כנים בכל-גבולם: לב נתן גשמייהם בחד אש
 להבות בארצם: לג ויך גפנם ותאנתם וישפר עץ
 גבולם: לד אמר ויבא ארבה וילק ואין מספר:
 לה ויאכל כל-עשב בארצם ויאכל פרי אדמתם:
 לו ויך כל-בכור בארצם ראשית לכל-אונם:
 לז ויוציאם בכסף וזהב ואין בשבטיו פושל:
 לח שמת מצרים בעצתם ביינפל פחדם עליהם:
 לט פרש ענן למסד ואש להאיר לילה: מ שאל
 ויבא שלו ולחם שמים ושבועם: מא פתח עור
 ויזובו מים הלכו בעצות נהר: מב פי-זכר את-
 דבר קדשו את-אברהם עבדו: מג ויוצא עמו
 בששון ברנה את-בחיריו: מד ויתן להם ארצות
 גוים ועמל לאמים יירשו: מה בעבור | ישמרו
 תקיו ותורתיו ינצרו תלוייה:

קלז * על־נְהָרוֹת | בְּבַל שָׁם יִשְׁבְּנוּ גַם־בְּכִינוּ
 בְּזָכְרֵנוּ אֶת־צִיּוֹן: ב על־עֲרָבִים בְּתוֹכָהּ תִּלְיֵנוּ
 כְּנִרְוֹתֵינוּ: ג כִּי שָׁם שָׁאֲלוּנוּ שׁוֹבֵינוּ דְּבָרֵי־שִׁיר
 וְתוֹלְלֵינוּ שִׁמְחָה שִׁירוּ לָנוּ מִשִּׁיר צִיּוֹן: ד אִיךָ נָשִׁיר
 אֶת־שִׁיר־יְהוָה עַל אֲדָמַת נֹכַר: ה אִם־אֲשַׁפְּחֶךָ
 יְרוּשָׁלַם תִּשְׁפַח יְמִינֵי: ו תִּדְבֹק לְשׁוֹנֵי | לְחַפֵּי
 אִם־לֹא אֲזַכְּרֵכִי אִם־לֹא אֲעֲלֶה אֶת־יְרוּשָׁלַם עַל
 רֹאשׁ שִׁמְחָתִי: ז זָכַר יְהוָה | לְבָנֵי אֲדוֹם אֵת יוֹם
 יְרוּשָׁלַם הַאֲמָרִים עָרוּ | עָרוּ עַד הַיְסוֹד בָּהּ:
 ח בַּת־בְּבַל הַשְּׂדוּדָה אֲשֶׁרִי שִׁשְׁלֹם־לָךְ אֶת־
 גְּמוּלָךְ שֶׁגִּמַּלְתָּ לָנוּ: ט אֲשֶׁרִי | שִׁיאֲחוּ וְנִפְּץ אֶת־
 עַלְלִיךָ אֶל־הַסַּלַע:

קנ * הַלְלוּיָהּ | הַלְלוּ־אֵל בְּקֶדְשׁוֹ הַלְלוּהוּ בְּרָקִיעַ
 עֲזוֹ: ב הַלְלוּהוּ בְּגִבּוֹרֹתָיו הַלְלוּהוּ בְּרַב גְּדֻלוֹ:
 ג הַלְלוּהוּ בְּתַקְעַ שׁוֹפָר הַלְלוּהוּ בְּנִבְל וְכִנּוֹר:
 ד הַלְלוּהוּ בַתֶּף וּמְחֹל הַלְלוּהוּ בְּמִנִּים וְעֹנַב:
 ה הַלְלוּהוּ בְּעֲלָצִי־שִׁמְעַ הַלְלוּהוּ בְּעֲלָצִי תְרוּעָה:
 ו כָּל הַנְּשָׁמָה תִּהְלֵל יְיָ הַלְלוּיָהּ:

אחר שסיים תהלים יאמר זה:

מי יתן מציון ישועת ישראל בשוב יהוה שבות עמו וגל יעקב ישמח ישראל:
 ותשועת צדיקים מיהוה מעוזם בעת צרה: ויעזרם יהוה ויפלטם ויפלטם
 מרשעים ויושיעם כי חסו בו: